

BIDRAG

TILL

SVERIGES OFFICIELA STATISTIK.

H) Kungl. Maj:ts Befallningshafvandes femårsberättelser. Ny följd. 6.

ÅREN

1881—1885.

GEFLEBORGS LÄN.

1. Länets indelning och naturliga beskaffenhet.

Gefleborgs län utgöres af:

provinsen Gestrikland i sin helhet;

provinsen Helsingland, undantagandes den till Jemtlands län förlagda Ytter-Hogdals socken, med den omfattning densamma erhållit enligt kungl. brefven den 13 november 1863, 17 februari 1865 och 25 januari 1867; samt

den provinsen Dalarne tillhöriga, enligt förstnämnda nådiga bref från Kopparbergs till Gefleborgs län öfverflyttade del af Orsa Finnmark, som under namn af Hamra kapellförsamling redan förut i kyrkligt hänseende tillhört Los socken af detta län.

Sedan under den period, berättelsen omfattar, afvittring och storskifte afslutats i Orsa socken med Hamra kapellförsamling och arealen af den senare, som tillfallit Gefleborgs län, sålunda blifvit känd, kan följande uppgift rörande *länets ytvidd*, sjöar och vattendrag inberäknade, nu meddelas:

	Tunnland.	Hektar.
Gestrikland.....	892,643	440,651·5
Helsingland, undantagandes Ytter-Hogdals socken.....	2,825,949	1,395,024
af Dalarne, Hamra kapellförsamling	190,991	94,282·5
Summa	3,909,583	1,929,958

eller i det närmaste 193 kvadrattymil.

Som den Jemtlands län tillagda Ytter-Hogdals socken innehåller 245,051 tunnland, men den med Gefleborgs län förenade Hamra kapellförsamling endast utgör 190,991 tunnland, har genom detta byte sistnämnda län minskats med 54,060 tunnland eller 26,746·5 hektar.

Provinsen Gestrikland, i många afseenden utgörande en öfvergång från det egentliga Norrland till Uppland, under hvars lagman det fordom lydde, är till största delen ett af föga betydande höjdsträckningar genomkorsadt slättland, som endast i de vestligare socknarna, Torsåker, Ofvansjö och Ockelbo, emot gränsen till Dalarne och Helsingland antager en mera bergig natur. Sistnämnda provins åter kan sägas i sin helhet vara ett bergland, som, floddalarna oberäknade, blott å en bredd af en till två mil närmast hafvet sänker sig till en af 50 till 100 meter höga kullar uppfylld kuststräcka, då deremot inuti landet, i Ljusdals och Färila socknar, åtskilliga berg hafva en höjd af mer än 600 meter öfver hafvet.

Hvad som i afseende å naturbeskaffenhet dock mest utmärker detta län, är dess synnerliga rikedom på sjöar och vattendrag, hvilka jemväl utöfva ett betydligt inflytande på näringslivet, i det de erbjuda ej allenast gynsamma lägen för bruks-

INLEDNING

TILL

Bidrag till Sveriges officiella statistik. H, Kungl. Maj:ts befallningshavandes femårsberättelser, jämte Sammandrag för åren ... på Nådigaste befallning utarbetat och utgivet af Statistiska centralbyrån – Stockholm, 1863-1912.

Täckningsår: 1856/60-1901/05 = N.F., [1]-10.

Kungl. Maj:ts befallninghavande i Stockholms stad och i rikets 24 län avger underdåniga femårsberättelser av statistiskt innehåll.

Berättelserna består av två avdelningar.

Första avdelning består av följande rubriker:

- 1. Länets indelning och naturbeskaffenhet i allmänhet**
- 2. Innevånare**
- 3. Näringar**
- 4. Kommunikationsanstalter och varubyten**
- 5. Kameralförhållanden**
- 6. Politi.**

Andra avdelning är en tabellbilaga.

Statistiska centralbyrån samlar in och utger ett sammandrag för hela riket av samtliga femårsberättelsernas huvudsakliga innehåll.

Föregångare:

Kongl. maj:ts befallningshafvandes femårsberättelse för åren ... – Stockholm, 1823-1857.

Täckningsår: 1822-1851/55.

Innehållsförteckning.

	Sid.
Underdånig berättelse	1-27.
1. Länets indelning och naturliga beskaffenhet.....	1.
2. Länets invånare.....	4.
3. Näringar.....	6.
4. Kommunikationsanstalter och varubyten.....	10.
Tab. Litt. A. Persontrafiken å Norra stambanan inom länet.....	11.
Tab. Litt. B. Godstrafik och inkomster på Norra stambanan inom länet.....	12.
5. Kameralförhållanden.....	16.
6. Politi.....	18.
Tab. Litt. C. Uppgift å antalet af i Gefle länsfängelse under nedannämnda fem år förvarade fångar.....	20.
Tab. Litt. D. Uppgift å antalet af i Hudiksvalls kronohäkte under nedannämnda fem år förvarade fångar.....	20.
Tab. Litt. E. Gefleborgs enskilda banks rörelse under åren 1881-1885.....	21.
Tab. Litt. F. Helsinglands enskilda banks rörelse under åren 1881-1885.....	22.
Tab. Litt. G. Aktiebolaget Gefle banks rörelse under åren 1881-1885.....	22.
Tab. Litt. H. Gefle-Dala hypoteksföreningens ställning den 31 december nedannämnda år.....	22.
Tab. Litt. I. Helsinglands städers hypoteksförening.....	22.
Tab. Litt. K. Gefle inteckningsgarantiaktiebolag.....	23.
Tab. Litt. L. Sjöassurans- och Fraktförsäkringsföreningarnas verksamhet åren 1881-1885 i Gefleborgs län.....	23.
7. Städerna.....	24.
Tab. Litt. M. Kreatursförsäkringsinrättningarnas verksamhet åren 1881-1885 i Gefleborgs län.....	24.
 Tabellbilagor	 28-44.
Tab. N:o 1. Folkmängden i Gefleborgs län åren 1881-1885.....	28.
Tab. N:o 2. Allmänna vägar och skjutsning i Gefleborgs län åren 1881-1885.....	29.
Tab. N:o 3. Hemman och lägenheter samt stadsjordar m. m. i Gefleborgs län år 1885.....	30.
Tab. N:o 4. Egendomar af fideikommissnatur i Gefleborgs län år 1885.	31.
Tab. N:o 5. Egendomar tillhörande inhemska aktiebolag i Gefleborgs län år 1885.....	31.
Tab. N:o 6. Egendomar tillhörande främmande magters undersåtar i Gefleborgs län, år 1885.....	34.
Tab. N:o 7. Brandförsäkrings-inrättningarnes verksamhet i Gefleborgs län, åren 1881-1885.....	35.
Tab. N:o 8. Fromma stiftelser, stipendiifonder, pensionsanstalter, sjukkassor och dermed jemförliga inrättningar i Gefleborgs län år 1885.....	37.

BIDRAG

TILL

SVERIGES OFFICIELA STATISTIK.

II) Kungl. Maj:ts Befallningshafvandes femårsberättelser. Ny följd. 6.

ÅREN

1881—1885.

GEFLEBORGS LÄN.

1. Länets indelning och naturliga beskaffenhet.

Gefleborgs län utgöres af:

provinsen Gestrkland i sin helhet;

provinsen Helsingland, undantagandes den till Jemtlands län förlagda Ytter-Hogdals socken, med den omfattning densamma erhållit enligt kungl. brefven den 13 november 1863, 17 februari 1865 och 25 januari 1867; samt

den provinsen Dalarne tillhöriga, enligt förstnämnda nådiga bref från Kopparbergs till Gefleborgs län öfverflyttade del af Orsa Finnmark, som under namn af Hamra kapellförsamling redan förut i kyrkligt hänseende tillhört Los socken af detta län.

Sedan under den period, berättelsen omfattar, afvittring och storskifte afslutats i Orsa socken med Hamra kapellförsamling och arealen af den senare, som tillfallit Gefleborgs län, sålunda blifvit känd, kan följande uppgift rörande *länets ytvidd*, sjöar och vattendrag inberäknade, nu meddelas:

	Tunnland.	Hektar.
Gestrkland.....	892,643	440,651·5
Helsingland, undantagandes Ytter-Hogdals socken.....	2,825,949	1,395,024
af Dalarne, Hamra kapellförsamling	190,991	94,282·5
Summa	3,909,583	1,929,958

eller i det närmaste 193 kvadratnymil.

Som den Jemtlands län tillagda Ytter-Hogdals socken innehåller 245,051 tunnland, men den med Gefleborgs län förenade Hamra kapellförsamling endast utgör 190,991 tunnland, har genom detta byte sistnämnda län minskats med 54,060 tunnland eller 26,746·5 hektar.

Provinsen Gestrkland, i många afseenden utgörande en öfvergång från det egentliga Norrland till Uppland, under hvars lagman det fordom lydde, är till största delen ett af föga betydande höjdsträckningar genomkorsadt slättland, som endast i de vestligare socknarna, Torsåker, Ofvansjö och Ockelbo, emot gränsen till Dalarne och Helsingland antager en mera bergig natur. Sistnämnda provins åter kan sägas i sin helhet vara ett bergland, som, floddalarne oberäknade, blott å en bredd af en till två mil närmast hafvet sänker sig till en af 50 till 100 meter höga kullar uppfylld kuststräcka, då deremot inuti landet, i Ljusdals och Färila socknar, åtskilliga berg hafva en höjd af mer än 600 meter öfver hafvet.

Hvad som i afseende å naturbeskaffenhet dock mest utmärker detta län, är dess synnerliga rikedom på sjöar och vattendrag, hvilka jemväl utöfva ett betydligt inflytande på näringslifvet, i det de erbjuda ej allenast gynsamma lägen för bruks-

och fabriksdrift, utan äfven flitigt begagnade tillfällen till virkesflottning och sålunda förmedla den ansefliga trävarurörelse, som här eger rum.

De betydligaste af dessa *vattendrag* äro, söderifrån räknade:

Dalelven, som, utbredande sig i de vidsträckta Fernebo- och Hedesundafjärdarne, i hvilka talrika smärre åar och bäckar nedrinna, genomflyter sydligaste delen af Gestrikland på en sträcka af omkring två mil;

Storån och Svartnäsån, som, upprinnande i Svärdsjö socken af Dalarne, vid pass en mil inom länegränsen förena sig till ån Jädran, hvilken vid Sandvikens jernverk utfaller i Storsjön, der äfven flere andra mindre vattendrag utmynna och hvars vatten genom Gafleån vid Gefle uttömmar sig i hafsviken Geflefjärden;

Kölsjöån och Fans- eller Bresilieån, hvilka, begynnande i Bollnäs socken, sammanflyta vid Åmots kapell och under namn af Åmotsån utfalla i Bysjön vid Ockelbo, hvarefter vattendraget, utbredande sig i flere efter hvarandra följande sjöar, slutligen inom Hille socken, der det erhåller benämningen Testeboå, utmynnar i Geflefjärden vid Gefle förstads Strömsbro;

Hamrångeån, som, med upprinnelse inom Hanebo socken, i första delen af sitt lopp, under namn af Gopaån förenar ansefliga sjöar i nordvestra delen af Hamrånge socken och utfaller i Hamrångefjärden;

Tönnebroån, som, ehuru den börjar i Hanebo socken och äfven har största delen af sin utsträckning inom Helsingland, likväl utfaller i hafvet nedom gränsen till Gestrikland vid Axmars bruk;

Ljusne elf, hvilken, med sina källor i Herjeådalen invid norska fjällen, efter att hafva genomflutit nämnde provins och den till Jemtlands län förlagda Ytter-Hogdals socken, inträder i Gefleborgs län vid Karlstrands kronopark, hvarefter detta, länets mäktigaste vattendrag med talrika större och mindre tillflöden och under sitt lopp stundom utvidgande sig till betydliga sjöar, såsom Orsjön, Varpen, Bergviken, Marmen med flere, tager sig väg genom Färila, Ljusdals, Jerfsö, Undersviks, Arbrå, Bollnäs, Segersta och Söderala socknar, inom hvilken senare elfven, som ensamt i detta län har en sträckning af aderton mil, vid Ljusne utgjuter sig i hafvet;

Voxna elf, hvilken, ehuru blott en gren af Ljusne elf och förenande sig med denna redan i Bollnäs, dock näst sistnämnda vattendrag är länets största flod, som äfven den har sin upprinnelse i Herjeådalen, hvarefter elfven, upptagande flere tillflöden från den numera till Gefleborgs län hörande Hamra kapellförsamling i Dalarne, utgör skilnad mellan nämnda församling och Los socken eller mellan Dalarne och Helsingland samt derpå, innan den utfaller i sjön Varpen, genomflyter Voxna, Ofvanåkers och Alfta socknar, samt en del af Bollnäs;

Hennans vattendrag, som, likaledes en bigren till Ljusne elf, upprinner i Hafverö socken af Medelpad och efter att hafva genomflutit Hennan med flere betydliga sjöar i Ramsjö och Ljusdals socknar, i närheten af sistnämnda sockens kyrka förenar sig med Ljusnan;

Sväga elf, hvilken, med sina källor i Borgsjö och Torps socknar af Medelpad, genomflyter mindre delar af Ramsjö och Ljusdals socknar samt en betydlig sträcka i Bjuråkers socken, tilldess elfven utmynnar i sjön Dellen, som åter genom Forsa-vattnen med dess begge grenar Iggesundsån och Delångersån utfaller i hafvet;

Harmångersån, som, med en del af sina källor i Stöde socken af Medelpad, under olika namn genomflyter ej obetydliga sjöar i Hassela, Bergsjö och Harmångers socknar, till dess vattendraget i närheten af Ströms bruk utmynnar i Bottniska viken; samt

Gnarpsån, hvilken, begynnande på gränsen mellan Hassela och Bergsjö socknar, genomflyter sistnämnda och Gnarps socken, der den vid Gnarps masugn utgjuter sig i hafvet.

Någon förändring af länets *naturbeskaffenhet* har ej egt rum i vidsträcktare mån, än som kan anses vara en följd dels af den, om ej i stor skala, dock oafbrutet fortgående odlingen af sankmarker och deras dermed förenade torrläggning, dels af sjösänkingsföretag, bland hvilka må nämnas den ej ringa aftappning, som under perioden skett, af den betydande Hasselasjön i Hassela socken.

Länets indelning, för hvilken i näst föregående femårsberättelse redogjordes, har undergått förändring i det afseende, att en redan förut beslutad *sammanslagning af Öster-Fernebo och Torsåkers länsmansdistrikt*, genom under femårsperioden inträffad ledighet i länsmansbefattningen inom förstnämnda socken, kunnat bringas till verkställighet.

Derjemte hafva, hufvudsakligen på förslag af den i och för reglering af oregelbundenheter i rikets indelningar i nåder förordnade komité, men i vissa fall äfven med anledning af särskilda framställningar, *förändringar i den judiciela, administrativa och eklelesiastiska indelningen* egt rum så till vida:

att, enligt Kammarkollegii beslut den 23 oktober 1883, de redan förut från Delsbo till Bjuråkers socken öfverflyttade, men i jordeboken under Delsbo kvarstående hemmanen N:o 1 Vestra Berge om 4 öresland, af N:o 1 Åkre 1 öres- 16 penningeland, N:o 2 Åkre om 5 öres- 12 penningeland, N:o 5 Åkre om 8 öresland, N:o s. s. s. 2 Dufnäs om 5 öres- 10³/₅ penningeland, N:o 1 Långsbo 18 penningeland, N:o 2 Nordanäng om 4 öres- 12³/₄ penningeland och N:o 4 Mara om 4 öres- 16 penningeland blifvit under namn af Strömbacka N:ris 1—9 i jordeboken öfverförda till Bjuråkers socken, till hvilken socken jemväl, enligt kungl. bref den 16 november 1883, med hemmansnummer 4, öfverflyttats det dittills Delsbo socken tillhörande hemmanet Ytterhafra N:o 1, som derigenom ock öfverförts från Delsbo till Norrbo länsmansdistrikt;

att enligt kungl. bref den 26 oktober 1883 hemmanen ¹⁵/₃₂ mantal Glimsta N:o 1 och ⁴⁹/₁₉₂ mantal Glimsta N:o 2, som i kyrkligt och kommunalt hänseende tillhöra Högs socken, men i jordeboken upptagits under Forsa socken, med åsatt ny hemmansnummer: 2 för det förra och 3 för det senare, i jordeboken öfverförts till Högs socken;

att enligt kungl. bref den 15 februari 1884, hemmanet ⁵/₃₂ mantal Karsbo N:o 1, beläget inom samt såväl i kyrkligt som kommunalt hänseende tillhörande Ofvanåkers socken, men upptaget i jordeboken under Alfta socken, i allo öfverförts till Ofvanåkers socken, i följd hvaraf hemmanet äfven flyttats från Alfta till Ofvanåkers länsmansdistrikt; och har i sammanhang härmed åtgärd till rättelse vidtagits beträffande det förhållande att, oakadt hemmanen ¹/₈ mantal Grytbo N:o 1, ¹/₄₈ mantal Lindå N:o 1, ¹/₄₈ mantal Gårdsjömyrbacken N:o 1, Skraddarebo N:o 1 ⁵/₁₆ mantal och N:o 2 ¹/₂ mantal samt ¹/₁₆ mantal Stormyra N:o 1, samtliga i alla afseenden tillhöra Alfta, de å dessa hemmanboende personer likväl förut upptagits i Ofvanåkers sockens husförhörlängd;

att, enligt kungl. bref den 18 april 1884, Matsmyra kappellag, bestående af följande byar och lägenheter, nemligen: Norra Svensbo N:ris 1 och 2, sub 2 och N:o 3, Södra Svensbo N:ris 1 och 2, sub 2 och 3, Vintjern N:ris 1 och 2, Matsmyra N:ris 1—3, Södra Blomberg N:ris 1—4, Norra Blomberg N:ris 1 och 2, Spjutmyra N:ris 1—4, Hylberg N:ris 1 och 2, Strand- eller Lokilarne N:ris 1 och 2, Lobonäs N:ris 1—9, Gropabo N:ris 1—3, Nybo N:ris 1—3, Stugslätt N:ris 1 och 2 samt Räkarklitt N:ris 1 och 2 förlagts från Ofvanåkers till Voxna församling;

att dels, enligt kungl. bref den 16 oktober 1884, de s. k. Södra Segerstabyarne eller Acktjära N:ris 1—6, om tillhoppa $3\frac{7}{32}$ mantal, Böle N:ris 1—8 $4\frac{31}{32}$ mantal, Grabo N:ris 1—7 $4\frac{7}{32}$ mantal, Hårga N:ris 1—7 $3\frac{29}{32}$ mantal och Rotemo N:o 1 $\frac{7}{16}$ mantal, hvilka förut i vissa afseenden tillhört Segersta socken, förklarats i allo tillhöra Hanebo kommun, dels, enligt Kammarkollegii utslag den 29 november 1881, Hanebo församlings komministersboställe $\frac{25}{64}$ mantal Kyrkbyn N:o 14, som i kommunalt hänseende varit förenadt med Segersta, helt och hållet öfverflyttats till Hanebo socken, hvaremot hemmanet $\frac{5}{32}$ mantal Nyänget N:o 1 förlagts från Hanebo till Segersta kommun;

att, enligt kungl. bref den 28 november 1884, $\frac{25}{64}$ mantal Ygsbo N:o 6 förlagts från Ljusdals till Färila socken och länsmandistrikt;

att, på grund af kungl. bref den 13 mars 1885 hemmanet Sörsäljestad N:o 10 om $\frac{1}{4}$ mantal blifvit omfördt från Jerfsö till Ljusdals socken och dermed äfven från Jerfsö länsmandistrikt samt Arbrå och Jerfsö tingslag till Ljusdals länsmandistrikt och tingslag, hvaremot hemmanet $\frac{1}{4}$ mantal Hybo N:o 6 öfverflyttats från Ljusdals socken, länsmandistrikt och tingslag till Jerfsö socken och länsmandistrikt samt Arbrå och Jerfsö tingslag; samt

att, enligt kungl. bref den 14 augusti 1885, byn $\frac{177}{384}$ mantal Malungen jemte torpen Östra och Vestra Sänningstjern öfverflyttats från Bergsjö till Hassela socken.

Härförutom har på grund af kungl. bref den 1 juni 1883 *benämningen* Ugglebo på en af socknarna i Gestrikland blifvit utbytt mot den äldre och i orten brukliga benämningen Ockelbo, likasom, enligt kungl. bref den 17 april 1885, Tuna socken i Helsingland, till förekommande af förvexling med en annan, äfven inom erkestiftet belägen lika benämnd socken, erhållit namnet Helsing-Tuna.

Af de oregelbundenheter i länets indelningar, till vilkas afhjelpande förbemälde komité i Bil. A till sitt underdåniga betänkande framställt förslag under rubrik: XXI Gefleborgs län, *qvarstå* emellertid:

N:o 1, angående öfverflyttande i allo af hemmanet Jörtsön från Hedesunda socken till Söderfors socken af Uppsala län;

N:o 2, angående kyrko- och mantalsskrifning inom By socken i Kopparbergs län af de för närvarande i Öster-Fernebo socken upptagna personer, som bo å en skogstrakt invid Grönsinka ångsåg;

N:ris 4 och 5, om öfverflyttande af åtskilliga lägenheter dels från Hille och Valbo socknar till Gefle stad, dels från staden till berörda socknar;

N:o 8, om öfverflyttande i allo från Ofvanåkers till Los socken af Grästjern N:o 1 och 2 med flere hemman;

N:o 11, om kyrkoskrifning i Jerfsö socken af de å lägenheten Roxen boende, nu i Ofvanåker upptagna personer;

N:o 12, om utbrytning af hemmanen Hälsen N:o 1, Näcksjö N:ris 1—4, Tossarbo N:o 1 och 2 med flere från Njutångers, Forsa och Arbrå socknar samt deras sammanförande till Nianfors socken;

N:ris 13, 14, 15 och 17 om öfverflyttande dels från Hudiksvalls stad af åtskilliga öar och jordar till Tuna, Idenors, Njutångers och Rogsta socknar, dels från Tuna socken till bemälda stad af hemmanen Ullsäter och Håsta, till Rogsta och Njutångers socknar af vissa öar, samt till Idenors socken af hemmanet Hamre;

N:o 19, angående öfverförande af hemmanet Galfven N:o 1 och 2 från Arbrå till Alfta socken; samt

N:o 23, angående upptagande i jordeboken under Los socken af de hemmanet Finnmarken N:o 1 i Orsa socken motsvarande hemmanen Fogelsjö, Porn med flere, som nu utgöra Hamra kappellförsamling;

hvarförutom de oregelbundenheter, hvilka utan förslag till ändring af komitén angifvas dels i Bil. A. XXI Gefleborgs län under N:o 10, angående öfverflyttning af jordar mellan Söderhamns stad samt Söderala och Norrala socknar, dels i Bil. C under N:ris 463—491 fortfarande förefinnas.

Vid femårsperiodens slut eger länets landsting utse sex *ledamöter till Riksdagens Första Kammare*. I Andra Kammaren väljas inom länets domsagor och städer tillsammans åtta riksdagsmän, nemligen: en för hvardera af Östra och Vestra tingslagen i Gestriklands och Södra Helsinglands domsagor, en för hvardera af Norra och Vestra Helsinglands domsagor, en för Gefle stad och en för de begge städerna Söderhamn och Hudiksvall gemensamt.

Sedan år 1885 väckt fråga om införande af omedelbart val sätt i Södra Helsinglands östra tingslag förfallit, ske valen fortfarande medelst elektorer inom alla landsbygdens valkretsar, med undantag endast af Norra Helsinglands domsaga, der omedelbara val användas.

En ny och tillökad upplaga af majoren L. E. Åhrmans *karta* öfver provinsen Gestrikland har under perioden utkommit, äfvensom en för undervisningen i folkskolorna afsedd karta öfver samma provins af skolläraren vid Sandviken F. V. Samuelsson, hvarjemte en mindre karta öfver Gefleborgs län åtföljer den år 1883 utgifna tredje delen af M. Höjers Topografiskt-Statistiska Beskrifning öfver Sverige, hvilken del omfattar Norrland och innehåller en beskrifning öfver länet. I öfrigt har förekomsten af stenarten hypersten-andesit i Helsingland gjorts till föremål för en af F. Svenonius författad uppsats i Geologiska Föreningens i Stockholm Afhandlingar, som derjemte antyder det sannolika sammanhanget mellan åsbildningarna i sistnämnde provins å ena sidan och Uppsalaåsen samt åsarne i Roslagen å den andra.

2. Länets invånare.

Af bifogade **tabell No 1** öfver länets *folkmängd* inhemtas, att denna, som utgjorde

år 1881.....	180,454
» 1882.....	181,338
» 1883.....	184,212
» 1884.....	187,931,

vid periodens slut eller utgången af år 1885 uppgick, enligt presterskapets uppgifter, till 191,223, men enligt mantalslängderna till 188,460 personer. Den betydliga, till 2,763 personer uppgående skilnaden mellan dessa båda uppgifter, måste antagas till ej ringa del hafva sin orsak i rörligheten hos den från skilda orter tillströmmande arbetarebefolkningen vid skogshandteringen och jernvägsbyggnaderna inom länet, med deraf följande svårigheter för behöriga anteckningars verkställande.

Presterskapets motsvarande uppgifter visa vid 1880 års utgång 178,728 personer och således en tillväxt i folkmängd under perioden af 12,495 personer, hvilken tillväxt under periodens särskilda år, enligt kyrkoböckerna, utgjort:

år 1881.....	1,726
» 1882.....	884
» 1883.....	2,874
» 1884.....	3,719
» 1885.....	3,292

eller i medeltal 2,499.

Folkökningen under närmast föregående period 1876—1880 utgjorde deremot, enligt presterskapets uppgifter, 15,531 personer eller 3,036 mer än under senast tilländagångna femårsperiod.

Af folkökningen belöper sig enligt presterskapets uppgifter

på landsbygden.....	9,452 och
» städerna	3,043.

Antalet *levande födde* och *döde*, enligt kyrkoböckerna, samt *nativitetsöfverskottet* utgjorde

	Lefvande födde.	Döde.	Nativitetsöfverskott.
år 1881.....	5,985	3,574	2,361
» 1882.....	5,943	3,532	2,411
» 1883.....	6,154	3,347	2,806
» 1884.....	6,443	3,773	2,670
» 1885.....	6,428	3,700	2,728
eller i medeltal	6,181	3,585 ²	2,595 ² .

I procent uttryckt har hela länets mantalsskrifna befolkning ökat med 5⁹⁹ procent, landsbygdens med 5²³ procent och städernas med 9⁶⁰ procent.

Af den mantalsskrifna befolkningen voro 92,330 af *mankön* och 96,130 af *qvinkön*, på det sätt fördelade, att 76,070 af mankön och 78,068 af qvinkön eller tillsammans 154,138 tillhörde landsbygden och 16,260 af mankön samt 18,062 af qvinkön eller tillsammans 34,322 städerna, hvilket i procent angifvet visar

	Mankön.	Qvinkön.
för hela länet.....	48 ⁹⁹	51 ⁰¹
» landsbygden.....	49 ⁸⁵	50 ⁶⁵
» städerna.....	47 ⁸⁷	52 ⁶⁸ .

Antalet af de från *mantalspenningar frie* utgjorde i hela länet 40,274 af mankön och 44,116 af qvinkön eller tillhopa 84,390, hvaraf på landsbygden 33,180 af mankön och 36,515 af qvinkön eller tillsammans 69,695, och i städerna 7,094 af mankön samt 7,601 af qvinkön eller tillsammans 14,695. Således voro frie från mantalspenningar:

af hela länets befolkning.....	44 ⁷⁷ procent,
» landsbygdens befolkning.....	45 ²² »
» städernas befolkning.....	42 ⁸² »

Med afseende å kön utgjorde i procent uttryckt antalet af de från mantalspenningars erläggande frie

	Mankön.	Qvinkön.
i hela länet.....	47 ⁷²	52 ²⁸
å landsbygden.....	47 ⁶⁰	52 ⁴⁰
i städerna.....	48 ²⁷	51 ⁷³ .

De särskilda *kommunerna* hade vid periodens slut nedanstående antal invånare:

Gestriklands fögderi.

Gestriklands Östra tingslag.

Hedesunda.....	4,980
Årsunda.....	2,293
Högbo.....	3,504
Valbo.....	6,537
Hille med Oslättfors kapell.....	2,889
Hamrånge.....	3,197.

Gestriklands Vestra tingslag.

Ockelbo med Åmots kapell.....	7,588
Jäderbo (Järbo).....	2,165
Ofvansjö.....	6,246
Torsåker.....	6,429
Öster-Fernebo.....	3,501.

Södra Helsinglands fögderi.

Södra Helsinglands Vestra tingslag.

Segersta.....	1,592
Hanebo.....	3,127
Bollnäs med Annefors och Katrinebergs kapell.....	9,783
Alfta med Svabensverks kapell.....	5,142
Ofvånåker.....	3,441
Voxna.....	1,363.

Södra Helsinglands Östra tingslag.

Skog med Lingbo kapell.....	3,546
Söderala med Maråkers kapell.....	7,419

Mo.....	1,668
Rengsjö.....	1,514
Norråla.....	2,752
Trönö.....	1,476.

Norra Helsinglands fögderi.*Enångers tingslag.*

Enånger.....	3,022
Njutånger.....	2,230
Nianfors.....	427.

Forsa tingslag.

Helsing-Tuna.....	3,305
Idenor.....	1,346
Forsa.....	3,534
Hög.....	693
Rogsta.....	2,084
Ilso.....	527.

Bergsjö tingslag.

Harmånger.....	2,292
Jättendal.....	1,213
Gnarp.....	3,189
Bergsjö.....	3,517
Hassela.....	2,309.

Delsbo tingslag.

Norrbo.....	981
Bjuråker.....	3,683
Delsbo.....	5,039.

Vestra Helsinglands fögderi.*Arbrå och Jerfsö tingslag.*

Arbrå.....	4,139
Undersvik.....	1,137
Jerfsö.....	6,158.

Ljusdals tingslag.

Ljusdal.....	6,461
Ramejö.....	1,408
Färila med Kårböle kapell.....	4,293
Los med Hamra kapell.....	1,885.

Städerna.

Gefle.....	20,753
Söderhamn.....	9,044
Hudiksvall.....	4,405.

På ny-quadratmil af länets fastland utgjorde antalet af den mantalsskrifna befolkningen i medeltal 1,058.

Dödlighetsprocenten var lägst 1883, då den uppgick till 1.83 och högst 1884, då den utgjorde 2.03. I medeltal har den uppgått till 1.95.

Någon *farsot* med allmänare utbredning har under perioden ej förekommit. De sjukdomar, uti hvilka de flesta dödsfallen antecknats, hafva varit skarlakansfeber, difteri, nervfeber

och diarré. Bland dessa förorsakade skarlakansfeber åren 1884 och 1885, difteri åren 1881 och 1884 samt nervfeber åren 1882 och 1884 ett ej ringa antal dödsfall inom flere landsortskommuner. År 1883 hade smittkoppor vunnit insteg i Bollnäs samt angränsande socknar inom Södra Helsinglands fögderi, äfvensom i Ockelbo socken. I städerna inträffa dödsfall i följd af diarré vida oftare än å landsbygden, och var denna sjukdom, synnerligast år 1882, ganska ihållande.

Antalet uppgifna dödsfall af farsoter har utgjort

år 1881.....	663
” 1882.....	699
” 1883.....	597
” 1884.....	794
” 1885.....	591

eller i medeltal 668 s.

Den *skismatiska rörelsen* på det kyrkliga området fortgår alltjemt. Endast i Vestra Helsinglands fögderi kan den sägas vara något minskad. Sekterna hafva väl ofta sina egna föreståndare och predikanter, men bildande af egen, från statskyrkan skild församling har blott förekommit i Högbo socken af Gestriklands fögderi, der, vid Sandvikens bruk, en metodistförsamling, på grund af nådigt medgifvande, år 1882 uppstått med rätt enligt förordningen den 31 oktober 1873. Inom nämnda fögderi hafva ock under perioden fem civiläktenskap blifvit ingångna af qvinnor tillhörande baptistsamfundet, ehuru männen hyllat statskyrkans bekännelse. Äfven i Hudiksvall hafva civiläktenskap blifvit ingångna, till ett antal af fyra. Den största anslutningen visar sig ega rum till de Waldenströmska lärorna, som genom kringresande predikanter förkunnas i de inom flertalet socknar upprättade, sektens anhängare tillhöriga bönehusen, under det att en liflig verksamhet äfven utöfvas för lärornas spridning genom talrika småskrifter. Öfriga sekter, som hafva någon utbredning af betydelse, äro baptister, metodister och Hedbergare. Om det ej kan förnekas, att sekternas anhängare i sitt förhållande till statskyrkans medlemmar ej sällan kännetecknas genom ett visst andligt högmot och magtbegär, bör det å andra sidan erkännas, att dessa frikyrkliges uppförande i allmänhet är oklanderligt, hvad ordning och nykterhet angår.

I afseende å *folklynne* och *lefnadssätt* samt befolkningens *sedlighet*, kan här åberopas, hvad derom i femårsberättelsen för åren 1871—1875 blifvit anfördt. De inom vissa socknar af Helsingland tyvärr understundom förekommande våldsamerheter och förgripelser mot allmänna säkerheten böra väl ej anses angifva ett karaktärsdrag hos befolkningen derstädes i allmänhet, utan få snarare tillskrifvas öfvermod hos ett fåtal yngre individer; men det kan dock ej förnekas, att saknaden af behörig tillsyn från föräldrars och husbönders sida i väsentlig mån bär den ursprungliga skulden till dylika förbrytelser.

Otvifvelaktigt har såväl det gängse nykterhetssträfvandet, som den dermed ofta förenade anslutningen till frikyrkliga sekter, i ej ringa grad bidragit att motverka det öfverdrifna bruket af *starka drycker*, och så länge de i sådant ändamål stiftade föreningar begränsa sin verksamhet till ernående af detta syfte, måste de ock anses förtjenta af uppmuntran och förtroende. Ordandet af bränvinsutskänkning och minuterung i länets städer i enlighet med det s. k. Göteborgssystemet, hvilket fortfarande

här användes, har inskränkt och i allmänhet, så vidt ske kunnat, inom tillbörliga gränser hållit brännvinsförbrukningen. Å landsbygden finnes numera ingenstädes vare sig utskänkning eller utminuterung af spritdrycker; och, om än otillåten brännvinsförsäljning inom en del socknar bedrifves, vidtagas dock, till beifrande af dylik lagöfverträdelse, allvarliga åtgärder af kronobetjeningen, hvarvid likväl svårighet att medelst vittnen åstadkomma laga bevisning ej sällan yppar sig.

Ehuru de senare årens tryckta konjunkturer äfven här utöfvat sitt inflytande, torde dock befolkningens *ekonomiska ställning* och dess af billigare pris på de viktigaste lefnadsförmåder i viss mån gynnade bergningsförmåga kunna betecknas såsom i allmänhet temligen god. Visserligen hafva några af de mindre jernverken upphört med sitt arbete, i följd hvaraf bruksarbetarne vid dessa verk blifvit lidande, men deremot hafva de större verken ökat sin tillverkning och trävarurörelsen, oakadt nedsatta virkespris, fortgått uti en, om än något minskad, dock betydande utsträckning, hvarigenom tillfälle förefunnits att upptaga och gifva näring åt betydliga arbetskrafter. Dagsverkspris och tjenstehjonslöner hafva därför bibehållit sig temligen höga i förhållande till priset på lifsförmåder.

I Gestrkland har, allt efter årstid, mansdagsverket betalats med 1 å 2 kronor och qvinsdagsverket med 0.60—1.25; i Södra Helsingland mansdagsverket sommarn 1.50—2 kronor, vintern 1—1.50 kronor, qvinsdagsverket, sommarn 0.75—1.50 kronor, vintern 0.60—1.25 kr.

En *arbetsinställelse* utbröt sommaren 1885 bland arbetare vid Hudiksvalls trävaruaktiebolags såg- och brädgård i Helsing-Tuna socken invid Hudiksvalls stad, men bilades genom ömsesidiga eftergifter, sedan den fortgått omkring en månad.

Såsom bidragande att angifva den ekonomiska ställningen inom länet anföras här nedan för periodens fem år uppgifter å antalet

	Lagsökningar jemte ålagd betalningsskyldighet.		Konkurser.	Exekutiva fastighetsauktioner.
1881.....	2,805	541,800 kr.	85	86
1882.....	2,246	328,200 "	90	53
1883.....	1,951	481,400 "	57	47
1884.....	2,051	353,700 "	65	48
1885.....	2,179	466,200 "	69	43

3. Näringar.

A) **Jordbruk** och B) **Boskapsskötsel.** *Jordbruket* har i likhet med andra näringar under den period, denna berättelse omfattar, utan tvifvel gått väsentligen framåt. På dess framåtskridande har länets Hushållningssällskap oafslätligen rigtat sin verksamhet. Så har för detta ändamål sällskapet haft anställd en s. k. *jordbruksundervisare*, som haft till sitt åliggande icke mindre att meddela jordbrukare råd och upplysningar angående jordens ändamålsenliga vård och skötsel, än ock att upprätta planer och kostnadsförslag till torrläggning och odling af sankmarker från 1 till 10 tunnlands areal, till hvilka arbetens utförande af sällskapet lemnats *räntefria lån*. Härjemte har samma undervisare haft att uppgöra täckdikningsplaner, för hvilkas utförande mindre jordegare kommit i åtnjutande af räntefria lån. För att befrämja en allmännare

äfvensom uppgift för samma år å

	Sparbanksdelegare.	Insatta belopp kr.	Uttagna belopp kr.	Delegarnes behållning kr.
1881.....	26,109	2,254,952	2,380,537	6,832,132
1882.....	26,408	2,424,357	2,825,242	6,723,420
1883.....	28,223	2,604,020	1,939,602	7,710,124
1884.....	29,932	2,998,252	2,584,017	8,490,773
1885.....	31,081	2,783,345	2,743,209	8,910,788

Härtill kommer det ej ringa belopp, som blifvit insatt å postsparbanken samt i vissa bankers sparkasseafdelningar.

Med afseende å *emigration* och *immigration* har förhållandet under femårsperioden varit följande:

	Emigranter antal.	Immigranter antal.
1881.....	1,871	107
1882.....	2,397	83
1883.....	978	82
1884.....	575	99
1885.....	407	115
	S:a 6,228	486

eller 5,742 utflyttade utöfver antalet inflyttade. Af de utflyttade hafva 6,053 begifvit sig till Nordamerikas Förenta Stater.

Sockenbibliotek finnas med få undantag i hvarje landskommun och erhålla de esomoftast genom länets Hushållningssällskap förstärkning af för landbruket och ekonomien gagnande smärre afhandlingar.

I fråga om *byggnadssätt, klädedrägt, föreningar till öfning i vapnens bruk* m. m., som jemlikt nådiga brefvet den 27 november 1863 bör i förevarande 2:dra afdelning af berättelsen upptagas, gäller, hvad föregående femårsberättelsen derom innehåller och må här endast tilläggas, att ett ändamålsenligare och sparsammare byggnadssätt än tillföre oftast iakttagas vid utflyttning efter laga skiften, hvilka således äfven i detta hänseende äro gagneliga, samt att de inom flertalet socknar i Helsingland förr använda nationaldrägterna numera nästan helt och hållet kommit ur bruk, så att endast några spår af dem återfinnas i qvinnodrägten inom Delsbo och Bjuråkers socknar.

känedom om de *konstgjorda gödningsämnenas* värde och användning har jordbruksundervisaren jemväl meddelat råd och upplysningar. Dylika gödningsämnen hafva på sällskapets föranstaltande reqvirenter fraktfritt tillhandahållits, och hafva länets jordbrukare i vidsträckt grad begagnat sig af dessa förmåner. Flitigt har ock af allmänheten anlitats en på Hushållningssällskapets bekostnad år 1883 inrättad *frökontrollstation*. För *torrläggning och odling af större frostförande sankmarker* hafva med af Landstinget beviljade medel, på Hushållningssällskapets föranstaltande, alltsedan år 1864 undersökningar företagits och planer upprättats af trenne hos Hushållningssällskapet anställda ingenjörer med skilda arbetsdistrikt, hvilka planer, omfattande tillsammans en areal af 466,059 kvadratref, kostnadsfritt tillhandahållits länets jordbrukare. Dessa undersökningar hafva från och med år 1885

öfvertagits af en statens landbruksingeniör, till hvilken dagtraktamente utgått från af Landstinget för ändamålet beviljad anslag. I följd häraf har ett mera rationellt jordbruk börjat allmännare bedrivas, och dess idkare sorgfälligare beflitat sig om ett intensivt sådant, hvarförutom odlingsföretag af såväl mindre som större omfattning inom flertalet af länets kommuners område utförts, allt vittnande om jordegarnes synnerliga bemödande för vinnande af nödig utkomst.

För *boskapskötselns* framåtskridande har under de förflutna fem åren från Hushållningssällskapets sida arbetats med synnerlig kraft och framgång. Så har till kreatursafvelns förbättrande af sällskapet införskrifvits *utländska rasdjur* af angler-, holländsk och yorkshireras, som å offentliga auktioner till kreatursegare i länet försålts, och i väsentlig mån bidragit till boskapsrasernas förbättrande. Ett enskildt *stamholländeri*, i hvilket Hushållningssällskapet varit aktieegare, har under perioden fortsatt sin verksamhet till spridning i länet af ayrshiredjur. Derjemte har sällskapet utlemnat åt ladugårdsegare räntefria lån till inköp af rastjurar. Ladugårdsskötseln har också börjat omfattas med ett allmännare intresse, ådagalagdt derigenom, att ändamålsenligare ladugårdsbyggnader uppförts och en rikare utfodring jemte en sorgfälligare skötsel egnats de förbättrade ladugårdsbesätningarna.

Till *mejerihandlingens* utveckling har Hushållningssällskapet verkat genom att använda biträde af såväl statsagronom som enskild *mejerist*, i ändamål att inom länet sprida kännedom om en förbättrad mjölkhushållning och om anordnande af mejerier, hvarförutom en *länsmejerska* varit anställd för att meddela praktisk undervisning i förbättrad smör- och ostberedning. Till spridande af enahanda kunskap har jemväl *mejeriskola* varit anordnad vid Högbo bruk samt derefter vid Hammarby och vid Storvik, från hvilka skolor årligen utgått såväl fullständigt utbildade mejerskor som elever, för att antingen i egna hem eller i tjänst hos andra göra användning af förbättrade metoder i ladugårdsskötsel och mjölkhushållning. Alla dessa åtgärder hafva hvar och en i sin mån icke oväsentligen bidragit till att utbreda kunskap om en ändamålsenlig ladugårdsskötsel och mjölkhushållning samt verkat till befrämjande af ett ordnat mejeriväsendes genomförande. Vid femårsperiodens utgång funnos i länet 17 *mejerier* i verksamhet, och några voro under anläggning.

Hästafveln i länet har under femårsperioden gått betydligt framåt. Dertill hafva bidragit årligen återkommande *premieringar*, till hvilka ej mindre staten än ock Hushållningssällskapet och Landstinget anslagit medel. I ändamål att införa förbättrade hästraser har derjemte Hushållningssällskapet på skilda orter inom länet haft utplaserade såsom *beskällare* 4 hingstar, 2 af norsk och 2 af ardenerras, hvilka af stoegare i länet synnerligen flitigt anlitats. I samma syfte hafva genom sällskapet införskrifvits och inom länet försålts 1 hingst och 6 stoföl af ardenerras. I vård och skötsel af hästar hafva ock märkbara framsteg gjorts. Jemväl härtill har Hushållningssällskapet bidragit genom att årligen bekosta utbildande af skickliga *hofslagare* och *hästkötare* vid Veterinärinstitutets hofslagareskola i Stockholm, och vid Allmänna Nordiska hästkötarens skolan. I samma mån vigten och betydelsen af en förbättrad häst- och boskapskötsel gjort sig gällande, har ock behovet af läkarevård för husdjuren gjort sig kännbart. För att fylla detta behof hafva

ock Landsting och Hushållningssällskap verkat genom att anställa och aflöna 6 *distriktsveterinärer* inom länet.

Trädgårdsskötseln har under femårsperioden gjort betydliga framsteg. Intresset för densamma har hos allmogen väckts och underhållits genom hos Hushållningssällskapet anstälde trenne *länsträdgårdsmästare*, hvilkas biträde kostnadsfritt reqvirenter inom länet tillhandahållits, och hvilka så flitigt anlitats, att alla *reqvitioner* på långt när ej kunnat fullgöras. Sällskapet har dessutom beviljat bidrag till anordnande af folkskoleträdgårdar och till anskaffande af träd och buskar till desamma, hvilka understöd torde få anses hafva icke ringa del i det inom länet städse växande intresset för trädgårdsskötsel och trädplantering.

Biskötseln har under femårsperioden tilldragit sig mer uppmärksamhet än tillföre. Bigårdar äro numera, åtminstone inom provinsen Gestrikland, icke sällsynta. För biskötselns framsteg har Hushållningssällskapet verkat genom att bekosta underhåll af elever från länet vid biskötareskolan i Bie samt derefter anordna egen dylik skola för länet, hvarjemte varit anställd en särskild kringresande undervisare, som flitigt anlitats. Sällskapet har dessutom gratis utdelat bisamhällen till för saken intresserade folkskollärare.

Kännedom och bruk af *matnyttiga svampar* har alltmera under de senare åren spridts bland länets inbyggare, hufvudsakligen genom den hos Hushållningssällskapet anstälde kringresande undervisaren, som särskildt vid folkskolorna sökt verka för en allmännare kunskap om och användning af detta i så långa tider okända och försmäddade näringsmedel.

C) **Skogshushållning** och D) **Rofdjurs utödande.** Till hvad de af Styrelsen öfver skogsväsendet årligen afgifna berättelserna angående dessa ämnen innehåller, torde beträffande detta län, hvars skogbärande mark uppgår till närmare 1,400,000 hektar, få anföras, att *skogsskötseln* inom åtskilliga trakter, sedan skogen der erhållit högre värde, börjar tillvinna sig uppmärksamhet äfven bland allmogen, så att afverkningen, om den än fortfarande bedrivs i en högst betydlig utsträckning och såsom det vill synas vida öfver skogens produktionsförmåga, dock på en del ställen, enligt de större skogsegarnes föredöme, ordnas på ett sådant sätt att skogens återväxt befrämjas. Under de senaste åren har äfven, i anseende till de jemförelsevis låga virkesprisen samt antagligen jemväl till följd af den för Norrland bildade exportföreningens inflytande, skogsafverkningen blifvit i någon mån inskränkt. Med undantag af länets vestliga socknar samt de större brukens skogar är ock timmertillgången numera ganska knapp, hvarför, oaktadt de tryckta prisen på kol, kolning synnerligast i de trakter, som genomskäras af stambanan, bedrivits i stor skala, dervid visserligen i allmänhet blott skadadt virke tillgodogjorts, men understundom ock yngre växande skog tillgripits. Ensamt inom tre socknar af Södra Helsingland har Skogens kolaktiebolag under femårsperioden uppköpt 215,657 läster kol till ett pris af 5:28 å 6:62 kronor lästen.

För meddelande af råd och upplysningar samt eljest erforderligt biträde i hvad som tillhör en förbättrad skogshushållning, äfvensom för hållande af populära föredrag i särskilda socknar om det för orten ändamålsenliga skogshushållningssätt, har en *statens skogsingeniör*, hvars dagtraktamente af Hushållningssällskapet betalats, varit på reqvition dels af Hushållningssällskapet, dels af enskilde anlitad; och har denna tjänstemans

verksamhet under femårsperioden haft den utsträckning, som i nedanstående tabell angifves:

	Förrättnings- ställen.	Förrättnings- dagar.	Upprättade eller revision af hushållningsplaner, anord- nande af hyggen, gall- ring, skogsodling och plantskolor. Hektar.
1881.....	25	101	4,297
1882.....	24	24	3,976
1883.....	31	146	3,533
1884.....	36	116	538
1885.....	26	162	1,902

Härförutom har under det sista året af perioden blifvit af Hushållningssällskapet anställd en särskild person för att lemna undervisning i sättet för *insamlande af skogsfrö*.

Till bibringande af färdighet och insigt i kolning, som, med hänsyn till den betydande bruksrörelsen härstädes, är af framstående vikt, har, likasom fyra föregående år, på bekostnad af Jernkontoret och Hushållningssällskapet gemensamt under tre år af ifrågavarande femårsperiod en *kolareshkola* varit i verksamhet. I hvarje undervisningskurs, som fortgått omkring nio veckor höstetiden, hafva sexton elever deltagit; och afsigten är att framgent, så länge anslag från Jernkontoret kan påräknas, meddela dylik undervisning å omväxlande ställen inom länet.

Skogseldar af större betydelse hafva icke under perioden förekommit vidare, än att en år 1883 öfvergick ej ringa skogsvidder i Ljusdals socken äfvensom en mindre del af Gräningsvallens kronopark. De skogseldar, som 1881 utbröto å Ramsjö kyrkoherdeboställe, kronoparken Hammyrberget samt de allmänna skogarne i Hamra kapellag hade endast föga utbredning.

Allmänna skogar förefinnas inom länet till nedanstående antal och ytvidd, nemligen:

	Hektar.
18 kronoparker.....	64,530.12
24 skogar till indragna boställen.....	7,636.89
55 ecklesiastika boställsskogar.....	21,256.62
2 grufve- och bergslagsallmänningar.....	5,179.78
2 häradsallmänningar (eller s. k. besparingskogar)....	36,516.70
101	135,120.11

Af dessa äro 79 stycken, innehållande 41,904.20 hektar, till ordnad hushållning indelade.

Från de allmänna skogarne i länet hafva, förutom mellan 70 och 80 tusen kronor till de ecklesiastika boställenas skogsfond och presterskapets lönerogleringsfond, till statsverkets skogsmedel under femårsperioden influtit 513,729 kronor 33 öre eller i medeltal årligen 102,745 kronor 86 öre.

De större *rofdjuren* äro numera ganska fåtaliga. Endast för 4 björnar och 4 lodjur hafva under perioden skottpremier uttagits. De smärre rofdjuren synas deremot, oaktadt skottpenningar för deras dödande till ganska ansevärd belopp blifvit utbetalda, dock ej förekomma i mindre antal än tillföre. *Skottpenningarna*, hvilka, utöfver den belöning, som enligt jagtstadgan består, utgå af Landstingets och Hushållningssällskapets medel till hälften för hvardera, hafva de fyra första åren af femårsperioden utgjort 3 kronor för räf, örn, berguf äfvensom dufhök och 15 öre för korp och kråka, samt 1885 3 kronor för räf, 2 kronor för ofvannämnda roffogelslag och 15 öre

Allmänna skogar. Jagt. Bergs- och brukshandtering.

för korp och kråka. Summan af de under åren 1881—1885 utbetalda skottpenningarna uppgår till 17,128 kronor 50 öre eller i medeltal årligen 3,425 kronor 70 öre.

E) Bergs- och brukshandtering samt *F) Fabriker och handverk.* *Malmproduktionen* inom länet har utgjort:

	Antal brutna grufvor.	Vunnen jernmalm. Centner.
år 1881.....	20	513,390
» 1882.....	15	493,761
» 1883.....	15	404,686
» 1884.....	12	412,950
» 1885.....	14	353,548

och har således varit i ett nästan oafbrutet aftagande, hvilket synes härleda sig af en minskad malmtillgång i grufvorna å gruffältet inom Torsåkers socken i Gestrikland.

Inom Skogs socken af Södra Helsingland hafva visserligen flere jernmalmsanledningar blifvit *inmutade*, och försvarsarbeten verkställas fortfarande å en del af dem, men malmen synes vara för fattig och hafva för ringa utsträckning och djup för att grufdrift med fördel skall kunna ega rum. För erhållande af mutbevis hafva ock blifvit anmälda dels en jernmalmsfyndighet i Forsa socken af Norra Helsingland, dels åtskilliga koppar-, nickel- och silfveranledningar i Vestra Helsingland, utan att likväl någon vidare åtgärd sedermera förekommit. För tillgodogörande vid rödfärgsberedning af vidsträckt myrmalmsfyndigheter i Jerfsö och Färila socknar, har ett stort antal mutbevis uttagits och kostsamma fabriksbyggnader å stället uppförts för bedrivande af tillverkningen, hvilken dock såsom förlustbringande numera blifvit öfvergifven.

Förutom från ofvannämnda gruffält erhålles malmen till den ansevärd jern- och ståltillverkning, hvilken inom länet eger rum, hvad beträffar de flesta jernverken inom Gestrikland, från grufvor, belägna i Kopparbergs och Vestmanlands län, och hvad jernverken inom Helsingland angår, hufvudsakligen från Dannemora stora jernmalmsfält.

Som af nedanstående tabell öfver *brukens tillverkningar* framgår, har tackjernsproduktionen under perioden varit i det närmaste konstant och hållit sig vid omkring en och en tredjedels million centner. Denna produkt har antagligen till allra största delen blifvit inom länet förädlad till stål, stångjern och manufakturvaror. Af dessa produkter hafva bessemerstål samt de tillverkningar, som i tabellen upptagas under rubriken »redskap», hvilken senare äfven omfattar ringar och axlar till jernvagnshjul och maskiner, varit stadda i en rask utveckling, såväl i kvantitativt som kvalitativt hänseende.

Med nuvarande fullständiga jernvägsförbindelser inom länet har det ej mött någon större svårighet för bruksegarne att fylla det kolbehof, som egna skogar ej kunnat lemna, men utan jernvägarne hade en så stor årlig tillverkning icke kunnat åstadkommas eller uppehållas.

Isynnerhet under de sista åren af femårsperioden har det för bruksegarne varit ytterst svårt att med tillfredsställande vinst kunna afyttra sina tillverkningar, ty ej blott de erbjudna prisen hafva varit låga, utan fordringarna på produkternas renhet hafva äfven varit öfverdrifna, hvarför anledning finnes till det antagande,

Jern-, gjutgods-, stål- och manufaktur tillverkningen.

År.	Tackjern.			Gjutgods.		Stångjern.		Bessemerstål.		Jern- och stålmanufaktur.				
	Antal verk	Antal blåsningdygn.	Centner.	Antal verk	Centner.	Antal verk	Centner.	Antal verk	Centner.	Antal verk	Spik. Centner.	Redskap. Centner.	Diverse. Centner.	Summa. Centner.
1881.....	22	5,092	1,345,004 ⁴⁸	3	23,703 ⁴⁶	34	689,587 ⁰⁰	3	290,773 ⁴⁶	10	2,108 ⁶⁶	759 ⁷²	109,914 ⁹⁶	112,783 ³⁴
1882.....	22	4,951	1,342,805 ⁴³	2	18,653 ⁹³	31	782,229 ⁹³	3	365,925 ¹⁷	10	1,893 ³⁷	24,516 ²¹	120,547 ⁶⁰	146,957 ¹⁸
1883.....	22	4,848	1,342,640 ³⁸	2	19,639 ⁷⁵	32	745,086 ⁰⁷	3	371,124 ³⁹	8	1,634 ⁵⁷	66,746 ⁷⁵	23,571 ¹¹	91,952 ⁴³
1884.....	20	4,583	1,307,814 ³⁰	3	29,943 ⁵²	33	852,606 ⁵¹	4	381,981 ¹⁸	10	1,512 ⁶⁶	73,298 ¹⁶	40,768 ⁵⁶	115,579 ³⁸
1885.....	21	4,582	1,325,181 ³²	7	57,636 ⁴³	33	718,177 ⁷⁰	4	458,965 ¹³	9	1,484 ⁵⁹	87,279 ⁰⁰	26,233 ⁸¹	114,997 ⁴⁰

att bergverks- och bruksrörelsen inom länet de senare åren lemnat bruksegarne en jämförelsevis ringa behållning.

Åtskilliga hyttor och bruk i Gestrikland samt Norra Helsingland hafva ock med anledning här af blifvit nedlagda, men vid andra åter hafva anordningar för ökad tillverkning vidtagits, såsom vid Iggesunds bruk, der ytterligare en masugn blifvit uppsatt, och vid Norr-Ljusne bruk, hvarest ett stångjernsvalsverk uppförts jemte sju smälthärdar, äfvensom vid Sandviken, der de nyaste inrättningar nu förefinnas till mångfaldig förädling af jern och stål, vid Forsbacka, som under perioden i väsentlig mån utvecklade sin tillverkning af landbruksredskap, och vid det till Dannemoraverken hörande Gysinge bruk, der Lancashiresmidde under perioden blifvit infördt.

Antalet arbetare, använda vid bergverks- och bruksrörelsen, inhemtas af nedanstående tabell:

År.	Jerngrufvorna.				Jernverken.						Summa summan.
	Ständige.	Tillfällige.	Quinnor och barn.	Summa.	Masugnarne.	Stångjernverken.	Stångjerna.	Manufakturverken.	Manufakturverken.	By Klassificerade.	
1881.....	171	—	75	246	530	562	507	135	1,734	1,980	
1882.....	233	—	74	307	507	995	411	211	2,124	2,431	
1883.....	212	—	66	278	624	1,067	441	147	2,279	2,557	
1884.....	234	—	119	353	547	1,094	468	162	2,271	2,624	
1885.....	162	—	89	251	567	875	492	354	2,288	2,539	

Sågverks- och trävarurörelsen är fortfarande den industri, som intager främsta platsen inom länet, hvarest flere af landets mest betydande sågverk äro förlagda; och det härifrån utgångna virket anses i allmänhet vara af synnerligt god beskaffenhet.

Der vattensågar förr varit i bruk, hafva de alltmer blifvit utbytta mot ångsågar. Så har vid Ljusne sågverk en ångsåg med sexton ramar och fem kantverk uppförts, och vid den till förminskande af frakt-, tillverknings- och magasineringkostnaderna företagna förflyttningen af Bergviks och Ala bolags sågverk från Bergvik invid Ljusne elf till Ala, som är beläget invid hafvet, har der anlagts en ny ångsåg med åtta ramar och tre kantverk, hvarvid alla den senaste tidens förbättringar i de tekniska anstalterna iakttagits.

Fabriksindustrien i egentlig mening är deremot med få undantag föga utvecklad och har, likasom under näst föregående femårsperiod, haft att kämpa mot ogynnsamma förhållanden. Dock visar sig, såsom af nedanstående tabell synes, en tillök-

ning såväl i fabrikenas antal som i deras tillverkningsvärde under de två senare åren af perioden:

År.	Antal i gång varande fabriker.	Antal egare.		Antal arbetare.	Tillverkningsvärde. Kronor.	Bevillning. Kronor. öre.	
		Enskilde.	Bolag.			Kronor.	öre.
1881.....	128	72	50	1,929	4,673,472	8,714	07
1882.....	125	79	44	1,891	5,170,986	4,586	51
1883.....	134	82	44	2,027	4,642,626	4,324	80
1884.....	135	80	43	2,376	5,765,097	5,757	84
1885.....	137	81	42	2,388	5,491,604	5,673	63

Handtverkerierna hafva lidit af samma tryckta konjunkturen som fabrikenas och befinna sig i följd deraf på ungefärligen samma ståndpunkt, som under föregående period. Nedanstående tabell visar antalet handverkare, af dem använda arbetare, och erlagd bevillning under periodens särskilda år:

År.	Antal handverkare.	Antal arbetare.	Bevillning. Kronor. öre.	
			Kronor.	öre.
1881.....	658	1,008	4,039	96
1882.....	605	1,051	3,897	52
1883.....	632	1,068	4,030	—
1884.....	637	1,153	3,913	67
1885.....	718	1,234	4,367	96

Såsom husslöjd till afsalu har linneväfnad inom Helsingland förr idkats i betydande omfattning, och linodlingen intog då derstädes en framstående ställning, så att linet från t. ex. Edänge m. fl. byar i Ljusdal var eftersökt för sin utmärkta beskaffenhet. Numera, sedan hafren allt mer utträngt linet från åkern, har ock linneväfnadsindustrien gått tillbaka. Ännu under ett år af näst föregående period tillverkades öfver tre millioner fot linneväfnader. För länet i sin helhet saknas visserligen nu uppgift om produktionen, men det är dock känt, att inom den del af länet, der linindustrien bäst bibehållit sig, eller Vestra Helsingland, år 1885 ej tillverkades mer än omkring 250,000 fot linneväfnader.

För att befördra slöjdskicklighet hafva Hushållningssällskapet och Landstinget under en följd af år vidtagit rätt afsevärda åtgärder genom anordnande af slöjdkurser, kringresande under-

visare, understöd för inhemtande af undervisning vid tekniska skolan i Stockholm och slöjdlärareinstitutet å Näs m. m. Det är all anledning antaga, att dessa åtgärder i sinom tid skola utöfva inflytande till höjande af husslöjden i länet, och i vissa grenar, såsom t. ex. korgflätning, har en sådan inverkan redan visat sig, i det att landtmännen numera förfärdiga korgar till eget behof.

Fisket är för länets, invid dess långsträckta kust bosatta befolkning af ganska mycken vikt, och är det isynnerhet strömmingsfisket, som der utgör en afsevärd näring.

För att genom införande af ändamålsenligare redskap bereda fiskarne något rikligare fångst och bättre vara, än som erhålles med de äldre strömmingsskötarne, har, på bekostnad dels af staten, dels af Hushållningssällskapet, sedan 1882 försök med *drifgarnsfiske* egt rum å djupare vatten, der större strömming vinnes än på de grundare vattnen närmare kusten, hvarest fisket förr bedrifvits. Som drifgarnen dock äro ganska dyrbara redskap, har deras användande ej ännu kunnat ernå någon större utbredning bland den i allmänhet fattiga fiskarebefolkningen, men för att underlätta anskaffande af nämnda redskap har Hushållningssällskapet anslagit medel, hvaraf räntefria lån till fiskare utlemnas för inköp af drifgarn. Likaså har Hushållningssällskapet bekostat undervisning i förbättrade metoder vid *strömmings saltning*, för att dymedelst införa ett beredningssätt, hvaregenom varan får ökad värde och vidsträcktare marknad.

Å fisklägena Bönan och Utvalnäs invid Geflefjärden äro smärre *rökerier* inrättade för rökning af strömming.

Värdet af *fiskad strömming* utgjorde år 1881 228,906 kronor, år 1882 287,713 kronor och år 1883 258,166 kronor. År 1884, då antalet fiskare uppgick till 869 med båtar och redskap till ett värde af 420,058 kronor, fiskades, förutom 413,138 valar strömming till fiskarnes eget behof, 16,940 tunnor till insaltning, värderade tillsammans till 211,987 kronor. Påföljande år 1885, då fisket dock var mindre gifvande, egnade sig deråt 803 fiskare å 80 fisklägen med båtar och redskap af 413,070 kronors värde; och erhöles 14,382 tunnor strömming till ett värde af 182,219 kronor.

I betydelse närmast strömmingsfisket ställer sig *laxfisket* vid kusten och i elfvarna. Från länets fem *laxodlingsanstalter* utplanteras tid efter annan laxyngel, hvaraf 270,000 stycken år 1885 utsläpptes i Ljusne elf. Laxfiskena i nedre delen af elfven vid Ljusne gifvo nämnda år 144,400 æ lax, värderad till 50,540 kronor. Invid kusten och i elfvarnas mynningar, der fisket samma år bedrefs med 190 storryssjor och 105 laxnät, värda 35,940 kronor, fångades 2,661 laxar, vägande 45,968 æ , värderade till 17,876 kronor. Föregående år 1884, då 166 storryssjor användes, var fångsten 2,588 laxar af tillsammans 47,000 æ :s vikt och 19,428 kronors värde.

4. Kommunikationsanstalter och varubyten.

A) **Landkommunikationer.** Sedan *norra stambanan* den 15 september 1880 blifvit öppnad till Ljusdal, fullbordades under år 1881 alla å banan återstående arbeten till Ånge station i Medelpad, så att banan den 16 september sistnämnda år kunde dit öppnas. De stationer inom Gefleborgs län norr om Ljusdal, som då blefvo för allmän trafik tillgängliga, voro: Hennan, Ram-

Å holmen Tuppen, nära Söderhamn, har blifvit anlagdt ett *laxrökeri*, der rökningen sker efter samma metod, som i Halland och Blekinge.

Vid kusten af Norra Helsingland är *sikfisket*, som ock bedrifves vid länets kuststräcka, i öfrigt understundom temligen gifvande.

Fisket i insjöarne, af hvilka åtskilliga äro ganska fiskrika, drifves ej såsom egentlig näring och vårdas i allmänhet ej såsom sig borde, i det olaglig, fisket förödande redskap ofta användes. För uppsigten å fiskestadgandenas efterlefnad finnas emellertid *fiskeriuppsyningsmän* i de flesta socknar anstälde, genom hvilka dylika redskap tid efter annan tagas i beslag, hvarjemte en fiskeriöveruppsyningsman af Hushållningssällskapet afönas, för att på requisition meddela råd och upplysningar samt vidtaga de anordningar, som till fiskets båtnad kunna erfordras. Genom fiskeriöveruppsyningsmannens försorg hafva ock i en del sjöar och vattendrag syren eller risvasar å fiskens lekplatser blifvit utsatta samt åtskilliga fiskslag, såsom gös, röding med flere, utplanterade.

Jagt, som förr utgjorde en viktig binäring för befolkningen i Helsingland, hvarifrån den dels skjutna, dels ock hufvudsakligast med snaror fångade skogsfogeln vintertiden i de allmänt kända fogellassen forslades till Stockholm och södra orterna, har numera såsom näring upphört och idkas föga annat än till tidsfördrif eller vederqvickelse. Rättigheten att utsätta finare giller och snaror har, hvad detta län beträffar, upphört i följd af nådiga kungörelsen den 5 juni 1885; och hafva, enligt nådig kungörelse den 29 maj samma år, årskalfvar efter elg blifvit helt och hållet fridlyste under åren 1885—1887, äfvensom elg i öfrigt, med undantag endast af tiden från och med den 16 till och med den 30 september.

Trädgårdsskötsel börjar att dels såsom binäring, dels äfven, för åstadkommande af större prydlighet invid bostäderna, tillvinna sig ökad uppmärksamhet, oakadt de hinder, som klimatet, synnerligast i de norra delarne af länet, uppställer. De af Hushållningssällskapet afönade kringresande undervisarne i denna näringgren synas blifva alltmer anlitate, och till anläggande af skolträdgårdar vid folkskolor har årligen lemnats bidrag.

Äfven för *biskötsel* har under de senare åren intresse börjat visa sig, och Hushållningssällskapet har bekostat ej allenast särskilda undervisningskurser i denna handtering, utan ock en kringresande undervisare, att på requisition lemna råd och upplysningar åt biegar.

I öfrigt kunna såsom *binärningar* anföras: timmerdrifning, körslor, kolning, klensmide, qvarnstensbrytning, stenhuggeri och, i Ryggskogs by inom Los socken, tillverkning af brynen.

Brännvinsbränning har under perioden ingenstädes inom länet egt rum.

sjö och Mellansjö, ofvan hvilken senare station banan vid norra ändan af Vestra Hedsjön inkommer i Medelpad. Från Ljusdals station på 440 fot öfver hafvet höjer sig banan till Hennans station vid 710 och Ramsjö station vid 707 fots höjd, hvarefter jernvägen, innan den hinner Mellansjö station, som är belägen på 1,067 fots höjd, uppnår sin högsta punkt, som ligger 1,112

fot öfver hafvet. De stationer, som under föregående femårsperiod förefunnos å stambanan inom länet, hafva under nu förevarande period förutom med de tre ofvannämnda, norr om Ljusdal belägna, tillökats med Simeå hållplats mellan Vallsta och Karsjö, Tallåsens station närmast norr om Ljusdal samt Nybo hållplats mellan Hennan och Ramsjö. I sitt fullbordade skick genomlöper nu stambanan länet på en sträcka af 23.75 mil.

Efter det nådig proposition till 1883 års Riksdag aflätits om anslag till åstadkommande af en statsbana från Kilafors genom Söderhamns stad, beslöt Riksdagen, att den Söderhamns jernvägsaktiebolag tillhöriga jernvägen emellan Söderhamn och sjön Bergvikens östra strand skulle för statens räkning inköpas och till staten afträdas den 1 november 1885 mot ett kontant penningbelopp af 400,000 kronor och eftergift såväl af hvad vid jernvägens afträdande till staten återstode oguldet af det bolaget beviljade statslån, beräknadt till 291,763 kronor 50 öre, som ock af bolagets skyldighet att återgälda anläggningskostnaden för den korta bibanan från Kilafors till sjön Bergvikens strand; att gilla de vilkor och förbehåll, som Stadsfullmäktige i Söderhamn fäst vid sitt beslut, att emot ett bidrag af 150,000 kronor öfverlåta till staten all den mark inom staden från vestra ego-gränsen till Stugsundet, som för statsbanan erfordrades; att denna jernväg skulle ombyggas till bredspårig och utsträckas på ena sidan från Bergvik till Kilafors station å stambanan och å den andra från Söderhamn till Stugsundet; samt att bevilja för berörda ändamål ett sammanlagdt belopp af 3,847,000 kronor.

Det med betydliga och opåräknade svårigheter förenade arbetet å denna bana bedrefs derefter med sådan skyndsamhet, att, sedan hälften af banans längd från Kilafors till Bergvik den 15 december 1885 öppnats för allmän trafik, vid femårsperiodens slut den 36 kilometer långa jernvägen med sina stationer vid Landa, Bergvik, Myskje, Kinstaby, Söderhamn och Stugsund i det närmaste var färdig och några månader derefter kunde i sin helhet för trafik upplåtas.

Vidare har uppå nådig proposition 1885 års Riksdag anslagit ett belopp af 4,623,300 kronor till byggande af en omkring sex mil lång bredspårig statsbana mellan Ljusdals station och Hudiksvalls stad på vilkor i öfrigt, att af staden och Hudiksvalls trävaruaktiebolag erbjuden upplåtelse af för banan erforderlig mark och af flottleden mellan Hybosjön och sjön Gryttjen kommer till stånd, samt att Hudiksvalls jernvägsaktiebolags jernväg mellan Hudiksvall och Näsvisken med alla tillhörigheter i fast och lös egendom för statens räkning inköpes, att tagas i besittning den 1 november 1887 mot en af ofvannämnda anslag utgående köpeskilling, som, inberäknadt eftergift af den oguldna delen, 185,677 kronor 97 öre, af det bolaget beviljade statslån, skulle utgå till 536,488 kronor 15 öre.

Efter fullbordande af denna bana, som beräknats kunna öppnas för allmän trafik år 1888, synes länets behof af statsbaneförbindelser vara för en längre tid tillgodosedt.

Länets *enskilda jernvägar* hafva under perioden ökat med Gefle—Ockelbo jernväg af 38 kilometers längd, å hvilken bana arbetet, utan statsunderstöd, påbörjades med år 1883 och fullbordades 1884, då banan med sina fem stationer vid Strömsbro, Åbyggeby, Oslättfors, Råhällan och Kolforsen öppnades för allmän trafik, som uppehållits af Uppsala—Gefle (Uppsala—Margrethills) jernvägsbolag.

Den Ockelbo jernverk tillhöriga, från grufvor i Dalarne ledande, smalspåriga Vintjerns jernväg har inom Gefleborgs län under perioden blifvit förlängd till Jädraås station och återstår således nu föga mer än en mil, innan denna bana uppnår sin tillämnade ändpunkt vid Ockelbo station å stambanan.

Vid de särskilda stationerna å den del af stambanan, som löper genom länet, hafva *person- och godstrafiken* samt trafik- och andra inkomster under perioden utfallit såsom nedanstående tabeller *Litt. A* och *Litt. B* utvisa.

Tab. Litt. A. Persontrafiken å Norra stambanan inom länet.

Stationer.	Anlände och afgångne resande (inberäknadt trupper).				
	1881.	1882.	1883.	1884.	1885.
Mellansjö.....	569	1,804	1,819	2,750	3,827
Ramsjö.....	5,738	6,899	6,840	6,873	9,370
Hennan.....	3,432	7,707	6,777	6,489	6,966
Ljusdal.....	27,801	27,671	26,622	28,975	27,700
Jerfsö.....	21,031	19,874	18,453	18,567	16,606
Karsjö.....	12,570	11,110	10,657	10,032	9,861
Vallsta.....	13,331	11,926	12,296	13,773	16,482
Arbrå.....	19,138	16,632	15,781	17,179	20,329
Bollnäs.....	42,781	44,605	42,805	46,062	47,011
Kilafors.....	30,398	29,226	33,100	36,121	32,882
Holmsveden.....	7,539	7,406	6,985	7,933	8,168
Lingbo.....	9,490	9,550	10,022	9,925	10,073
Ockelbo.....	14,653	15,310	17,125	17,773	16,380
Järbo.....	8,714	8,755	7,729	7,677	7,563
Åshammar.....	5,514	5,448	4,807	5,558	5,434
Storvik.....	18,627	18,818	19,376	20,192	21,347
Torsåker.....	16,397	16,657	16,920	17,532	19,129
Hästbo.....	5,365	5,454	5,378	5,808	6,529

För de enskilda jernvägarne inom länet hafva inkomster och omkostnader samt behållning under periodens särskilda år gestaltat sig på sätt af följande sammanställningar framgår:

Gefle—Dala jernväg.

År.	Inkomster.	Omkostnader, inbegripet åtskilliga afskrifningar.	Behållning.
1881.....	1,534,885.34	772,660.55	762,224.79
1882.....	1,701,045.81	771,451.71	929,594.10
1883.....	1,543,815.30	767,449.47	776,365.83
1884.....	1,443,850.22	680,005.05	763,845.17
1885.....	1,328,723.70	694,266.68	634,457.02

Gefle—Ockelbo jernväg.

År.	Inkomster.	Omkostnader.	Behållning.
1884.....	36,337.54	52,662.91	—
1885.....	163,705.50	155,525.73	8,179.78

Tab. Litt. B.

Godstrafik och inkomster på Norra stambanan inom länet.

Stationer.	Anländt och afsändt gods, utom åkdon och kreatur. Kilogram.					Inkomster för person- och godstrafik m. m. Kronor.				
	1881.	1882.	1883.	1884.	1885.	1881.	1882.	1883.	1884.	1885.
Mellansjö	197,730	251,693	367,151	1,954,752	4,398,806	1,105·69	4,416·21	5,765·22	19,836·02	43,405·94
Ramsjö	2,931,290	1,631,939	2,899,734	2,593,200	4,088,915	39,302·21	26,349·60	31,377·92	32,929·56	48,430·13
Hennan	1,408,230	2,035,947	1,646,281	1,277,103	1,882,232	13,863·16	23,819·27	22,924·58	16,893·74	15,939·84
Ljusdal	13,419,960	10,287,018	9,879,809	7,841,425	8,967,563	266,288·58	192,110·69	195,356·20	177,837·58	187,683·49
Jerfsö	4,018,836	2,174,357	2,598,779	2,256,134	2,381,217	65,814·47	64,571·73	61,960·15	53,510·82	45,123·44
Karsjö	2,994,209	4,201,504	6,850,595	5,214,248	8,227,769	26,566·32	33,814·38	42,706·06	38,880·73	54,460·85
Vallata	2,025,670	1,643,087	2,207,922	3,967,125	6,306,036	22,603·69	22,311·01	24,269·37	35,106·75	48,596·95
Arbrå	5,861,812	8,320,576	7,317,227	6,638,066	7,127,731	46,527·78	55,032·38	54,976·94	50,669·98	51,233·82
Bollnäs	14,619,565	18,150,704	16,565,418	16,041,501	16,141,473	208,467·46	240,186·66	237,108·51	234,864·06	220,106·40
Kilafors	11,338,564	17,046,106	21,036,151	11,439,722	11,645,483	110,245·06	128,627·76	162,390·21	128,020·75	114,731·65
Holmsveden	5,362,066	6,148,932	5,799,633	7,181,426	9,130,162	40,141·70	46,880·15	40,987·17	44,683·11	45,219·04
Lingbo	16,414,715	15,800,516	15,014,840	12,797,801	12,431,204	66,719·36	67,638·47	61,131·56	56,653·96	53,979·82
Ockelbo	20,414,942	26,592,412	26,082,640	21,561,349	10,049,392	85,227·53	108,076·09	105,290·75	99,263·99	61,009·98
Järbo	10,112,642	11,719,251	9,522,115	8,407,868	6,535,352	31,555·16	31,119·41	25,953·69	23,995·36	19,125·29
Åshammar	5,442,452	5,643,969	3,930,301	5,225,365	4,393,658	17,150·43	22,074·72	13,289·11	16,847·94	12,580·26
Storvik	4,820,632	4,118,209	5,085,906	2,998,286	4,575,538	60,109·98	74,022·66	63,568·48	57,618·35	56,225·42
Torsåker	18,923,347	13,244,592	18,192,183	16,030,456	15,464,980	54,004·22	41,817·82	57,246·24	54,196·17	50,168·06
Hästbo	3,027,832	1,330,199	1,193,690	1,873,554	1,196,819	11,578·80	7,507·41	8,018·05	10,769·51	7,400·26

Söderhamn—Bergvikens jernväg med ångbåtsled till
Kilafors.

År.	Inkomster.	Omkostnader.	Behållning.
1881.....	300,636·37	201,207·01	99,429·36
1882.....	368,820·33	219,143·39	149,676·94
1883.....	349,631·39	217,234·91	132,396·48
1884.....	338,756·17	196,366·43	142,389·74
1885.....	319,353·57	190,089·07	129,264·50

Hudiksvalls—Näsvikens jernväg med ångbåtsled till
Delsbo.

År.	Inkomster.	Omkostnader och amortering.	Behållning.
1881.....	186,164·13	130,191·80	55,972·33
1882.....	193,328·53	142,118·41	51,210·12
1883.....	187,121·59	137,369·38	49,752·21
1884.....	149,651·51	108,457·28	41,194·23
1885.....	161,653·67	120,143·52	41,510·15

Sandarne—Marmens jernväg.

År.	Inkomster.	Omkostnader.	Behållning.
1881.....	202,599	132,791	69,808
1882.....	209,396	139,581	69,815
1883.....	171,540	109,692	61,848
1884.....	200,704	91,240	109,464
1885.....	203,789	98,874	104,915

Från Vintjernes—Jädraås jernväg hafva uppgifter angående trafiken icke inkommit.

Hvad beträffar de allmänna vägarne och skjutsningen lemnar tabell N:o 2 föreskrifven redogörelse. Deraf framgår, att all-

männa landsvägar och häradsvägar, som vid förra periodens slut tillsammans utgjorde en längd af 129·8 mil, intill utgången af 1885 ökats till 133·73 mil, hvaraf 78·43 mil landsvägar och 55·30 mil häradsvägar.

Den betydliga minskning, som tabellen vid jämförelse med förhållandet under näst föregående period visar i fråga om sockenvägar samt städernas vägar, är blott skenbar och förändes deraf, att åtskilliga vägsträckor, hvilka förr upptagits såsom sockenvägar, här blifvit uteslutna såsom varande endast by- eller enskilda vägar.

Kostnaden för anläggning af nya vägar samt omläggning eller väsentlig förbättring af äldre har under perioden uppgått till 54,381 kronor 39 öre, hvaraf såsom bidrag af statsmedel erhållits 20,430 kronor.

Bland de vägbyggnadsarbeten, som under perioden blifvit verkställda, må här anföras:

anläggning af ny samt utvidgning af äldre väg från närheten af Ramsjö kyrka till Ramsjö station, med statsbidrag af 6,000 kronor;

omläggning af en del af landsvägen genom Jerfsö socken förbi Skästra och Skredviks byar till Färila sockens gräns i närheten af Sjövesta, med ett statsbidrag af 13,000 kronor;

förbättring af allmänna landsvägen inom Ljusdals socken från Ljusdals jernvägsstation till gränsen mot Färila socken, med ett statsbidrag af 1,430 kronor;

förbättring af närmare en mils vägsträcka i Ockelbo socken; omläggning och utvidgning af den s. k. Ljusnevägen i Söderala socken, hvarigenom den särdeles branta Renskallabacken och förutvarande skarpa vägkrökningen kunnat undvikas; samt

byggnad af stenbro med jernräck öfver Ljusne elf vid Jerfsö kyrka för en kostnad af 110,369 kronor 80 öre, hvaraf staten utöfver de vägbyggnadsanslag, som i tab. N:o 2 finnas angifna, bi-

dragit med 40,000 kronor, Ljusne elfs flottningsförening med 20,000 kronor och Jerfsö sockens väghållningsskyldige med 50,369 kronor 80 öre.

Vägarne befinna sig öfverhufvud taget i tillfredsställande skick och den af Landstinget beslutade ordning för *vägunderhållet*, medelst allmän grusning på hösten i förening med tillfällig påfyllning af väglagningsämnen i mån af behof under andra årstider, har fortfarande befunnits lämplig.

Vägpenningar uppbäras numera ingenstädes inom länet, och med afseende å *bro-* samt *färjpenningar* gäller hvad i föregående femårsberättelse anförts; dock har numera färjningen öfver Ljusne elf vid Jerfsö kyrka upphört, sedan ofvannämnda bro derstädes blifvit fullbordad och för trafik öppnad.

Skjutsanstalternas antal har, såsom af tabell N:o 2 inhemtas, under perioden minskats med tvenne eller från 46, som antalet var vid periodens början, till 44 stycken, och antalet från dessa anstalter utgångne hästar, som, kronoskjutsar inberäknade, under perioden 1876—1880 utgjorde 203,583 eller i medeltal 40,717 stycken, har för här ifrågavarande femårsperiod nedgått till 110,524 eller i medeltal 22,105 stycken, hvilket förhållande visserligen har sin hufvudsakliga orsak deruti, att de resande begagna sig af de alltmer utvidgade jernvägsförbindelserna, men i någon mån äfven torde föränledas deraf, att, i anseende till den höga skjutslegan, ganska många vägfärdande finna det med sin fördel förenadt, att för resor mellan städerna och orter, dit jernvägsförbindelser ej finnas, anlita i städerna befintliga åkare.

Skjutsentreprenadbidragen, hvilka till ena hälften utgå af statsmedel och till den andra hälften erhållas genom uttaxering hos skattskyldige inom länet, i öfverensstämmelse med Stadgan angående skjutsväsendet den 31 maj 1878, hafva vid de särskilda skjutsanstalterna utgjort nedanstående belopp, under det att *skjutslegan* derstädes varit faststeld såsom följer:

Skjutsanstaltens namn.	Årligt entreprenadbidrag 1881—1883.	Skjutslega 1881—1883.		Årligt entreprenadbidrag 1884—1885.	Skjutslega 1884—1885.	
		Kr.	öre.		Kr.	öre.
Gefle gästgifveri.....	1,795	1	90	—	1	40
Söderhamns gästgifveri.....	2,485	2	—	2,500	2	—
Hudiksvalls ".....	2,000	2	—	1,775	2	—
Hedesunda ".....	167	2	—	500	2	—
Gysinge ".....	400	2	—	600	2	—
Stålbo skjutsstation.....	500	1	80	300	2	—
Vestanhede ".....	700	2	—	900	2	—
Sörby gästgifveri.....	450	2	—	500	2	—
Fremlingshems skjutsstation	500	2	—	600	2	—
Torsåkers gästgifveri.....	1,000	2	—	1,200	2	—
Ofvansjö ".....	100	2	—	500	2	—
Högho ".....	600	1	90	500	2	—
Ockelbo ".....	300	2	—	1,000	2	—
Hamrånge ".....	1,000	2	—	800	2	—
Hille skjutsstation.....	800	2	—	175	2	—
Norråla gästgifveri.....	3,400	1	80	1,800	2	—
Mo-Myskje ".....	4,000	1	90	3,000	2	—
Rengsjö ".....	2,000	1	90	2,000	2	—
Skoga ".....	900	1	90	1,000	2	—
Lingbo ".....	500	2	—	600	2	—

Skjutsanstaltens namn.	Årligt entreprenadbidrag 1881—1883.	Skjutslega 1881—1883.		Årligt entreprenadbidrag 1884—1885.	Skjutslega 1884—1885.	
		Kr.	öre.		Kr.	öre.
Hanebo gästgifveri.....	1,500	2	—	1,500	2	—
Bollnäs ".....	1,000	2	—	2,000	2	—
Alfta ".....	500	2	—	1,500	2	—
Ofvansjö ".....	600	2	—	1,200	2	—
Enångers ".....	2,500	2	—	1,800	2	—
Njutångers ".....	2,500	2	—	1,800	2	—
Helsing-luna.....	1,000	1	80	400	2	—
Forsa ".....	1,500	1	70	300	2	—
Rogsta ".....	475	2	—	1,000	2	—
Ilso ".....	300	1	60	270	2	—
Harmångers ".....	1,000	2	—	950	2	—
Gnarps ".....	800	2	—	800	2	—
Bergsjö ".....	300	1	80	650	2	—
Hassela ".....	250	1	90	275	2	—
Norrbo ".....	500	2	—	550	2	—
Bjuråkers ".....	2,500	2	—	500	2	—
Delsbo ".....	3,500	2	—	1,975	2	—
Arbrå ".....	190	2	—	600	2	—
Undersviks ".....	500	2	—	300	2	—
Jerfsö ".....	3,000	2	—	2,000	2	—
Ljusdals ".....	3,000	2	—	2,500	2	—
Färila ".....	3,000	2	—	1,600	2	—
Kärböle ".....	3,500	2	—	2,500	2	—
Voxna ".....	500	2	—	—	1	40
Summa	58,012			47,220		

Skjutsentreprenadbidragen hafva således de tre senare åren af perioden minskats med 10,792 kronor för år.

Till de 7 *postkontor* och 49 *poststationer*, som förefunnos vid utgången af år 1880, hafva under senast tilländagångna femårsperiod tillkommit ytterligare 12 *poststationer*, nemligen: Hennan, Jättendal, Jädraås, Landa, Mellansjö, Oslättfors, Rengsjö, Råhällan, Stocka, Strömbacka, Strömsbro och Åbyggeby, hvarigenom antalet *postanstalter* inom länet uppgår till 68 stycken.

Länets *telegrafstationer*, som vid förra periodens slut uppgingo till ett antal af 30 stycken, hafva intill utgången af år 1885 ökat till 36, deruti inberäknade de till jernvägarne hörande *telegrafstationer*.

Telefonförbindelser, som de första åren af här ifrågavarande femårsperiod började att anläggas inom länets städer och dem närmast angränsande orter, hafva sedermera vunnit en högst betydlig utsträckning. Synnerligast hvad Helsingland beträffar kan det sägas, att nästan alla mera betydande platser äro med hvarandra genom telefonledningar förenade. Endast få af dessa ledningar tillhöra staten.

B) *Sjökommunikationer*. Genom nådig resolution den 6 juni 1884 har utvidgadt *hamnområde* för Gefle stad blifvit faststeldt; och äro förslag till hamnområden för städerna Söderhamn och Hudiksvall på nådig pröfning beroende.

Sedan förutvarande *taxor å hamnafgifter* i länets städer samt å grundpenningar vid lastageplatserna med 1883 års ut-

gång upphört att vara gällande, har länsstyrelsen med stöd af nådigt bref den 7 mars 1884 utfärdat nya, till utgången af år 1888 gällande hamntaxor för städerna Gefle, Söderhamn och Hudiksvall samt för lastageplatserna Källskär och Sandarne i närheten af Söderhamn, Nyhamn samt Fäbodevall och Ljusne hamn i Söderala socken, Sunnäs i Skogs socken, Enånger i socknen af samma namn, Iggesund och Snäckmor i Njutångers socken, Saltvik i Idenors socken, Stockaviken eller Stockvik i Harmångers socken samt Klasviken i Gnarps socken. För den i Rogsta socken belägna Arnö hamn, hvarest uppbärande af hamnungälder först genom nådigt bref den 30 december 1885 medgifvits, har hamntaxa ej hunnit under perioden utfärdas.

Vid Klasviks hamn har den förut befintliga *vågbrytaren*, efter af Lotsstyrelsen den 10 januari 1883 vunnet tillstånd, blifvit tillbygd.

Med afseende å *lotsväsendet* samt de förbättringar, som vidtagits å *fyrarne* vid länets kust, torde här få hänvisas till Lotsstyrelsens årsberättelser för nu ifrågavarande period, och dertill endast omförmälas att fråga blifvit väckt om inrättande af en ledfyr å ön Gran utanför Gnarps sockens fastland.

Följande vattendrag hafva, efter afsyning af de för timmerflottning verkställda byggnader, under perioden blifvit genom Kungl. Maj:ts Befallningshafvandes utslag för *allmänna flottleder* förklarade, nemligen

det genom Alfta, Bollnäs och Ockelbo socknar flytande vattendraget från Grannässjön till nedre ändan af sjön Fantsen;

Rästeån inom Jerfsö, Arbrå, Alfta och Bollnäs socknar;

Milån med dess bivatten från Orsmilen och Mörttjern genom Milsjön i Jerfsö socken;

vattendragen mellan Andsjön och Gällsta sågdam samt mellan nedre Grängsjön och Gnarpsån i Gnarps socken;

Lillåns och Telningens vattendrag i Alfta socken från Skala-sjön till Voxna elf;

Kölsjöån till Ockelbo s. k. sockenallmänning samt Åmots bruk;

det genom Harmångers socken flytande vattendraget från Södra Holmsjön förbi Ströms bruk till Bottniska viken;

Skarpån, Gårdsjöån, Hytteboån samt Björnån i Färila socken;

Annefors och Mossbo vattendrag från Annefors bruk genom Alfta och Bollnäs socknar till Voxna elf;

vattendraget från Nätsjön till Mellanån i Los socken;

Fångån inom Bjuråkers och Hassela socknar;

Framängsån och Skansån i Gnarps, Harmångers, Bergsjö och Hassela socknar;

Opplån till Letsjön i Ljusdals socken;

Flätens och Mållångens vattendrag i Alfta socken;

Härån samt Stora och Lilla Ecklingen till Storå såg i Delsbo socken;

Hässja vattendrag inom Ofvanåkers och Alfta socknar från Karsbosjön till Voxna elf;

Gryckåns bivatten inom Färila, Los och Voxna socknar;

samt medelst gemensamt utslag af länsstyrelserna i Uppsala, Vestmanlands och Gefleborgs län

Dalelfven från gränsen af Kopparbergs län till Elfkarleby i Uppsala län.

C) **Sjöfart.** Antalet och dräktigheten af länets i in- och utrikes sjöfart använda *fartyg*, hvaröfver närmare redogörelse lemnas i nedanstående tabell, har under perioden, vid hvars början antalet inrikes gående fartyg utgjorde 122 stycken med en dräktighet af 5,398 tons, och de till utrikes sjöfart begagnade uppgingo till 86 stycken med 41,264 tons dräktighet, nedgått till 111 fartyg om 4,647 tons i inrikes sjöfart och 60 fartyg om 29,029 tons i utrikes sjöfart.

	Segelfartyg.		Ångfartyg.			Summa.	
	Antal.	Tons.	Antal.	Tons.	Häst-krafter.	Antal.	Tons.
<i>Gefle.</i>							
1881.....	70	28,099	33	3,373	1,040	103	31,472
1882.....	62	25,878	36	4,403	1,179	98	30,281
1883.....	49	21,889	39	4,528	1,159	88	26,417
1884.....	41	16,808	42	5,563	1,361	83	22,371
1885.....	35	14,771	43	5,653	1,390	78	20,424
<i>Söderhamn.</i>							
1881.....	11	7,595	16	851	401	27	8,446
1882.....	14	7,394	16	499	317	30	7,893
1883.....	13	6,305	17	1,645	417	30	7,950
1884.....	14	6,374	17	1,575	417	31	7,949
1885.....	13	7,229	16	429	307	29	7,658
<i>Hudiksvall.</i>							
1881.....	15	3,974	3	567	205	18	4,541
1882.....	13	3,833	3	543	185	16	4,376
1883.....	12	3,602	3	512	160	15	4,114
1884.....	12	3,166	3	512	160	15	3,678
1885.....	11	2,935	3	512	160	14	3,447
<i>Landsbygden.</i>							
1881.....	35	2,007	25	196	378	60	2,203
1882.....	36	2,002	27	233	410	63	2,235
1883.....	29	1,774	26	505	451	55	2,279
1884.....	28	1,696	27	555	445	55	2,251
1885.....	24	1,593	26	554	433	50	2,147

Bland de landsbygden tillhörande fartygen finnes icke något, som idkar utrikes sjöfart.

Antalet af de i länets tre sjömanshus inskrifne *sjöfarande* inhämtas af följande tabell:

År.	För utrikes sjöfart.		För inrikes sjöfart.		Summa.	
	Befäl-hafvare.	Sjömän.	Befäl-hafvare.	Sjömän.	Befäl-hafvare.	Sjömän.
1881.....	98	1,436	27	71	125	1,507
1882.....	97	1,284	36	57	133	1,341
1883.....	100	1,133	40	55	140	1,188
1884.....	96	1,090	41	52	137	1,142
1885.....	94	1,022	41	52	135	1,074

Såsom i viss mån upplysande i fråga om sjöfarten torde här äfven få meddelas, att i *hamnafgifter* för fartyg i länets samtliga hamnar erlagts:

År.	I Gefle.	I Söderhamn.	I Hudiksvall.	I landt-hamnarna.	Summa kronor.
1881.....	41,773·29	34,719·64	11,054·89	24,655·96	112,203·78
1882.....	45,790·93	44,048·08	13,767·31	28,214·72	131,821·04
1883.....	47,914·24	41,361·54	12,977·59	31,965·65	134,219·02
1884.....	44,035·71	40,720·18	12,887·41	30,269·13	127,412·43
1885.....	45,637·20	39,643·83	13,105·37	26,992·81	125,379·21

Hamnafgifter för varor hafva i städernas hamnar utgjort:

År.	Gefle.	Söderhamn.	Hudiksvall.	Summa kronor.
1881.....	95,764·22	17,534·47	5,213·25	118,511·94
1882.....	96,541·57	22,124·60	5,691·28	124,357·45
1883.....	103,933·84	21,661·41	5,877·46	131,472·71
1884.....	91,027·67	22,528·45	7,121·32	120,677·44
1885.....	93,294·41	21,693·64	6,420·96	121,409·01

För trafiken å den inom Forsa socken af Norra Helsinglands fögderi anlagda *P. A. Tamms kanal* hafva afgifterna uppgått till:

1881.	1882.	1883.	1884.	1885.
Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
5,857·81	4,525·92	6,316·57	5,304·18	6,555·32

D) **Handel.** Antalet *handlande* och deras betjening i länets städer och å landsbygden ses af nedanstående tabell, hvaraf framgår, att någon mer betydande ändring uti berörda händelsen ej under perioden egt rum:

År.	Gefle.		Söderhamn.		Hudiksvall.		Landsbygden.		Summa.	
	Handlande.	Betjening.	Handlande.	Betjening.	Handlande.	Betjening.	Handlande.	Betjening.	Handlande.	Betjening.
1881.....	282	248	98	67	49	58	497	200	926	573
1882.....	324	245	105	84	49	60	523	193	1,001	582
1883.....	308	264	102	78	54	53	503	223	967	618
1884.....	297	269	104	101	57	55	522	233	990	658
1885.....	319	269	103	98	55	53	536	228	1,013	648

Af utlänningar, som undfått tillstånd att i riket idka handel, förekommer inom detta län endast 1 i Gefle åren 1882—1884 och 1 å landsbygden år 1881.

Ehuru några få personer årligen anmäla sig för att utöfva *gårdfarihandel*, kan dock denna näring numera anses hafva i det närmaste upphört, sedan handelsbodas nästan i hvarje mera betydande by öppnats.

Till de *torgdagar*, som fortfarande hvarje månad hållas vid Sandvikens bruk och i närheten af Torsåkers kyrka, har ytterligare kommit en dylik torgdag vid Storviks jernvägsstation, hvarjemte rättighet medgifvits att årligen i oktober månad hålla en torgdag vid Gysinge bruk för omsättning endast af hemslöjdalster och landtmannaprodukter.

Såsom en kvarleva af de redan för flere år sedan aflysta marknaderna vid Knäda i Ofvanåkers socken och Skästra i

Jerfsö socken förekomma derstädes ännu s. k. *liquidationsmöten*, för hvilka intresset dock alltmer synes aftaga.

Exporten af trävaror samt jern och stål, som utgöra länets förnämsta exportartiklar, har äfven under förevarande period, ehuru prisen varit föga gynsamma, fortgått i betydande omfattning, såsom nedanstående tabell utvisar:

Export af trävaror samt jern och stål.

År.	Gefle tullkammardistrikt (utom Skutskärs dertill hörande tullstation i Uppsala län).		Söderhamns tullkammardistrikt.		Hudiksvalls tullkammardistrikt.	
	Trävaror. Kub.m.	Jern och stål. Kg.	Trävaror. Kub.m.	Jern och stål. Kg.	Trävaror. Kub.m.	Jern och stål. Kg.
1881.....	307,375	35,483,586	443,225	7,511,526	216,207	3,278,459
1882.....	307,318	32,985,782	537,432	7,630,651	255,864	4,658,035
1883.....	349,937	29,273,253	553,476	8,181,088	257,229	4,589,797
1884.....	295,861	26,337,512	541,781	6,194,730	239,663	5,599,785
1885.....	301,252	21,274,069	525,586	7,376,922	231,977	4,900,229

Bland *öfriga exportartiklar* märkas: från Gefle zinkmalm, koppar, svafvel, vitriol och rödfärg samt från Söderhamn pappersmassa och vissa år tjära.

Beloppet af de förnämsta *importartiklarne*, hvilka i allmänhet äro desamma som omförmålas i nästföregående femårsberättelse, inhemtas af Kommerskollegii årsberättelser om utrikes handel och sjöfart, hvilka derfor här återopas, hvarvid Kungl. Maj:ts Befallningshafvande särskildt får påpeka den ansevärdt ökade importen af artiklarne kaffe, socker, mineralolja, hvete och rågmjöl samt tobak.

Såsom angifvande omfattningen af varuomsättningen, meddelas här nedan den årliga *tulluppbörden* under perioden, hvarvid äfven fyr- och båkmedel inräknats.

Tulluppbörden vid tullkamrarna.

År.	Gefle.	Söderhamn.	Hudiksvall.
1881.....	763,446	168,127	168,122
1882.....	817,865	176,807	183,615
1883.....	923,702	190,956	179,339
1884.....	982,446	188,077	176,373
1885.....	1,035,818	179,686	173,655

Rättighet till *utskänkning af och minuthandel med spirituösa drycker* förefinnes ingenstädes å landsbygden; och är dylik rättighet i länets tre städer upplåten till för ändamålet bildade bolag, i öfverensstämmelse med i detta afseende gällande stadganden.

Bränvinsförsäljningsafgifternas belopp och fördelning inhemtas af nedanstående tabell:

	1881.	1882.	1883.	1884.	1885.
Försäljningsafgifter.....	233,975	198,818	195,780	200,004	300,437
Redogörarnes procent.....	354	318	337	327	520
Landstingets andel.....	46,702	39,685	37,950	39,921	59,967
Hushållningssällskapets andel.....	46,702	39,685	37,950	39,921	59,967
Städernas d:o.....	188,331	116,267	105,483	118,609	179,141
Socknarnas d:o.....	1,884	2,860	8,416	1,224	840

5. Kameralförhållanden.

Med afseende å hemman, lägenheter och stadsjordar samt deras taxeringsvärde lemnar **tabellen N:o 3** föreskrifven redogörelse.

Skatteköp har under perioden egt rum å tio kronolägenheter, hvaraf sju i Ockelbo och en i Ofvansjö socken af Gestriklands fögderi samt en i Ramsjö och en i Los socken af Vestra Helsinglands fögderi.

Skatteköpeskillingen för samtliga dessa kronolägenheter har uppgått till 100 kronor 22 öre.

Två kronotorp i Hamrånge socken hafva dessutom blifvit skatteomförda.

Af fastigheter med *fideikommissnatur*, upptagna å **tabellen N:o 4**, finnas inom länet 3 med ett taxeringsvärde af tillsammans 1,428,500 kronor, oberäknadt ett penningefideikommiss till belopp af 250,000 kronor.

Såsom **tabellen N:o 5** och nedanstående sammandrag deraf utvisa, *innehafva inhemska aktiebolag egendomar* inom detta län till ett taxeringsvärde af 20,778,300 kronor.

De å **tabellen N:o 6** angifna *egendomar, hvilka tillhöra främmande magters undersåtar*, äro till antalet 4 med ett taxeringsvärde af 528,300 kronor.

Sammandrag öfver egendomar, tillhörande inhemska aktiebolag år 1885.

	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
	M a n t a l.					Antal utjordar, ångar o. d. ej i mantal satt jord.	Antal verk och inrättningar (fastigheter i städer).	Taxeringsvärdet (i kronor)		
	Krono.	Skatte.	Frälse.		Summa.			å jordbruksfastighet.	å annan fastighet.	å frälseränta.
			Säterier, ladugårdar, rå och rör.	Allmänt frälse.						
Gefle stad	—	—	—	—	—	9	74	19,200	2,207,200	—
Söderhamns stad	—	—	—	—	—	—	19	—	833,500	—
Hudiksvalls stad	—	—	—	—	—	—	10	—	182,300	—
Gestriklands fögderi	—	83 208	—	7 350	90 558	24	49	4,139,700	3,223,100	38,000
Södra Helsinglands fögderi	0 078	40 084	—	10 854	51 516	35	30	1,193,200	2,728,500	1,300
Norra d:o d:o	—	64 705	—	—	64 705	5	19	1,905,700	2,402,900	—
Vestra d:o d:o	—	26 894	—	—	26 894	—	8	1,825,100	78,600	—
Summa	0 078	214 891	—	18 204	233 173	73	209	9,082,900	11,656,100	39,300

Bevillingen af fast egendom och af inkomst samt för särskilda förmåner och rättigheter har uppgått till de belopp, som följande tabell angifver:

År.	Bevilling		Bevillningsafgifter för särskilda förmåner och rättigheter.	Summa.
	af fast egendom.	af inkomst.		
1881.....	39,616 08	120,538 02	8,498 58	168,652 68
1882.....	41,110 24	135,296 —	9,271 66	185,677 90
1883.....	41,414 73	146,543 20	9,674 98	197,632 91
1884.....	45,507 16	143,413 90	10,080 21	199,001 27
1885.....	45,933 41	142,174 57	9,957 65	198,065 63
Summa	213,581 62	687,965 69	47,483 08	949,030 39

Med afseende å *roteringen* i detta län förekommer ett undantagsförhållande, som i föregående femårsberättelser ej blifvit närmare omförmäldt, nemligen att s. k. *uddemantalskassor* i de flesta socknar finnas inrättade, till hvilka vissa uddemantals-hemman, mot åtnjutande af rotefrihet, erlagt en ursprungligen till 50 daler kopparmynt för mantal uppgående årlig afgift. Denna på 1687 års roteringslängder grundade inrättning stad-

fästes ytterligare genom kungl. resolution på allmogens besvär den 29 juni 1752 § 14; och förklarades genom kungl. brefvet den 29 november 1753 ändamålet med uddemantalsens rotefrihet vara: »att de böra taga andel uti knecktebesväret med de inroterade i socknen», hvarjemte förordnades »det en taxation årligen borde ske till rättelse för uddemantalen, att derefter utgöra deras soldaträttigheter, i brist af persedlarne in natura». För kassornas förvaltning fastställdes genom nådigt bref den 19 december 1791 en instruktion, som, sedan framställningar om befrielse från inbetalning till uddemantalskassorna genom nådiga bref den 1 augusti 1793 och 18 maj 1801 blifvit afslagna, förnyades den 7 augusti 1855. Enligt denna senare instruktion skall rotevakansafgiften för hel rote, efter markegångstaxan, i allmänhet utgöra grunden för uddemantalsens årliga afgifter, och bestå kassornas tillgångar i utlånta kapital, kontanta behållningar, ofvannämnda årliga s. k. udderöksafgifter samt räntemedel. Socknens uddemantalskassa förvaltas af två föreståndare, hvilka af rotehållarne bland sig utses; och insändas, sedan revision i stadgad ordning egt rum, redogörelser för kassornas ställning årligen till länsstyrelsen, som deröfver låter upprätta ett gemensamt bokslut.

Uddemantalskassornas behållning vid början och slutet af här förevarande femårsperiod inhemtas af följande tabell:

	Behållning den 1/1 1881.		Behållning den 31/12 1885.	
	Kronor.		Kronor.	
Ofvansjö socken.....	5,256	94	6,925	65
Hamrånge ".....	11,985	28	14,851	67
Hille ".....	12,295	25	15,504	82
Valbo ".....	23,392	85	30,082	74
Skogs ".....	2,671	78	3,377	—
Söderala ".....	746	85	2,848	42
Segersta ".....	1,228	35	1,759	97
Hanebo ".....	2,044	30	2,044	30
Hollnäs ".....	1,896	66	2,176	46
Alfta ".....	45,314	76	52,434	51
Ofvånåkers ".....	3,631	78	4,628	53
Mo ".....	3,070	69	3,805	53
Rengsjö ".....	4,411	22	5,083	56
Norråla ".....	5,500	—	5,500	—
Trönö ".....	4,000	—	4,000	—
Enångers ".....	5,840	78	7,478	38
Njutångers ".....	1,775	85	2,244	89
Idenors ".....	13,357	32	17,116	05
Forsa ".....	38,417	19	41,704	90
Högs ".....	4,701	04	5,493	86
Rogata ".....	6,506	24	8,133	54
Ulsbo ".....	982	89	1,159	23
Harmångers ".....	6,430	23	8,310	70
Jättendals ".....	9,791	96	12,944	11
Gnarps ".....	8,525	74	11,345	19
Bergsjö ".....	9,398	65	9,723	90
Hassela ".....	5,788	79	6,647	82
Norrbo ".....	8,704	68	9,619	49
Bjuråkers ".....	15,918	43	17,006	24
Delsbo ".....	27,295	03	29,879	83
Jerfä ".....	15,519	—	18,964	73
Arbrå ".....	3,105	65	3,803	23
Undersviks ".....	9,052	36	8,997	92
Ljusdals ".....	16,005	96	16,886	02
Färila ".....	7,087	08	7,428	53
Los ".....	276	39	341	86
Summa Kr.	341,927	97	400,253	58

Med afseende å *markgångssättningen* är länet fortfarande deladt i tvenne distrikt, nämligen det ena för Gestrikland och det andra för Helsingland.

Under femårsperioden hafva förordnanden till 96 egentliga *laga skiften* och till 589 andra landtmäteriförrättningar blifvit meddelade, och hafva 72 laga skiften samt 579 andra förrättningar blifvit afslutade, omfattande de förstnämnde 176:86 mantal med en areal af 15,889 hektar inrösningsjord och 114,628 hektar afrösningsjord jemte impediment, eller tillsammans 130,517 hektar, utgörande något öfver 13 kvadratmil, dervid 982 qvarboende och 375 utflyttade delegare erhållit tillsammans 2,889 särskilda skiften; utgörande i medeltal 2 å 3 skiften för hvarje delegare.

I afseende på de andra förrättningarna, hvilka egentligen utgöras af hemmansklyfningar, egoutbyten, skogsdelningar, stängsel- och vägdelningar m. m., så hafva 76:46 mantal blifvit skiftade mellan 693 qvarboende och 158 utflyttade delegare, som dervid erhållit 2,750 egolotter eller i medeltal 3 å 4 hvardera; och har arealen utgjort 7,324 hektar inrösningsjord och 53,445 hektar afrösningsjord med impediment eller tillsammans 60,769 hektar, motsvarande något öfver 6 kvadratn. mil. Stängsel- och vägdelningarna hafva upptagit en längd, de förra af 45,629 meter och de senare af 584,953 meter.

Kostnaden för under perioden afslutade laga skiften hafva utgjort: till landtmätare och gode män 351,207 kronor och öfriga beräknade kostnader 274,683 kronor eller tillsammans 625,890 kronor, hvilket gör 3,539 kronor på mantalet eller 433 kronor pr öresland i Gestrikland och 215 kronor pr öresland i Helsingland. Kostnaderna för de öfriga landtmäteriförrättningarna kunna beräknas till ungefärligen 150,000 kronor.

Under den ifrågavarande femårsperioden har laga skiftesverket, som varit en kraftig häfstång för jordbrukets höjande och befrämjandet af landets uppodling, så framskridit, att inom provinsen Gestrikland icke återstå oskiftade mera än omkring 8 å 10 skifteslag, utgörande högst 30 mantal. Jemväl inom Södra Helsingland har största delen af jorden undergått laga skifte; men i Norra samt Vestra Helsingland återstår ännu mycket oskiftadt och de derstädes särdeles vidsträckta skifteslagen, som bestå af hela socknar eller flere byar, utgöra, i anseende till delegarnes farhåga för dryga skifteskostnader och långvarig tidsutdrägt, väsentliga hinder för skiftesverkets framgång i dessa orter.

Antalet af inom länet anstälde, på eget ansvar arbetande *landtmätare*, har under perioden vexlat mellan 19 och 21, som det vid 1885 års slut utgjorde. Antalet medhjelpare har nedgått från 14 till 8.

För *studerans samt kommunernas finanser* lemna Statistiska Centralbyrån redogörelse, till hvilken Kungl. Maj:ts Befallningshafvande torde få hänvisa, och i fråga om *landstingets inkomster och utgifter* inhämtas upplysning af nedanstående tabell:

	1881.	1882.	1883.	1884.	1885.
<i>Inkomster:</i>					
Landstingsmedel.....	8,023 51	11,105 87	10,766 82	9,371 16	30,889 59
Brännvinsminuterings- och utskänkningsmedel.....	39,102 01	33,285 09	41,802 27	33,599 40	42,692 69
Räntor.....	4,247 30	4,203 59	4,008 28	3,527 —	3,192 32
Diverse.....	—	—	4 —	—	70 47
Så inkomster	51,372 82	48,594 55	56,581 37	46,497 56	76,845 07
<i>Utgifter:</i>					
Förvaltning.....	5,267 90	5,821 02	6,164 17	6,107 27	7,151 02
Landbruk och binäringar	1,858 49	2,771 59	3,468 31	5,309 56	5,040 04
Helsovård.....	13,009 44	22,504 03	20,725 —	17,764 75	53,452 25
Undervisning.....	23,454 28	23,116 —	24,995 29	36,222 80	37,420 40
Diverse.....	304 24	4,858 59	1,107 15	2,261 58	1,709 96
Så utgifter	43,894 35	59,071 23	56,459 92	67,665 96	104,773 67

6. Politi.

För öfvervakande och befrämjande af *folkskoleväsendet* inom länet äro tvenne *folkskoleinspektörer*, den ena för Gestrikland och den andra för Helsingland, fortfarande anstälde, hvilka till den väsentligaste delen aflönas genom af Landstinget för sådant ändamål anslagna medel.

Antalet *skolor för folkundervisningen* utgjorde

	1/1 1881.	31/12 1885.
Folkskolor, fasta	176	214
" flyttande	17	13
Mindre folkskolor	110	120
Småskolor	112	138
Summa	415	485

Sistnämnda år voro af de mindre folkskolorna 45 och af småskolorna 98 fasta.

De *skolpligtiga barnens* antal, som vid början af år 1881 utgjorde 25,009, har under perioden tillväxt med 3,430 barn, och uppgick således vid slutet af år 1885 till 28,439.

Af dessa begagnade 24,554 undervisningen i de särskilda slagen af folkskolor, hvarförutom ett mindre antal i skolåldern varande barn åtnjutit undervisning i allmänna läroverk, specialskolor och enskilda läroanstalter.

Lärarepersonalen utgjordes 1885 af 485 lärare och lärarinnor och hade under perioden ökat med 54.

Jemte ofvan omförmälda olika slag af folkskolor förefinnes och meddelas undervisning i ett ej ringa antal *aftonskolor*, *fortsättningskolor* och *slöjds-kolor*.

Den år 1878 i öfverensstämmelse med de i kungl. brefvet den 2 mars 1858 föreskrifna grunder inrättade *högre folkskolan*

i Bollnäs, har under hela nuvarande femårsperiod, med åtnjutande af 1,200 kronor statsbidrag och 2,500 kronor anslag af Landstinget, fortgått, men blef, enligt beslut af 1885 års Landsting, vid periodens utgång, med bibehållande af samma årsanslag af landstingsmedel som tillföre, förändrad till folkhögskola. Antalet lärjungar i högre folkskolan har under perioden vexlat mellan 21 och 29 och i medeltal varit 26.

Vid *seminarium i Bollnäs till utbildande af småskolelärare*, hvilken läroanstalt uppehållits af Landstinget medelst årsanslag af 4,600 kronor åren 1881—1882 och 4,400 kronor åren 1883—1885 samt dessutom anslag af 1,500 kronor årligen till elevstipendier, har varit besökt af i medeltal 26 lärjungar om året.

Undervisningen vid de *allmänna läroverken* i länets städer har begagnats af det antal lärjungar, som nedanstående tabell angifver:

År.	Högre i Gefle.		Högre i Hudiksvall.		Lägre i Söderhamn.	
	Vårterminen.	Höstterminen.	Vårterminen.	Höstterminen.	Vårterminen.	Höstterminen.
1881.....	301	304	132	136	59	56
1882.....	304	330	127	120	59	67
1883.....	327	323	116	124	69	76
1884.....	314	329	120	120	76	89
1885.....	329	310	122	118	86	81

De tre i länets städer inrättade *läroverken för kvinlig ungdom* hafva åtnjutit de bidrag af stat och kommuner samt lemnat undervisning åt det antal flickor, som inhemtas af följande tabell:

År.	Flickskolan i Gefle.				Flickskolan i Söderhamn.				Flickskolan i Hudiksvall.			
	Statsanslag. Kr.	Bidrag af Landsting eller kommun. Kr.	Elevantal.		Statsanslag. Kr.	Bidrag af Landsting eller kommun. Kr.	Elevantal.		Statsanslag. Kr.	Bidrag af Landsting eller kommun. Kr.	Elevantal.	
			Vårtermin.	Hösttermin.			Vårtermin.	Hösttermin.			Vårtermin.	Hösttermin.
1881.....	2,000	3,500	176	158	1,500	1,500	94	100	1,500	1,500	85	110
1882.....	2,000	3,500	161	171	1,500	1,500	98	91	1,500	5,500	109	102
1883.....	2,000	3,500	176	172	1,500	1,500	88	103	1,500	1,500	98	88
1884.....	2,000	3,500	168	160	1,500	1,500	100	98	1,500	1,500	87	98
1885.....	2,000	3,500	160	137	1,500	1,500	100	111	1,500	1,500	93	98

Af fackskolor hafva under perioden varit i verksamhet: a) *Navigationskolan i Gefle*, hvilken meddelat undervisning åt och utexaminerat det antal elever, som nedanstående tabell angifver:

År.	Antal elever.					
	Huskrifne.	Utexaminerade.				
		Stökaptener.	Styrmän.	Endast ångfartygsbefälhafvare.	Summa.	Ångfartygsbefälhafvare, som tillika undergått stökaptensexamen.
1881.....	39	9	15	3	27	4
1882.....	45	14	20	3	37	3
1883.....	35	10	9	6	25	6
1884.....	36	10	9	6	25	4
1885.....	41	9	13	4	26	4

b) den af ett för ändamålet bildadt bolag inrättade *landtbruksskolan* å Valls kungsladugård invid Gefle, som fortgått i öfverensstämmelse med för dylika läroanstalter gällande stadgar; samt

c) *tekniska söndags- och aftonskolor* i länets städer.

Med afseende å *uppfostringsanstalter för vanvårdade barn* eller s. k. barnhem, äfvensom *för döfstumma och sinnesslöa* torde här få åberopas hvad i föregående femårsberättelse derom är anfördt, med tillägg att, sedan de af statens läroanstalt för öfveråriga döfstumma samt Landstingets döfstummskola begagnade byggnader i Bollnäs år 1883 nedbrunnit, dessa läroanstalter blifvit inrymda i nya, ändamålsenliga hus.

Inom länet äro anstälde 18 *läkare*, nemligen: 5 provinsialläkare, 5 stadsläkare, af hvilka senare 2 i hvardera af städerna Gefle

och Söderhamn, 3 lasarettsläkare samt 5 distriktsläkare i Hofors, Sandviken, Gysinge, Delsbo och Ljusne distrikt, hvarförutom läkarevård meddelas af militärläkarne vid Helsinges regemente samt några enskilde praktiserande läkare.

Förutom 2 länsveterinärer äro inom länet anställda distriktsveterinärer, hvilka senares antal under perioden genom tillsättande af 1 veterinär i Bergsjö ökats till 6; och hafva länets Landsting och Hushållningssällskap för veterinärväsendet anvisat ett årsanslag af tillsammans 9,000 kronor.

Barnmorskor finnas antagna i länets samtliga socknar; dock hafva tre mindre socknar i Norra och två i Vestra Helsingland förenat sig om aflönande af gemensam barnmorska, hvaremot inom vissa större socknar och i städerna flere äro anställda.

Till de i förra femårsberättelsen omförmälda 9 *apoteksinrättningar* har under perioden kommit ett medikamentsförråd vid Ljusne.

I fråga om länets *sjukvårdsinrättningar*, nemligen de för hvar sitt sjukvårdsdistrikt afsedda lasaretten och kurhusen i länets tre städer samt det för vård af spetelske inrättade sjukhemmet i Jerfsö, torde Kungl. Maj:ts Befallningshafvande få hänvisa till nedanstående tabell, som upptager antalet å sjukvårdsanstalterna vårdade patienter, äfvensom inrättningarnas inkomster och utgifter under periodens särskilda år, och dervid endast papeka den anmärkningsvärdt betydliga tillökningen i patientantalet under periodens senare del:

	Antal vårdade		Inkomster		Utgifter	
	på lasarettet.	på kurhuset.	för lasarettet.	för kurhuset.	för lasarettet.	för kurhuset.
<i>Gefle och Gestríklands lasarett och kurhus.</i>						
1881.....	197	82	4,529.11	10,356.29	9,706.29	3,839.22
1882.....	211	71	5,136.31	10,587.82	9,013.84	3,338.96
1883.....	285	66	7,258.25	13,164.11	12,622.95	4,087.51
1884.....	603	102	12,530.24	13,198.76	23,249.18	7,061.21
1885.....	702	81	16,688.30	13,326.23	23,453.03	6,437.79
<i>Söderhamns och Södra Helsinglands lasarett och kurhus.</i>						
1881.....	197	29	6,359.86	11,677.53	16,631.—	5,921.54
1882.....	254	54	6,940.49	11,818.50	15,298.—	5,486.30
1883.....	302	63	7,260.80	11,925.18	15,753.47	5,858.17
1884.....	352	68	19,035.95	12,163.68	20,825.91	7,713.26
1885.....	388	42	29,335.85	12,186.29	34,574.44	6,887.70
<i>Hudiksvalls och Norra Helsinglands lasarett och kurhus.</i>						
1881.....	162	39	6,592.36	7,893.34	11,630.26	7,893.34
1882.....	175	64	5,747.14	9,008.72	11,635.88	9,008.72
1883.....	156	47	7,452.67	6,835.92	10,182.27	6,835.92
1884.....	167	83	6,110.81	9,371.99	13,988.73	9,371.99
1885.....	271	60	11,871.74	5,869.85	12,649.42	5,869.85
<i>Spetelske-sjukhemmet i Jerfsö.</i>						
1881.....	25		13,008.37		13,137.11	
1882.....	32		12,619.98		13,310.74	
1883.....	31		11,681.02		11,785.98	
1884.....	29		11,752.58		12,640.33	
1885.....	32		11,668.06		12,794.07	

Till uppförande af ett *nytt*, tidsenligt *lasarett och kurhus* med tillhörande läkarebostad, ekonomi- och öfriga byggnader för Gefle och Gestríklands sjukvårdsdistrikt, för hvilken inrättning lägenheten Karlsborg invid Gefle upplåtits, har 1884 års Landsting anslagit det betydliga beloppet af tillsammans 355,000 kronor, och har Kungl. Maj:it sedermera i nåder medgifvit upptagande af ett härför erforderligt lån, hvarefter byggnadsarbetet år 1885 började i enlighet med af Medicinalstyrelsens arkitekt uppgjorda ritningar, som afse beredande af sängplatser för 120 sjuka.

Hvad särskildt angår det i Jerfsö inrättade *sjukhemmet för spetelske*, om hvars utvidgning fraga under perioden blifvit väckt, torde här beträffande dess uppkomst m. m. fa anföras att, sedan under de första decennierna af 1800-talet spetelskan uppträdte inom landet, vidtog år 1856 davarande Sundhetskollégium de första åtgärderna till erhållande af statistiska uppgifter rörande nämnde sjukdom, och till följd af de underrättelser, som då ingingo, tillsattes år 1861 en föreståndare för spetelsksjukvården i Helsingland. Under de derefter följande åren framträdde alltmer behovet af en särskild vårdanstalt, för att derstädes kunna upptaga de spetelsksjuka, hvilka saknade erforderlig vård i hemmen, och i allmänhet för att kunna hålla spetelske afskilde från friska. År 1864 anlades för sådant ändamål sjukhemmet i Jerfsö i Helsingland, till hvilken provins det då ansågs att sjukdomen inskränkte sig. Det visade sig dock snart, att spetelska förekom äfven inom andra landskap. Med anledning deraf och då de, oberäknadt tillfälliga bidrag, i början med 3,000 kronor af staten och 3,000 kronor af Landstinget utgående årsanslagen till inrättningens underhåll, oaktadt de år 1873 ökats till 4,000 kronor af hvardera, likväl befunnos otillräckliga, höjdes år 1876 anslaget, hvad statsmedlen beträffar, till 7,500 kronor, med vilkor att spetelske äfven från andra län än Gefleborgs skulle å inrättningen intagas. Ehuru det vida öfvervägande antalet spetelske fortfarande förefinnes i Helsingland, hafva dock med spetelskesjukdom behäftade personer antecknats äfven i följande län, nemligen: Kopparbergs, Vermlands, Västmanlands, Uppsala, Södermanlands, Örebro, Jemtlands, Västernorrlands och Vesterbottens län, från hvilka län, i följd af ofvannämnda vilkor, spetelske sjuka ock varit, i mån af utrymme, å sjukhemmet intagna.

Sjukvårdsafgiften, hvilken åren 1881 och 1882 i Gefle distrikt utgått med 40 öre af man och 20 öre af qvinna, som erlagt mantalspenningar, har i de öfriga sjukvårdsdistrikten under hela perioden och i Gefle distrikt efter sistnämnda år upptagits till 50 öre af man och 25 öre af qvinna.

Legosängsafgiften var, efter obetydliga vaxlingar under perioden, år 1885 fastställd till följande belopp, nemligen: för främmande magts undersåte vid samtliga lasaretten 3 kronor; för inhemsk patient, som begagnar enskildt rum, 1.50 kronor i Gefle och Hudiksvall, 2.50 kronor i Söderhamn, hvarest för plats i rum, som delas mellan två patienter, erlägges 1.75 kronor; för patient, som tillhör annat sjukvårdsdistrikt och ej författningens enligt åtjutit kostnadsfri sjukvård, äfvensom för plats i dårcell, 1 krona i Gefle och Hudiksvall, 1.25 krona i Söderhamn; för bemedlad patient i allmänt rum 1 krona i Söderhamn, 75 öre i Hudiksvall; för patient, då betalning skall af kommun eller fattigvårdsinrättning erläggas, 75 öre i Söderhamn; och 60 öre vid samtliga lasaretten i alla öfriga fall.

Fattiggårdar finnas å landsbygden numera i Söderala, Bollnäs, Ofvanåkers, Jerfsö, Ljusdals och Arbrå socknar, hvarjemte till inrättande af fattiggård hemman blifvit inköpt af Skogs socken och erforderligt utrymme vid laga skifte afsatt i Bjuråkers socken.

Beträffande de till understöd vid inträffande missväxtår inrättade sockenmagasinen är ej något af vigt att i berättelsen anföra.

Angående antalet fångar i länsfängelset i Gefle och kronohäktet i Hudiksvall lemnas uppgifter i nedanstående tabeller (Tab. Litt. C och Litt. D).

Under perioden har en betydlig tillbyggnad egt rum å länsfängelset, hvarigenom cellernas antal ökats från 66 till 97 och

en verkstad jemte andra erforderliga utrymmen dessutom vunnits. Den tillbygda afdelningen blef färdig till begagnande den 4 november 1885.

I Bollnäs har ett *transporthäkte* af trä i två våningar med 16 celler samt rum för föreståndare och fångförare blifvit uppfördt och den 1 november 1885 till begagnande upplätet.

En förening för att taga värd om samt anskaffa plats och arbete åt *frigifne fångar* och derigenom söka förekomma deras aterfall, har i Gefle sedan år 1881 varit i verksamhet.

För Södra Helsinglands Vestra tingslag har uppförande af *nytt tingshus* vid Bollnäs påbörjats, hvilket, utom tingsal och

Tab. Litt. C. Uppgift å antalet af i Gefle länsfängelse under nedannämnda fem år förvarade fångar.

	1881.		1882.		1883.		1884.		1885.		Summa.		
	Män.	Qv.	Män.	Qv.	Män.	Qv.	Män.	Qv.	Män.	Qv.	Män.	Qv.	Båda könen.
Qvarvarande vid årets början.....	67	4	57	8	64	8	35	7	56	2	279	29	308
Fångar, dömda till straffarbete: i 2 år och derunder.....	94	7	67	7	47	5	63	4	51	4	322	27	349
» » » » öfver 2 år.....	14	—	26	1	17	5	11	1	8	—	76	7	83
» » » » för lifstiden.....	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	1	1	2
» som undergått fängelse: urbota.....	41	2	33	4	33	2	48	3	45	3	200	14	214
» » » » i brist af böter.....	9	2	4	—	14	6	109	6	548	42	684	56	740
» » » » allmänt arbete eller tvångsarbete.....	7	—	7	1	6	2	7	1	4	2	31	6	37
» » » » fängelse vid vatten och bröd.....	381	22	274	27	381	33	262	6	—	—	1,298	88	1,386
Försvarslöse.....	205	16	214	31	161	19	175	22	155	13	910	101	1,011
Barn, som åtföljt föräldrarna.....	6	10	7	5	3	2	8	3	4	—	28	20	48
Ransakningsfångar, stälde på fri fot.....	34	6	35	1	59	6	26	1	25	2	179	16	195
Transportfångar.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Fångar, förflyttade från annat läns- eller kronohäkte eller straff- och arbetsfängelse.....	107	9	117	15	81	7	78	7	60	6	443	44	487
Summa.....	965	78	842	100	866	96	822	61	956	74	4,451	409	4,860
Deraf till fängelset förflyttade från kronohäktet i Hudiksvall.....	33	1	41	4	29	2	23	2	14	—	140	9	149

Tab. Litt. D. Uppgift å antalet af i Hudiksvalls kronohäkte under nedannämnda fem år förvarade fångar.

	1881.		1882.		1883.		1884.		1885.		Summa.		
	Män.	Qv.	Män.	Qv.	Män.	Qv.	Män.	Qv.	Män.	Qv.	Män.	Qv.	Båda könen.
Qvarvarande vid årets början.....	17	2	23	4	24	4	16	1	15	—	95	11	106
Fångar, dömda till straffarbete i 2 år och derunder.....	29	3	21	2	12	2	14	—	16	—	92	7	99
» » » » i öfver 2 år.....	6	3	4	1	5	—	3	1	4	—	22	5	27
» » » » för lifstiden.....	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
» » » » fängelse: urbota.....	15	1	18	1	7	—	9	—	10	—	59	2	61
» » » » i brist af böter.....	4	—	1	—	—	—	15	5	99	10	119	15	134
» » » » allmänt arbete.....	1	—	2	1	—	—	—	—	—	—	3	1	4
» » » » fängelse vid vatten och bröd.....	143	12	104	4	100	9	66	4	—	—	413	29	442
Försvarslöse.....	19	1	24	6	17	1	14	2	8	2	82	12	94
Barn, som åtföljt föräldrarna.....	1	—	1	1	2	—	—	—	1	—	5	1	6
Ransakningsfångar.....	17	3	33	3	11	—	20	—	25	—	106	6	112
Transportfångar.....	53	—	—	—	—	—	—	—	—	—	53	—	53
Summa.....	306	25	231	23	178	16	157	13	178	12	1,050	80	1,130

rymliga lägenheter för domhavande, allmänna åklagare och nämud, äfven skall innehålla brandfritt rum för arkiv.

Sedan här ofvan under afdelningen 2 en tabell blifvit införd, hvaraf det väsentligaste angående *sparbankernas* i länet verksamhet inhemtas och då Statistiska Centralbyråns tidskrift lemna närmare redogörelse rörande detta ämne, torde nu endast behöfva omförmälas, att under år 1885 samtliga sparbanker i länet blifvit genom ett af Kungl. Maj:ts Befallningshafvande förordnad ombud inspekterade.

I fråga om länets *lifränte- och kapitalförsäkringsanstalt*, som började sin verksamhet den 5 oktober 1878 och vid 1880 års slut hade 972 delegare med en behållning af 39,056.79 kronor, torde få meddelas, att tillkomne nye delegare voro

år 1881.....	516
» 1882.....	493
» 1883.....	465
» 1884.....	613
» 1885.....	660

af hvilka dock afgått genom anmälda dödsfall 109 och genom lyftning af samladt kapital 3, så att kvarlevande delegare vid 1885 års slut utgjorde 3,607.

De insatta beloppen hafva uppgått till

År.	För beredande af lifränta. Kr.	För bildande af kapital. Kr.	Summa. Kr.
1881.....	12,340	6,071	18,411
1882.....	10,179	6,409	16,588
1883.....	22,509	6,007	28,516
1884.....	16,081	7,543	23,624
1885.....	11,347	11,122	22,469

Under perioden har i anledning af delegares dödsfall återbetalning skett af 5,162.43 kronor och återstoden af samma delegares behållningar, 804.44 kronor, fördelats på de kvarlevande

sasom arfsvinst. Räntan, som 1881 godtgjordes delegarne efter 5.96 procent, har sedermera ärligen blifvit nedsatt, och fördelades 1885 efter 5.35 procent.

Under de särskilda åren af femårsperioden utgjorde delegarnes

År.	Ränta och arfsvinst. Kr.	Behållning. Kr.
1881.....	2,319.95	59,598.24
1882.....	3,480.47	78,244.11
1883.....	4,599.52	109,294.68
1884.....	6,280.34	136,368.24
1885.....	7,518.13	165,654.78

Delegarnes antal har således under perioden ökat med 2,635 personer och behållningen med 126,597.99 kronor.

Beträffande rörelsen inom de fortfarande bestående egentliga *kreditanstalterna* i länet lemna uppgifter i nedanstående tabeller, nemligen angående Gefleborgs enskilda bank (Tab. Litt. E), Helsinglands enskilda bank (Tab. Litt. F), aktiebolaget Gefle bank (Tab. Litt. G), Gefle—Dala hypoteksförening i hvad den angår Gefleborgs län (Tab. Litt. H), Helsinglands städers hypoteksförening (Tab. Litt. I) och det med bolagsordning af den 11 augusti 1881 inrättade Gefle inteckningsgarantiaktiebolag (Tab. Litt. K). I öfrigt förefinnes ett afdelningskontor af Sundsvalls enskilda bank i Hudiksvall, hvaremot Mälareprovinsernas enskilda banks afdelningskontor i Söderhamn år 1882 indragits. Gefleborgs enskilda bank, hvars hufvudkontor är i Gefle, har afdelningskontor i Söderhamn samt kommissionskontor i Bollnäs, och Helsinglands enskilda bank, som har sitt hufvudkontor i Söderhamn, har derjemte afdelningskontor i Hudiksvall och i Gefle, hvilket senare öppnades 1883, samt kommissionskontor i Bollnäs, vid hvilket senare rörelsen under perioden fortfarit, oaktadt den ansenliga förlust banken derstädes lidit genom af kontorets föreståndare begångna, sistnämnda är yppade försnillningar.

Tab. Litt. E.

Gefleborgs enskilda banks rörelse under åren 1881—1885.

	1881.	1882.	1883.	1884.	1885.
Län, utgifna.....	1,967,934.00	2,874,375.00	4,725,570.00	4,251,910.00	4,958,195.00
» inbetalda.....	2,213,303.00	2,462,641.00	4,128,311.46	3,666,209.54	4,919,210.00
Inrikes vaxlar, diskonterade.....	5,288,336.73	5,536,515.35	6,319,651.62	6,068,132.23	7,234,722.85
» infriade.....	4,778,691.57	5,999,446.53	5,887,219.89	6,056,609.13	6,908,384.48
Utrikes vaxlar, köpta och sålda.....	2,735,193.86	3,784,578.25	3,270,786.46	3,972,472.27	4,660,148.56
Kassakreditiv, lyft.....	9,641,553.08	10,835,615.64	10,399,556.62	10,750,405.73	10,029,923.56
» insatt.....	9,296,349.33	11,081,920.12	10,232,315.68	10,988,839.17	9,778,030.55
Depositioner, insatt.....	3,722,952.00	5,375,417.00	4,864,965.00	4,035,650.00	4,104,075.00
» uttaget.....	3,151,912.00	4,658,465.00	4,360,544.00	3,883,970.00	4,049,928.00
Upp- och afskrifning, insatt.....	11,341,102.62	12,741,017.63	14,771,715.54	15,326,207.99	14,464,693.55
» uttaget.....	11,019,549.45	13,062,163.31	14,296,857.95	15,483,984.85	14,342,534.52
Utställda postremissvaxlar ¹⁾	18,028,382.63	20,600,145.49	22,055,974.79	21,610,928.90	21,854,038.06
Summa lagda omsättningsbeloppen.....	83,185,260.27	99,012,300.32	105,313,469.01	106,095,313.84	107,303,884.13
¹⁾ Till ett antal af.....	10,384	12,157	13,200	13,044	13,331

Tab. Litt. F.

Helsinglands enskilda banks rörelse under åren 1881—1885.

	1881.	1882.	1883.	1884.	1885.
Utgifna lån.....	4,771,026.99	5,618,775.51	7,049,102.31	7,852,145.02	7,795,033.41
Inbetalda ».....	4,064,225.78	5,478,090.99	6,091,247.85	7,230,269.23	8,286,568.27
Inrikes vaxlar, diskonterade.....	8,976,811.86	10,417,221.24	10,007,299.61	11,418,269.56	12,205,720.54
» infriade.....	8,728,226.37	10,395,713.50	9,436,739.01	11,102,543.04	11,918,089.71
Utrikes vaxlar, köpta.....	2,084,123.24	2,573,646.46	2,216,557.63	1,384,475.89	1,896,179.43
» sålda.....	1,711,591.35	2,216,148.35	2,553,852.99	2,001,536.34	1,498,974.72
Kassakreditiv, lyft.....	6,839,881.41	7,791,485.85	7,051,967.77	7,961,855.27	7,150,618.66
» insatt.....	6,763,038.38	7,894,874.86	7,362,587.28	7,933,003.40	7,179,921.91
Depositioner, insatt.....	5,904,902.—	9,193,576.—	6,443,340.—	6,357,600.—	5,468,680.—
» uttaget.....	4,354,605.—	8,290,456.—	5,376,580.—	6,482,735.—	5,631,560.—
Upp- och afskrifning, insatt.....	5,638,093.85	6,522,747.90	7,274,049.92	7,957,188.18	7,428,347.51
» uttaget.....	5,506,159.21	6,369,584.69	7,328,633.55	8,039,521.31	7,297,937.17
Utställda postremissvaxlar ¹⁾	8,856,783.15	9,485,250.55	9,904,732.82	12,968,041.22	11,629,832.13
Sammanlagda omsättningsbeloppen	74,199,468.59	92,247,571.90	88,006,690.74	98,689,183.46	95,387,483.46
¹⁾ Till ett antal af.....	10,361	12,242	12,575	14,700	14,458

Tab. Litt. G.

Aktiebolaget Gefle banks rörelse under åren 1881—1885.

	1881.	1882.	1883.	1884.	1885.
Lån, utgifna.....	1,531,873.—	2,242,397.—	1,338,804.—	1,856,765.—	1,501,145.—
» inbetalda.....	1,496,128.33	2,401,838.—	1,298,526.—	1,787,375.—	1,395,670.—
Inrikes vaxlar, diskonterade.....	2,111,476.18	1,753,297.26	3,157,052.44	2,049,786.85	3,275,504.13
» infriade.....	1,980,085.45	1,838,507.30	2,954,783.87	2,152,632.82	2,960,443.86
Kassakreditiv, lyft.....	3,790,919.09	3,773,335.04	4,684,403.56	3,675,082.78	3,358,718.06
» insatt.....	3,721,647.68	3,719,741.31	4,657,063.09	3,728,065.94	3,287,910.11
Depositioner, insatt.....	534,417.20	986,198.06	604,407.34	753,623.41	677,006.75
» uttaget.....	605,805.12	737,463.02	557,829.26	658,614.58	735,046.47
Upp- och afskrifning, insatt.....	4,714,561.31	4,459,126.19	4,236,662.76	3,723,810.58	3,979,801.08
» uttaget.....	4,738,785.05	4,425,314.77	4,267,463.41	3,661,117.89	3,974,607.37
Sparkasseräkning, insatt.....	125,966.30	313,842.89	198,766.18	298,189.95	335,020.73
» uttaget.....	81,992.03	191,347.71	203,444.75	290,061.61	281,733.74
Utställda postremissvaxlar ¹⁾	6,159,279.20	6,606,099.31	6,841,953.05	5,817,109.30	5,042,632.85
Sammanlagda omsättningsbeloppen	31,592,935.94	33,448,507.86	35,001,159.71	30,452,235.71	30,805,240.15
¹⁾ Till ett antal af.....	2,964	3,464	3,640	3,592	3,909

Tab. Litt. H. Gefle—Dala hypoteksförenings ställning den 31 december nedannämnda år.

År.	Antal delegare.	Summa af begagnad delaktighet inom Gefleborgs län.	Summan af utgifna amorteringslån inom Gefleborgs län.
1881.....	1,169	4,419,400	4,365,800
1882.....	1,201	4,473,400	4,411,800
1883.....	1,258	4,525,800	4,463,600
1884.....	1,309	4,582,000	4,519,800
1885.....	1,365	4,377,000	4,328,000

Tab. Litt. I. Helsinglands städers hypoteksförening.

År.	Utlånade medel		Summa.
	i Söderhamn.	i Hudiksvall.	
1881.....	298,000	88,300	386,300
1882.....	22,500	39,000	61,500
1883.....	49,500	1,500	51,000
1884.....	46,000	—	46,000
1885.....	40,600	56,000	96,600
Summa	456,600	184,800	641,400

Tab. Litt. K. Gefle inteckningsgarantiaktiebolag.

År.	Utlemnade amorteringslån.	Amortering.
1883.....	316,400	335 78
1884.....	699,700	4,742 80
1885.....	533,700	8,635 99

Af Gefle pantlåneaktiebolag har rörelsen bedrifvits till den omfattning, följande tabell utvisar:

År.	Utgifna lån.			Inlösta lån.		
	Antal.	Kronor.	öre.	Antal.	Kronor.	öre.
1881.....	2,144	82,960	90	2,040	80,571	78
1882.....	2,536	99,019	51	2,305	96,964	97
1883.....	3,317	121,741	69	3,503	120,819	44
1884.....	3,076	102,959	—	3,092	100,866	79
1885.....	3,044	90,998	75	2,819	91,575	96
Summa	14,117	497,679	85	13,759	490,798	94

För att angifva verksamheten inom de *brandförsäkringsinrättningar*, som till gagn för länet blifvit bildade och hvilkas styrelser der hafva sitt säte, är **tabellen N:o 7**, enligt föreskrifvet formulär, berättelsen bifogad.

Af *sjöförsäkringsinrättningar* förefinnas fortfarande inom länet och med säte i Gefle: den år 1847 bildade Gefle Sjöassuransförening och Fraktförsäkringsföreningen i Gefle, bildad 1857, hvilka afse ömsesidighetsförsäkring, den förra af fartyg och den senare af fartygsfrakter.

De begge försäkringsföreningarnas verksamhet inhemtas af följande sammanställning, afseende tiden från 1 maj 1880 till 1 maj 1885 (Tab. Litt. L).

Af *kreatursförsäkringsanstalter* är Gefleborgs läns Hästförsäkringsbolag, stiftadt 1877, det mest betydande. Dess in-

komster under perioden, med en från 1.40 till 2 procent af ansvarighetsbeloppet vexlande utdebitering, hafva utgjort 88,964 kronor, och utbetalda ersättningar för 178 skador med flere utgifter hafva uppgått till 89,229 kronor. Försäkringsbeloppet utgjorde 934,890 kronor vid periodens slut, då bolaget hade en behållen tillgång af 1,740 kronor.

I öfrigt finnas inom länet häst- och kreatursförsäkringsföreningar till ett antal af aderton för särskilda socknar samt till och med för vissa byar. För de flesta af dessa föreningar har dock länsstyrelsens fastställelse ej blifvit begärd. Det vid 1885 ars slut kvarstående försäkringsbeloppet i tre af föreningarna, nemligen de i Hassela, Gnarp och Arbra socknar, uppgår tillsammans till 245,805 kronor och under perioden utbetalda ersättningar för 39 skador till 7,390 kronor. De uppgifter, som erhållits angående nämnda och några andra kreatursförsäkringsinrättningar äro sammanförda i (a nästa sida stående) tabell Litt. M.

För de i länet befintliga *fromma stiftelser*, stipendiefonder, pensionsanstalter, sjukhjelpskassor och dermed jemförliga inrättningar redogöres i den berättelsen bifogade **tabell N:o 8**, som utvisar, att under perioden vunnits kännedom om ytterligare 39 dylika stiftelser, af hvilka synnerligast Gefle stad eger ett betydligt antal, nemligen 96, da Söderhamn endast har 17, Hudiksvall 41 och landsbygden 52. Sammanlagda behållningen eller värdet af de å tabellen upptagna stiftelser anses utgöra 2,336,581.37 kronor, hvaraf belöper på Gefle 1,926,349.31, på Söderhamn 51,866.20, på Hudiksvall 190,110.83 och på landsbygden 168,255.03 kronor.

Under förevarande afdelning af berättelsen torde äfven böra omförmälas, att utom de *eldsvådor* af i allmänhet jemförelsevis mindre omfattning, hvilka ödelagt enskilda gårdar och lägenheter å länets landsbygd, den s. k. Bollnässtaden genom våld, som utbröt den 22 september 1883, till största delen nedbrunnit samt att de derefter återstående byggnaderna, med undantag endast af några få hus, genom förnyad brand de begge följande åren blifvit förstörda. Platsen har dock åter blifvit bebyggd, så att den numera företer ett prydligare skick än tillföre.

Tab. Litt. L. Sjöassurans- och Fraktförsäkringsföreningarnas verksamhet åren 1881—1885 i Gefleborgs län.

Inrättningens namn och verksamhetsområde.	År, då verksamheten börjat.	Influtna försäkringsafgifter (eller utdebiterade belopp). 1881—1885.	Öfriga inkomster. 1881—1885.	Utbetalda skadeersättningar. 1881—1885.	Öfriga utgifter. 1881—1885.	Befintliga fonder eller tillgångar vid slutet af år 1885.	Försäkringsbelopp			Utdebiteringsgrund. Utdebiterade öre för hvarje 100 kr. ansvarighetsbelopp.					Skador, för hvilka under 1881—1885 utbetalts ersättning.	Anmärkingar.
							tecknad under loppet af år 1885.	qvarstående vid slutet af år 1885.	1881.	1882.	1883.	1884.	1885.			
Gefle Sjöassuransförening (verksamhetsområde: Gefle stad).	Fartyg	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	öre.	öre.	öre.	öre.	öre.	Antal.		
	1847	524,523	25,909	525,016	25,416	—	—	813,000	250	860	650	1,078	675	67	1)	
Gefle Fraktförsäkringsförening (verksamhetsområde: Gefle stad).	Frakter	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	öre.	öre.	öre.	öre.	öre.	Antal.		
	1857	138,152	7,453	136,741	8,864	—	—	271,000	230	640	460	1,080	440	37	2)	

1) Femårsperioden beräknad från 1 maj 1880—1 maj 1885.

2) D:o d:o d:o d:o.

7. Städerna.

Gefle. Under femårsperioden hafva 34 tomter, hufvudsakligast belägna i den nyreglerade södra stadsdelen, blifvit mot tomtören upplättna åt enskilda till bebyggande, hvarjemte stadens skolstyrelse afgiftsfritt erhållit 11 tomter i olika stadsdelar till skolhusbyggnader, likasom Handelsföreningen, jemväl afgiftsfritt, tilldelats tomt för uppförande af ett gubbbhus.

Ny byggnadsordning för staden har den 28 februari 1882 blifvit fastställd.

Staden har äfven under denna period varit förskonad från större eldsolyckor, hvilket till väsentlig del bör tillskrifvas dess vattenledning, hvarigenom de eldsvådor, som inträffat, oaktadt hotande tillbud, kunnat till ringa omfång begränsas.

Vattenledningen har tillökats med ett nytt filter för en kostnad af 24,500 kronor och blifvit utsträckt till Brynäs varf, beläget på ett afstånd af tre tusen fot från stadsgränsen.

Hela kostnaden för vattenledningen uppgick vid 1885 års slut till 720,819 kronor.

Förstaden Strömsbro har fått särskild brandkår, till hvars materiel anvisats 6,000 kronor, och hafva derefter innebyggarne i nämnda förstad, som förut varit fri från afgifter till brandväsendet, förpligtats deltaga i kostnaden därför, efter enahanda grund, som kommunens öfrige medlemmar.

Till plats för inrättande af en beslutad fast brandstation i Gefle hafva erforderliga tomter blifvit afsatta.

Brandposternas antal utgjorde vid 1885 års utgång 256 stycken och uppgick vattenförbrukningen nämnda år till 523,575 kubikmeter.

Dräneringsledningarna hafva utsträckts så, att deras sammanlagda längd utgör 19,917 meter med 452 gatubrunnar och 17 nedstigningsbrunnar. Från anläggningens början år 1865 uppgår kostnaden för dräneringen vid periodens utgång till 243,054 kronor 16 öre, hvaraf 73,891 kronor 17 öre falla på de senaste fem åren, förutom 25,175 kronor för anbringande af en kulvert i Södra esplanadgatan.

Ny träbro öfver Lillån i Näringsgatan har blifvit bygd för en kostnad af 6,410 kronor, deri inbegripet utgifterna för ordnandet af en del af Lillåns norra strand.

Kajbyggnadsarbetet å norra stranden af Gafleån har fortsatts intill Gammelbron och strandskoning anbragts invid Strömsborg, ofvanom vattenledningsverket, till strandens skyddande mot vidare utskärning af strömmen, allt för en kostnad af omkring 15,000 kronor.

Af sundhetsskäl har Islands Lillån från Stenebergsgatan till Varfsgränden igenfylts, hvarvid dräneringsledning nedlagts i den gamla åbädden för att bereda aflopp från närliggande gårdar.

Bland mera framstående husbyggnader af sten, som under perioden fullbordats, kunna anföras:

Nya fattighuset i tre våningar med logement för omkring 200 hjon samt arbets- och sjuksalar, kyrkosal, direktions- och

Tab. Litt. M.

Kreatursförsäkringsinrättningarnas verksamhet åren 1881—1885 i Gefleborgs län.

Inrättningens namn och verksamhetsområde.	År, då verksamheten börjat.	Inflyttna försäkringsafgifter (eller utdebiterade belopp). 1881—1885.	Öfriga inkomster. 1881—1885.	Utbetalda skadeersättningar. 1881—1885.	Öfriga utgifter. 1881—1885.	Befintliga fonder eller tillgångar vid slutet af år 1885.	Försäkringsbelopp			Utdebiteringsgrund. Utdebiterade öre för hvarje 100 kr. ansvarighetsbelopp.					Skador, för hvilka under 1881—1885 utbetalts ersättning.	Anmärkingar.
							teeknadt under loppet af år 1885.	qvarstående vid slutet af år 1885.	1881.	1882.	1883.	1884.	1885.			
1. Gefleborgs läns hästförsäkringsbolag.....	1877	Kr. 88,964	Kr. —	Kr. 68,780	Kr. 20,449	Kr. 1,740	Kr. —	Kr. 934,890	öre. 140	öre. 160	öre. 180	öre. 160	öre. 200	Antal. 178	1)	
2. Tuna sockens hästförsäkringsförening.....	1885	706	—	636	—	—	71,960	—	—	—	—	—	90	3		
3. Idenors sockens hästförsäkringsförening.....	1882	630	—	828	201	—	—	—	—	25	50	300	310	3	2)	
4. Hästförsäkringsförening inom Forsa länsmandsdistrikt..	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3)	
5. Harmångers sockens förening för försäkring af hästskador.....	1883	1,127	—	1,127	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	4)	
6. Hassela hästförsäkringsinrättning.....	1883	1,400	265	1,400	225	40	27,285	57,500	—	—	200	88	77	5		
7. Arbrå sockens hästförsäkringsbolag.....	1875	5,121	—	4,697	423	7	42,300	88,410	137	170	7	202	48	19		
8. Kreaturs-olycksfallsförsäkring i Gnarp.....	1884	1,889	18	1,293	237	377	10,835	99,895	—	—	—	100	100	15		

1) Femårsperioden omfattar tiden från och med 1 november 1880 till och med 31 oktober 1885.

2) Föreningens skuld utgör 399 kronor.

3) Någon uppgift härom kan ej lemnas, då öskad del af föreningens räkenskaper ej bekommit.

4) Vid 1885 års slut voro 114 st. kreatur försäkrade. Utdebitering sker i mån som sådan erfordras för betäckande af inträffad skada.

expeditionsrum, boställsvåning för syssloman, bostäder för arbetsföreståndare och sjuksköterska med flere, jemte verkstäder och badinrättning. Byggnaden har kostat omkring 300,000 kronor;

Axel och Lulli Rettigs hem för vanvårdade barn, uppfördt i engelsk-götisk stil med två logement, afsedda för 30 barn, samt med skol- och arbetssalar, rum för föreståndare och betjening jemte kök och förrådsrum i jordvåningen. Byggnaden med möbler och skolmateriel har kostat 60,000 kronor, hvarförutom gifvaren donerat ett kapital af 50,000 kronor till byggnadens underhåll m. m.;

ett gubbhus, uppfördt af Handelsföreningen i holländsk renaissancestil, för en kostnad af 42,000 kronor, och afsedt till beredande af husrum samt frändeles äfven bespisning åt ålderstigne, fattige föreningsmedlemmar. Byggnaden innehåller 16 rum, matsal och vaktmästarebostad;

tre småskolehus, innehållande tillsammans 20 skolsalar, för en kostnad af 98,000 kronor; samt

två kyrkor, begge i götisk stil, den ena, rymmande 500 personer, af metodistsamfundet för en kostnad af 30,000 kronor, och den andra, rymmande 400 personer, af katolska församlingen för 20,000 kronor.

Af ett för ändamålet bildadt aktiebolag har å dertill af staden upplåten plats å Stora Holmen ett ridhus af trä blifvit uppfördt.

Stadens *folkmängd*, som enligt presterskapets uppgifter vid periodens början utgjorde 18,758 personer, har vid dess slut stigit till 20,753, och således ökats med 1,995 personer.

Smittosamma *sjukdomar*, som under perioden uppträdt och i sin mån motverkat en hastigare folkökning, hafva varit difteri, skarlakansfeber och tyfoidfeber. Häftigast visade sig dessa sjukdomar 1883, hvarefter de aftagit. Samma år inträffade äfven det enda fall af smittkoppor, som under perioden förekommit inom staden.

Den äldsta af stadens *närings*, fiskerihandteringen, kan allt mindre och mindre räknas såsom någon hufvudsaklig inkomstkälla. Likaså visar varfdriften, isynnerhet beträffande byggande af segelfartyg, allt tydligare tecken till aftynande, i följd dels af ogynsamma konjunkture, dels af täflan mellan segel- och ångfartyg. Af de senare hafva dock åtskilliga blifvit bygda såväl å varfven inom staden, som å det år 1883 af bolaget Atlas återupptagna Brynäsvarfvet, der jemväl en dyrbar upphalningsslip anlagts, till hvilken rädda från segelleden på stadens bekostnad blifvit uppmuddrad.

Under perioden hafva å varfven bygts 6 skepp och skonertar till ett värde af 362,000 kronor, 52 lastpråmar, värda 225,300 kronor, samt 16 större och mindre jern- och stålfartyg, de senare, med ett undantag, ångare, för ett tillverkningsvärde af 1,262,896 kronor.

En i större skala anlagd kemisk-teknisk fabrik, benämnd »Flora», började 1885 sin verksamhet och ett äldre träförädlingsverk har blifvit utvidgad för fabriksmessig tillverkning af skomakareläster, hvaraf förut en betydande införsel från Danmark egde rum.

Inom flere fabriker och industriela inrättningar har elektrisk belysning blifvit införd.

Stadens *vägar* jemte de *gator*, som bära räknas till det allmänna landsvägsnätet, utgöra, likasom vid förra periodens slut, 0.73 mil eller 7,803 kilometer, till hvilkas underhåll kost-

naden uttaxeras på stadens samtliga skattskyldige invånare. Vid 1885 års utgång var för allmän trafik öppnad en gatulängd af 47,050 meter. Af gatuytan voro 2,167 kvadratmeter belagda med tuktad sten, 113,490 kvadratmeter med fältsten och 59,626 kvadratmeter makadamiserade. Kostnaden för gators anläggning och underhåll har under perioden uppgått till 148,640 kronor 35 öre och från den tid, då gatulägningsbestyret öfverflyttades från enskilde till staden eller år 1865, har kostnaden utgjort 700,772 kronor 87 öre.

Stadens *samfärdsmedel* till lands hafva vunnit en länge efterlängtd tillökning genom byggandet af den förut oförmälda Gefle—Ockelbo jernväg, som sammanbinder staden med Ockelbo jernvägsstation å Norra stambanan och förkortar afståndet mellan de norra orterna och hufvudstaden med 39 kilometer.

I sammanhang härmed torde ock bära oförmälas Stadsfullmäktiges beslut att under vissa förbehåll å stadens vägnar teckna aktier för ett belopp af 150,000 kronor i det bolag, som bildats för åvägabringande af en bredspårig jernväg mellan Falun och Rättvik.

Ångfartygsförbindelsen med Stockholm, som aftog efter öppnandet af Uppsala—Geflebanan, hvilken beredde direkt jernvägsförbindelse med hufvudstaden, har under femårsperioden åter tilltagit och förmedlas vid dess slut af de en eller flere gånger hvarje vecka mellan Gefle och Stockholm gående ångfartygen »Gefle», »Söderhamn», »Nya Söderhamn» och »Väddö kanal». Antalet af Gefle hamn anlöpande norrländska ångare har varit oförminskadt, under det att trafiken med kontinenten och England tilltagit. Utom de i senaste berättelsen oförmälda stora ångfartyg, som bestrida den utländska samfärdseln, hafva nemligen ytterligare för sådant ändamål härstädes blifvit bygda och igångsatta de betydliga ångarne »Thetis», »Vesta», »Velo», »Bur» och »Pan» samt dessutom af rederi i staden inköpta ångarne »Vanhem» och »Fredrik», hvarjemte flere å annan ort hemmahörande ångfartyg gått i fraktfart mellan staden och utlandet.

En stor förlust led Gefle *ångbåtsflotta*, då ett af dess bästa och största fartyg, ångaren »Oden», i september månad 1885 utanför Bornholm påseglades af ett danskt ångfartyg och gick till botten.

Till de förutvarande mindre ångbåtar och ångslupar, som dels förrätta bogsering, dels underhålla persontrafiken i skärgården mellan staden och de allt talrikare sommarbostäderna vid Geflefjärden, hafva ytterligare kommit sex dylika slupar.

Uti det i sista berättelsen oförmälda reglementet för ångslupstrafiken hafva tillägg blifvit gjorda i syfte att betrygga passagerarnes säkerhet och att bereda ökad skydd mot eldfara.

Vid Södergrundet i inre fjärden har en gasoljefyr såsom *inseglingmärke* anbragts. I sundet mellan Fredriksskans och södra stranden af fjärden har ett för trafiken hinderligt stenkar blifvit borttaget. De 25 stycken prickar å reddan, hvilka förut på kronans bekostnad underhållits, äro numera helt och hållet öfvertagna af staden.

Sedan utskjppning af jernverkens alster med förbigående af jernväg numera kan ega rum, har stadens synnerligen kostbara *jernväg*, till ansenlig förlust för staden, stått i det närmaste obegagnad.

Utminuterung och utskänkning af *spirituösa drycker* har under hela perioden varit öfverlåten åt bolag, som afstått

all af rörelsen uppkommande vinst, och har icke någon rättighet till mindre partihandel med spirituosa varit åt annan upplåten.

Med föranledande af stadgandet i 26 § nådiga förordningen den 29 maj 1885 har efter framställning af Stadsfullmäktige beviljats tillsvidare, att å de bättre värdshusen och teatern utskänkning må ega rum intill klockan 11 hvarje afton, men derutöfver allenast vid festligt samkväm å lokal derstädes, hvartill allmänheten icke eger tillträde, fortgå till midnatt, med vilkor att skriftlig anmälan derom till magistraten ingifvits sist nästföregående dag.

Enligt de årliga utgiftsförslagen hafva *stadens utgifter* uppgått till

år 1881.....	621,935 ⁵⁰ ,	hvaraf uttaxerats	162,300 kronor,
» 1882.....	553,712 ²⁵ ,	»	» 161,800 »
» 1883.....	598,662 ⁴⁴ ,	»	» 155,675 »
» 1884.....	681,627 [—] ,	»	» 165,450 »
» 1885.....	592,251 ⁵⁰ ,	»	» 181,596 »

Efter utverkadt nådigt tillstånd att för *konvertering* af stadens 1865 års 5½ procents lån upptaga ett lån å 800,000 kronor, löpande med 4½ procents ränta och att återbetalas genom amortering under 40 år, har sistnämnda lån afslutats med Gefleborgs och Stockholms enskilda banker.

Skatt å hundar, som förut ej erlagts, blef år 1885 beslutad att utgå med 10 kronor för hvarje hundskatt, hvilken skatt inflyter till stadens kassa.

För att bereda lättnad vid *erläggandet af kommunalskatten* har bestämts, att uppbörden deraf skall ega rum å två stämmor, den ena i slutet af maj och den andra i början af augusti, med rättighet för den, som sådant önskar, att vid första uppbördsstämman betala hela afgiften.

Nytt *reglemente för drätselkammaren*, jemte tillhörande instruktioner för densamma och stadens byggnadschef, har under år 1885 antagits.

Söderhamn. Stadens bebyggande har fortgått efter de i förra berättelsen omförmälda *stadsplaner*, af hvilka dock den, som 1879 fastställdes för ett särskildt magasinssvart, i följd af statsbanans framdragande genom staden, blifvit rubbad och ersatt af ny, år 1885 fastställd plan, omfattande 20 magasinssvart.

De vid periodens början bebygda 446 tomterna hafva under dess fortgång tillökats med 49 tomter, hvaremot 36 tomter, för att bereda utrymme för statsbanan, blifvit af staden inlösta och afröjda, så att antalet bebygda tomter vid periodens slut utgjorde 459.

Under femårsperioden hafva gatu-, torg- och esplanadregleringar blifvit genomförda, samt esplanader och allmänna platser ordnade och planterade, hvarjemte underjordiska aflöpsledningar anlagts i de flesta gator.

Stadens *folkmängd* utgjorde vid periodens början enligt kyrkoboken 7,937 personer och vid dess slut 9,044 personer. Folkökningen uppgick således till 1,107 personer.

Hvad angår befolkningens *bergningsförmåga* må anföras, att minuthandlarne i sin verksamhet blifvit betydligt kringskurne af de många köpmän, som under senare åren slagit sig ned i landskommunernas större byar, äfvensom af kringresande handlande. Arbetarebefolkningen är deremot i detta afseende

bättre lottad än stadens köpmän och handverkare, enär vid brädgårdarne och hamnarna finnes god tillgång till arbetsförtjenst under sommarmånaderna, då daglönerna äro så stora, att förtjensten med omtänka och sparsamhet borde vara tillräcklig att fylla den brist, som kan uppkomma genom den mindre tillgången på arbete under vintermånaderna. Daglönerna hafva under perioden varit för murare 3·50—4 kronor, timmermän 2—2·50, handlangare 1·40—1·60, justerare 3, utlastare 4, stabbläggare 4·50 och för s. k. schåare vid hamnen 3—6 kronor.

I enlighet med plan, som uppgjorts af en statens skogsingeniör, hafva under perioden 230 tunnland (113·54 hektar) *skogsmark* besåtts med tall och granfrö samt 16 tunnland (7·90 hektar) blifvit planterade med tall- och granplantor, hvarjemte myrar och vattensjuk mark å stadens egor utdikats.

I staden finnes ett gjuteri och mekanisk verkstad, tre bryggerier, två färgerier m. fl. mindre fabriker, men någon *fabriksindustri* i egentlig mening kan ej sägas här förefinnas, utan är det sågverksrörelsen, som har största inflytandet på näringslivet. Tre sågverk och två brädgårdar äro belägna inom sjelfva staden och hafva, oaktadt tryckta konjunkturer, under perioden utskleppats trävaror till ett värde af 68,818,918 kronor eller i medeltal 13,763,783 kronor årligen.

Skeppsbyggeri, som af ålder varit en af de viktigaste rörelsegrenarne inom samhället, kan numera icke drivas med någon fördel, sedan trä- och segelflottan nödgats vika för jern- och ångfartyg. Arbetet på stadens varf inskränker sig därför till prämbyggnad och reparationer.

Två tryckerier äro inom staden i verksamhet.

Kostnaden för anläggning och underhåll af *vägar och gator* har under perioden uppgått till 38,692 kronor 29 öre, hvartill dock kommer 81,619 kronor 86 öre för tomter, som inlösts att användas till gator och öppna platser.

Söderhamns jernvägsaktiebolag, som under de månader af året, sjön Bergviken ej varit tillfrusen, öfver nämnde sjö besörjt samfärdseln mellan staden och Norra stambanan vid Kilafors, har med periodens sista år afslutat sin verksamhet, hvilken öfvertagits af staten å dess vid periodens slut i det närmaste färdigbygda grenbana Söderhamn—Kilafors.

Telefon inrättades i staden 1881, och var år 1885, då 141,168 samtal förmedlades, abonnenternas antal 73.

Nedanstående tabell visar för hvarje år af perioden stadens

År.	Tillgångar.		Skulder.		Behållning.	
	Kronor.		Kronor.		Kronor.	
1881.....	1,711,696	32	1,258,847	55	452,848	77
1882.....	1,832,138	31	1,320,741	45	511,396	86
1883.....	2,157,564	08	1,484,576	79	672,987	29
1884.....	2,091,615	22	1,396,652	73	694,962	49
1885.....	1,973,443	61	1,133,239	66	840,203	95

Ett på stadens bekostnad uppfördt *skolhus för flickor*, med åtta klassrum, slöjdsal, ritsal, gymnastiksal och samlingsrum, blef för sitt ändamål upplåtet med början af år 1881.

Under perioden har staden 22 gånger varit hemsökt af *eldsvåda*. Brandskadorna hafva dock ej haft någon betydligare omfattning.

Ehuru stadens tillväxt i folkmängd icke varit så stor som under föregående perioden, och om än handel och näringar icke vunnit någon egentlig ökning, har staden dock under perioden gått framåt, i det att följderna af 1876 års brand blifvit mindre kännbara samt att staden i sundhets- och byggnadsförhållanden undergått icke oväsentlig förändring till ett bättre.

Hudiksvall. *Plan för bebyggande af området vid Hornåns utlopp i Lillfjärden har blifvit faststeld, hvaremot gjord framställning om förenande med staden af den invid dess gräns inom Helsing-Tuna socken belägna förstaden Åvik ännu ej blifvit afgjord.*

Stadens *folkmängd* har ej under perioden vunnit någon afsevärd tillökning. Af farhåga för byggnadsstadgans strängare föreskrifter, vänder sig nemligen den lifligare byggnadsverksamheten till områden utanför staden och isynnerhet till ofvannämnda förstad, der dock utskylderna numera ej äro lägre än i Hudiksvall.

Utom den mantalsskrifna befolkningen uppehåller sig i staden en myckenhet arbetare med flere, hemmahörande i andra orter och säkerligen uppgående till ett antal af omkring ett tusental, eller ej långt ifrån lika mycket som en fjerdedel af stadens egne invånare.

Arbetarebefolkningen befinner sig i allmänhet i bergade omständigheter, hvartill i ej ringa mån bidrager den utsträckning, nykterhetsrörelsen här tagit. I följd af tryckta konjunkturer, i väsentlig mån förvärrade genom bristen på tidsenlig förbindelse med det gamla handelsområdets vestra del, hafva deremot stadens handlande arbetat under ekonomiska svårigheter. Genom den under periodens sista år beslutade jernvägen Hudiksvall—Ljusdal är det dock all anledning förvänta, att gynsamare förhållanden härutinnan skola beredas.

Under periodens sista år har en *cigarrfabrik* blifvit anlagd, hvarjemte ett nytt boktryckeri inrättats.

Fisken, som utgör hufvudnäring för en stor del af stadens befolkning, har under senare delen af perioden blifvit mera uppmärksamadt, i det med understöd af Hushållningssällskapet förbättrade fångst- och beredningsmetoder kommit till användande.

Instruktioner för ordningsmän och packare hafva blifvit antagna.

Sjökommunikationen med hufvudstaden och utlandet har uppehållits medelst reguliera turer af flere ångbåtar. En af dessa, »*Norra Helsingland*», led dock med en särdeles värderik last år 1881 skeppsbrott i Hudiksvalls skärgård, dervid betydlig förlust åsamkades fartygs- och lastegare.

Angående antalet af stadens *ång- och segelfartyg* har uppgift ofvan meddelats och må här i sådant afseende endast tilläggas, att ett af svenska handelsflottans största segelfartyg, nemligen det från ångare ändrade skeppet »*Hudiksvall*» om 1,363 tons, tillhör rederi i denna stad.

En dyrbar och grundlig uppmuddring af hamnens inre del, som företogs under periodens första år, har ökat de framstående egenskaper, för hvilka Hudiksvalls hamn är berömd. Vid Val-larnes ångsåg i Helsing-Tuna socken har staden, som der uppbär hamnumgälder, år 1882 anlagt kaj och duc d'alber.

För magistraten och rådhusrätten, som alltsedan *rådhuset* af eld förstördes, varit i saknad af egna lokaler och intill den 1 oktober 1881 nödgats hålla sina sammanträden å det aflägsna kronohäktets tingssal, kunde vid nämnde tid beredas utrymme, om än ganska inskränkt, genom förhyrande af en del af spritvarubolagets centralt belägna hus.

Drätselkammaren har under perioden erhållit förnyad *instruktion*.

För stadens större *ångspruta* och en del af dess öfriga brandmateriel är under perioden uppförd en byggnad, så belägen och anordnad, att sprutan, utan att föras från stället, vid eldsvåda kan genom slangledningarna lemna vatten till de flesta ställen i staden. För den mindre ångsprutan är särskildt spruthus uppfördt.

Till befordrande af *sundheten* äro under perioden icke obetydliga dräneringsarbeten samt omfattande planteringar verkställda; och har utanför staden en ny begravningsplats af fullt tillräcklig storlek blifvit anlagd.

En *fattiggård* är i staden inrättad, och synes väl motsvara sitt ändamål.

Fyra *eldsvådor* hafva under perioden i staden inträffat.

Gefle slott i Landskansliet och Landskontoret den 31 december 1886.

C. A. T. BJÖRKMAN.

C. Ad. Fagerlund.

C. M. Ström.

Tab. N:o 1.

FOLKMÄNGDEN I GEFLEBORGS LÄN ÅREN 1881—1885.

1.		2.	3.	4.	5.			6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.
		Den 31 december, enligt presterskapets uppgifter.			Enligt de mantalslängder, som upprättats vid slutet af motstående år.						Beväringsmanskaf af alla 5 klass. enligt form. H i nåd. förord. d. 9 febr. 1861.		Enligt årets mönsterrollor approberade beväringsspligtige.	
					Hela folkmängden.			Deraf frie från mantalspenningar.						
		Mankön.	Qvinkön.	Summa.	Mankön.	Qvinkön.	Summa.	Mankön.	Qvinkön.	Summa.				
A landsbygden	år 1881.....	73,482	75,592	149,074	72,753	74,965	147,718	31,079	34,183	65,262	4,087	955		
"	" 1882.....	73,832	75,961	149,793	73,403	75,655	149,058	31,610	34,741	66,351	4,010	764		
"	" 1883.....	74,996	76,949	151,945	73,907	76,238	150,145	32,059	35,393	67,452	3,974	845		
"	" 1884.....	76,359	78,112	154,471	74,986	77,099	152,085	32,682	35,906	68,588	3,987	1,004		
"	" 1885.....	77,687	79,334	157,021	76,070	78,068	154,138	33,180	36,515	69,695	4,096	1,041		
I Gefle stad	år 1881.....	8,815	10,138	18,953	8,839	10,159	18,998	3,741	4,030	7,771	1,031	81		
"	" 1882.....	8,784	10,206	18,990	8,779	10,198	18,977	3,909	4,245	8,154	1,033	71		
"	" 1883.....	8,975	10,383	19,358	9,035	10,466	19,501	3,945	4,313	8,258	1,047	74		
"	" 1884.....	9,401	10,774	20,175	9,421	10,810	20,231	4,027	4,484	8,511	1,033	78		
"	" 1885.....	9,661	11,092	20,753	9,643	11,105	20,748	4,156	4,614	8,770	1,125	123		
I Söderhamns stad	år 1881.....	3,991	4,093	8,084	4,027	4,145	8,172	1,694	1,777	3,471	832	51		
"	" 1882.....	4,097	4,222	8,319	4,084	4,231	8,315	1,766	1,828	3,594	859	76		
"	" 1883.....	4,271	4,394	8,665	4,270	4,394	8,664	1,846	1,866	3,712	851	83		
"	" 1884.....	4,416	4,502	8,918	4,500	4,619	9,119	1,946	1,961	3,907	847	104		
"	" 1885.....	4,447	4,597	9,044	4,561	4,648	9,209	2,063	2,015	4,078	798	77		
I Hudiksvalls stad	år 1881.....	2,094	2,249	4,343	2,080	2,271	4,351	869	951	1,820	380	28		
"	" 1882.....	2,024	2,212	4,236	2,004	2,220	4,224	818	909	1,727	363	23		
"	" 1883.....	1,999	2,245	4,244	1,969	2,247	4,216	817	940	1,757	367	29		
"	" 1884.....	2,046	2,321	4,367	2,029	2,322	4,351	862	976	1,838	340	32		
"	" 1885.....	2,079	2,326	4,405	2,056	2,309	4,365	875	972	1,847	308	21		
I hela länet	år 1881.....	88,382	92,072	180,454	87,699	91,540	179,239	37,383	40,941	78,324	6,330	1,115		
"	" 1882.....	88,737	92,601	181,338	88,270	92,304	180,574	38,103	41,723	79,826	6,265	934		
"	" 1883.....	90,241	93,971	184,212	89,181	93,345	182,526	38,667	42,512	81,179	6,239	1,031		
"	" 1884.....	92,222	95,709	187,931	90,936	94,850	185,786	39,517	43,327	82,844	6,207	1,218		
"	" 1885.....	93,874	97,349	191,223	92,330	96,130	188,460	40,274	44,116	84,390	6,327	1,262		

Tab. N:o 2.

ALLMÄNNA VÄGAR OCH SKJUTSNING I GEFLEBORGS LÄN ÅREN 1881—1885.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	
Särskilda slag af vägar.	Längd af hvarje vägs lag vid 1885 års slut.	Deraf under åren 1881—1885		Kostnad för under åren 1881—1885				Längd af indelade, med skjutsanstalter för sedda vägar vid 1885 års slut.	Skjutsanstalter (vid 1885 års slut)			
		fulländade och afsynade nya vägar.	omlagda eller betydligt förbättrade vägsträckor.	fulländade nya vägar.		omlagda eller betydligt förbättrade vägsträckor.			med entreprenad.		utan entreprenad.	
				Af statsmedel.	Af Landstingens eller kommunernas medel.	Af statsmedel.	Af Landstingens eller kommunernas medel.		Gästgifverier.	Skjutsstationer.		
	Mil.	Mil.	Mil.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Mil.	Antal.	Antal.	Antal.	
Å landsbygden:												
allmänna landsvägar	78.43	0.3	0.205	6,000	—	1,430	7,067.05	73.65	36	4	1	
häradsvägar	55.30	0.4	1 —	13,000	8,672	—	—	52.70				
sockenvägar	59.05	1.2	—	—	—	—	14,000 —	5 —				
I städerna	1.20	—	0.080	—	—	—	4,212.34	0.40	2	—	1	
Summa	193.98	1.9	1.285	19,000	8,672	1,430	25,279.39	131.75	38	4	2	
<i>Skjutslegan per mil utgick vid 1885 års slut med:</i>												
2 — kronor, hvilket är <i>maximilega</i> med entreprenadbidrag									38	4	—	
1.40 » hvilket är <i>under maximilega</i>									—	—	2	
Summa (skjutsanstalter)									38	4	2	
									Kungs- och krono- skjuts.			
Antal utgångne hästar under år 1881									276	24,402	365	97
» » » » » 1882									274	20,520	333	80
» » » » » 1883									193	21,737	344	99
» » » » » 1884									165	21,113	305	925
» » » » » 1885									166	18,110	273	747
Summa (hästar)									1,074	105,882	1,620	1,946

Tab. N:o 3.

HEMMAN OCH LÄGENHETER SAMT STADSIORDAR M. M. I GEFLEBORGS LÄN ÅR 1885.

1.	2.		3.		4.		5.		6.					7.		8.		9.		10.		11.		12.	
	Hemman och lägenheter, upptagna i jordeboken.						Antal brukningsdelar.		Antal lägenheter, verk och inrättningar, utom de i jordeboken särskildt upptagna (i kol. 2-4).							Taxeringsvärdet (i kronor)									
	Antal.	Mantal.						Jordtorp.	Ryttare-, soldat- och båtsmans-torp.	Backstugor.	Verk och inrättningar.	Hus i köpingar, villor, kyrkor m. m.	jordbruksfastighet.		annan fastighet.										
Oförmedlade.		Nuvarande.																							
I. Landsbygden.																									
A. Kronoegendomar.																									
1) Under allmän disposition.																									
a) Boställen: hemman	59	—	44	15	63	1	—	29	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1,408,100	62,100	—	—	
lägenheter	7	—	—	—	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	22,200	7,000	—	—	
b) Hemman	21	—	14	7	20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	348,600	—	—	—	
c) Jordlägenheter	20	—	—	—	20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1,130,000	7,439,400	—	—	
d) Fiskerier	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	15,000	—	
2) Under enskild disposition.																									
a) Hemman	7	—	3	4	14	—	—	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	73,300	5,000	—	—	
Nybyggen	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1,000	—	—	—	
b) Jordlägenheter	253	—	—	—	253	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	121,100	—	—	—	
c) Fiskerier	43	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	104,800	—	
B. Skatteegendomar.																									
a) Boställen: hemman	5	—	1	4	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	32,500	—	—	—	
lägenheter	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1,500	—	—	
b) Hemman	5,250	—	2,070	3,180	9,733	3,016	337	3,644	520	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	62,543,700	13,042,800	—	—	
c) Jordlägenheter	117	—	—	—	117	2,087	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2,271,200	995,100	—	—	
d) Fiskerier	39	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	29,600	—	
e) Verk och inrättningar	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	301,000	
C. Frälseegendomar.																									
a) Säterier och ladugårdar	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	56,200	—	—	—	
b) Hemman (utsockne)	168	—	58	110	362	105	—	127	23	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3,239,100	1,118,400	—	—	
D. Andra fastigheter (som ej inräknats här ofvan).																									
Kyrkor o. andra offentliga byggnader	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	314	—	—	5,319,870	
Frälseräntor	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12	—	—	149,100	
Summa	5,994	—	2,190	3,804	10,596	5,210	337	3,810	543	326	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	71,248,500	28,589,170	—	—	
Deraf fri från bevilning	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1,371,700	12,774,270	—	—
II. Städerna.																									
Hela antalet nybygda boningshus 1881—1885.	Mantal.		Antal landerier, jordlotter eller andra brukningsdelar.		Tomter.		Befintliga boningshus 1885.	Verk och inrättningar.	Kyrkor o. andra offentliga byggnader.	Taxeringsvärdet															
	Oförmedlade.	Nuvarande.			Beygda.	Obebygda.				å jordar.	å hus och tomter.														
Gefle..... stad	61	—	8	—	1,200	275	1,150	30	12	1,605,100	20,265,500														
Söderhamns..... »	49	—	6	—	459	681	492	9	43	431,500	6,325,000														
Hudiksvalls..... »	39	—	7	—	417	592	394	5	9	273,800	4,908,900														
Summa	149	—	22	—	2,076	1,548	2,036	44	64	2,310,400	31,499,400														
Deraf fri från bevilning	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3,397,500													

Tab. N:o 4.

EGENDOMAR AF FIDEIKOMMISSNATUR I GEFLEBORGS LÄN ÅR 1885.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.
Fideikommiss-innehafvarens namn.	Egendomens namn.	Belägenhet. Socken (stad).	M a n t a l.				Summa.	Antal utjordar, ängar o. d. ej i mantal sattjord.	Antal verk och inrättning- gar (fa- stigheter i städer).	Taxeringsvärdet (i kronor)			
			Krono.	Skatte.	Frälse.					Summa.	jordbruks- fastighet.	å annan fastighet.	å frälse- ränta.
				Säterier, ladugårdar, rå och rör.	All- mänt frälse.								
Friherrinnan Ebba Beck-Friis, född Orenstierna.....	Hilleviks masugn.....	Hille.	—	4 175	—	—	4 175	1	3	259,200	99,500	—) 1,041,600
Bruskpatron K. D. von Schinkel.....	Axmar, Vifors och Viksjö bruk.....	Hamrånge.	—	11 022	—	1 450	16 747	—	11	497,900	360,900	6,400	
Arfvingar efter handlanden Joachim Henrik Mau och hans hustru Kata- rina Margareta Thunberg.....	D:o d:o d:o	Ockelbo.	—	3 550	—	0 725		—	—	—	170,000	—	
	Joachimsmark.....	Gefle stad.	—	—	—	—	—	1	1	8,500	15,500	—	
	Karinsäng.....	" "	—	—	—	—	—	1	—	4,200	—	—	28,200
		Summa	—	18 747	—	2 175	20 922	3	15	939,800	475,900	12,800	1,428,500

1) Oberäknadt ett af öfversten B. von Schinkel stiftadt penningfideikommiss å 250,000 kr., deponerade i Sveriges Riksbank.

Tab. N:o 4 o. 5.

Tab. N:o 5.

EGENDOMAR TILLHÖRANDE INHEMSKA AKTIEBOLAG I GEFLEBORGS LÄN ÅR 1885.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.
Aktiebolagets namn.	Egendomens namn.	Belägenhet. Socken (stad.)	M a n t a l.				Summa.	Antal utjordar, ängar o. d. ej i mantal sattjord.	Antal verk och inrättning- gar (fa- stigheter i städer).	Taxeringsvärdet (i kronor)			
			Krono.	Skatte.	Frälse.					Summa.	jordbruks- fastighet.	å annan fastighet.	å frälse- ränta.
				Säterier, ladugårdar, rå och rör.	All- mänt frälse.								
Korsnäs Sägverks-aktiebolag.....	N:ris 60 o. 60 a i 1:a qv:s 2:dra afd.; kontor å St. Holmen.....	Gefle.	—	—	—	—	—	—	7	—	116,300	—	120,000
"	Korsnäs.....	Los.	—	—	—	—		1	—	—	3,700	—	
Aktiebolaget Atlas (Stockholm).....	Brynäsudden.....	Gefle.	—	—	—	—	—	—	15	—	150,000	—	150,000
Lindahl & Runers Mekaniska Verk- stads aktiebolag.....	N:ris 0 1/2 o. 15 i 1:a qv:s 2:a afd.; N:ris 0, 2 & 5 o. 23 i 1:a qv.; 1 vret o. 1 betesmark.....	"	—	—	—	—	—	2	10	1,300	312,100	—	313,400
Porterbryggeri-aktiebolaget i Gefle...	N:ris 3 & 4, o. 19 i 2:dra qv.	"	—	—	—	—	—	—	2	—	217,000	—	217,000
Ångbryggeri-aktiebolaget i Gefle.....	N:ris 67, 71 o. 124, gaml. N:o 221 i 2:dra qv.....	"	—	—	—	—	—	—	4	—	234,100	—	234,100
Gefle Bryggeri-aktiebolag.....	Gustafabro o. 1 vret.....	"	—	—	—	—	—	1	1	2,600	156,600	—	159,200

Gefleborgs län.

Tab. N:o 5. (Forts.) EGENDOMAR TILLHÖRANDE INHEMSKA AKTIEBOLAG I GEFLEBORGS LÄN, ÅR 1885.

1. Aktiebolagets namn.	2. Egendomens namn.	3. Belägenhet. Socken (stad).	4. 5. 6. 7. 8. M a n t a l.					9. Antal utjordar, ängar o. d. ej i mantal sattjord.	10. Antal verk och inrättnin- gar (fa- stigheter i städer).	11. 12. 13. Taxeringsvärdet (i kronor)			14. Summa.
			4. Krono.	5. Skatte.	6. F r ä l s e.		8. Summa.			11. jordbruks- fastighet.	12. å annan fastighet.	13. å frälse- ränta.	
					Säterier, ladugårdar, rå och rör.	All- mänt frälse.							
Aktiebolaget Gefle Bank.....	N:o 13 i 3:e qv.; 1/2 i N:o 38 m. fl. och N:o 38 1/2 i 1:a qv:s 2:dra afd.....	Gefle.	—	—	—	—	—	—	3	—	105,300	—	105,300
Aktiebolaget Geflepostens Tryckeri...	N:o 61 i 3:e qv.....	"	—	—	—	—	—	—	1	—	46,300	—	46,300
Gefle Pantlåne-aktiebolag.....	N:o 66 i 3:e qv.....	"	—	—	—	—	—	—	1	—	23,300	—	23,300
Gefle Manufaktur-aktiebolag.....	Strömsbro fabrik o. 5 vretar Stigslund.....	Hille.	—	0'400	—	—	0'400	5 1	22 4	15,300 34,000	652,300 73,000	—	774,600
Gefle Teaterhus-aktiebolag.....	Teater i Rådhusplanaden.....	Gefle.	—	—	—	—	—	—	1	—	171,600	—	171,600
Gefle Ridhus-aktiebolag.....	Ridhus & St. Holmen.....	"	—	—	—	—	—	—	1	—	18,300	—	18,300
Kopparbergs och Hofors Sägverks- aktiebolag.....	Brädgårdskontor o. magasin Svabensverks bruk.....	" Alfta.	—	7'488	—	—	7'488	— 2	3 2	— 175,000	4,000 102,000	—	281,000
Bergviks och Ala aktiebolag.....	N:o 153 i N:a qv. m. fl....	Söderhamn.	—	—	—	—	—	—	3	—	43,750	—	—
"	Bergviks och Ala sågverk..	Söderala.	—	1'125	—	—	—	5	6	27,100	429,500	—	—
"	Djupviks ångsåg.....	Norråla.	—	—	—	—	—	—	1	—	60,000	—	—
"	Bergfors bruk.....	Bollnäs.	—	0'188	—	—	—	1	2	3,600	14,000	—	—
"	Stormyrn m. fl.....	Alfta.	—	0'581	—	—	—	—	—	10,200	—	—	—
"	Bergviks såg.....	Ljusdal.	—	2'984	—	—	—	—	1	369,000	31,000	—	—
"	"	Ramsjö.	—	5'013	—	—	—	—	—	390,000	—	—	—
"	"	Los.	—	1'276	—	—	—	—	—	184,000	—	—	—
"	"	Jerfsö.	—	0'125	—	—	—	11'242	—	21,600	—	—	1,583,750
Hushållnings-aktiebolaget i Söderhamn	N:o 1 i 2:dra kvarteret.....	Söderhamn.	—	—	—	—	—	—	1	—	9,700	—	9,700
Aktiebolaget Jäderberg & C:o.....	N:o 160 i Norra quart. m. fl.	"	—	—	—	—	—	—	5	—	80,000	—	80,000
Marma Sägverksaktiebolag.....	N:o 162 i Norra quart. m. fl.	"	—	—	—	—	—	—	4	—	37,050	—	—
"	Marma sågverk.....	Söderala.	—	0'609	—	—	—	—	1	11,200	205,000	—	—
"	Marma såg.....	Ljusdal.	—	2'482	—	—	—	—	—	43,600	—	—	—
"	"	Ramsjö.	—	2'362	—	—	—	—	—	138,900	—	—	—
"	"	Färila.	—	0'641	—	—	—	—	1	25,800	13,000	—	—
"	"	Los.	—	0'125	—	—	—	—	—	2,000	—	—	—
"	"	Jerfsö.	—	0'184	—	—	—	6'403	—	20,000	—	—	496,550
Åsbacka Trävaru-aktiebolag.....	Åsbacka ångsåg.....	Söderhamn.	—	—	—	—	—	—	1	—	175,000	—	175,000
Varfs-aktiebolaget i Söderhamn.....	Stenåker: byggnader med ångsåg.....	"	—	—	—	—	—	—	1	—	110,000	—	110,000
Svartviks aktiebolag.....	Sandarne.....	"	—	—	—	—	—	—	1	—	300,000	—	—
"	Askesta sågverk.....	Söderala.	—	0'500	—	—	0'500	2	3	12,300	285,000	—	597,300
Hudiksvalls Teater-aktiebolag.....	Teaterhus, N:o 45 a i Vestra stadsdelen.....	Hudiksvall.	—	—	—	—	—	—	1	—	16,000	—	16,000
Delsbo Handels-aktiebolag.....	Tomterna N:ris 141, 142 o. 145 i 1:a kvarteret.....	"	—	—	—	—	—	—	3	—	2,300	—	—
"	Gäddvik N:o 1 m. fl.....	Delsbo.	—	1'340	—	—	1'340	—	—	24,000	—	—	26,300
Hudiksvalls Goodtemplars Byggnads- aktiebolag.....	N:o 120 i mellersta stadsdelen	Hudiksvall.	—	—	—	—	—	—	1	—	38,000	—	38,000
Hudiksvalls Spritvaruförsäljnings- aktiebolag.....	N:o 129 i " " " " " " " "	"	—	—	—	—	—	—	1	—	66,000	—	—
"	Varumagasin, N:o 60 b o. e	"	—	—	—	—	—	—	1	—	800	—	66,800
Aktiebolaget »Ångfartyget Hudiksvall»	Kolhus.....	"	—	—	—	—	—	—	1	—	1,500	—	1,500
Hudiksvalls Trävaru-aktiebolag.....	Magasin, N:o 97 i 3:e quart. Brädgård med åbyggnader.....	"	—	—	—	—	—	—	1	—	700	—	—
"	"	"	—	—	—	—	—	—	1	—	57,000	—	—

	"	Hudiksvalls ångsåg	Helsing-Tuna.	—	—	—	—	1	—	187,500	—	—
	"	Hamre N:o 2 m. fl.	Idenor.	—	0 625	—	—	1	33,000	65,000	—	—
	"	Hamre ångsåg	Forsa.	—	—	—	—	1	—	200,000	—	—
	"	Vedmyra m. fl.	Bjuråker.	—	4 340	—	—	—	102,500	—	—	—
	"	Krusånga m. fl.	Delsbo.	—	3 370	—	—	2	81,600	93,500	—	—
	"	Hudiksvalls ångsåg	Ljusdal.	—	1 969	—	—	1	35,800	13,200	—	—
	"	"	Färila.	—	0 586	—	—	—	25,100	—	—	—
	"	"	Jerfsö.	—	0 140	—	—	—	7,500	—	—	—
	"	"	Undersvik.	—	—	—	—	—	—	15,400	—	917,500
	Aktiebolaget »Iggesunds Bruk»	Iggesunds bruk	Njutånger.	—	7 288	—	—	2	151,000	794,500	—	—
	"	Hästa N:o 3	Helsing-Tuna.	—	0 490	—	—	1	11,400	15,000	—	—
	"	Rödmyra N:o 1 m. fl.	Forsa.	—	2 667	—	—	—	47,600	—	—	—
	"	S. Elgered m. fl.	Bergsjö.	—	0 676	—	—	—	26,900	—	—	—
	"	Gammelsträng m. fl.	Norrbo.	—	3 686	—	—	—	76,900	—	—	—
	"	Vedmyra m. fl.	Bjuråker.	—	24 168	—	—	3	676,700	355,200	—	—
	"	Iggesunds bruk	Ljusdal.	—	0 159	—	—	1	9,800	—	—	—
	"	"	Ramsjö.	—	1 750	—	—	—	64,700	—	—	2 229,700
	Saltviks nya aktiebolag	Saltviks ångsåg	Idenor.	—	0 604	—	—	1	10,900	110,000	—	—
	"	Söråkre N:o 3	Rogsta.	—	0 181	—	—	—	4,600	—	—	—
	"	Hogland	Ilabo.	—	—	—	—	1	—	3,000	—	128,500
	Schebo Bruks aktiebolag	Schebo bruk	Rogsta.	—	3 070	—	—	1	170,000	96,100	—	266,100
	Ströms Bruks aktiebolag	Ströms bruk	"	—	3 130	—	—	—	59,100	4,000	—	—
	"	Nordanå N:o 3 m. fl.	Harmånger.	—	4 125	—	—	2	109,700	384,700	—	—
	"	Mellanfjorden	Jättendal.	—	—	—	—	1	500	—	—	—
	"	N. Elgered m. fl.	Bergsjö.	—	2 053	—	—	2	86,900	2,100	—	—
	"	Franshammar m. fl.	Hassela.	—	2 045	—	—	3	187,500	32,000	—	—
	"	Trossuarfven m. fl.	Bjuråker.	—	0 648	—	—	1	1,800	—	—	568,300
	Sörfors Bruks aktiebolag	Vrångtjern N:o 4 m. fl.	Hassela.	—	0 372	—	—	—	35,300	—	—	35,300
	Fredriksfors aktiebolag	Fredriksfors snickerifabrik	Delsbo.	—	0 447	—	—	1	7,800	60,300	—	68,100
	Skogens Kol-aktiebolag	Skogens såg	Ljusdal.	—	—	—	—	1	6,000	—	—	—
	"	"	Arbrå.	—	0 500	—	—	—	14,500	—	—	—
	"	"	Undersvik.	—	0 648	—	—	—	11,000	—	—	—
	"	"	Ockelbo.	—	—	—	—	3	2,200	—	—	—
	"	Lenninge	Bollnäs.	—	1 292	—	—	—	26,000	5,000	—	64,700
	Ortvikens Ångsågs-aktiebolag	Ortvikens ångsåg	Ramsjö.	—	0 438	—	—	1	10,000	—	—	10,000
	Kilafors jernverks-aktiebolag	Tönshammar	Söderhamn.	—	—	—	—	3	—	78,000	—	—
	"	Kilafors jernbruk	Hanebo.	—	12 313	—	2 089	3	289,800	144,100	—	—
	"	Annefors gård	Bollnäs.	—	3 750	—	0 765	3	107,400	20,100	1,300	640,700
	Hofors aktiebolag	Vida	Årsunda.	—	0 400	—	—	1	25,100	—	—	—
	"	Hofors bruk m. m.	Torsåker.	—	19 818	—	0 500	12	900,900	599,500	2,200	—
	"	Kungsfors bruk	Järbo.	—	0 891	—	—	3	65,600	101,000	—	—
	"	Hammarby och Kungs-	Ofvansjö.	—	23 177	—	—	7	1,261,700	475,200	—	—
	"	gårdens bruk	Ockelbo.	—	0 433	—	—	1	19,100	—	—	—
	"	Lenåsen m. m.	Högbo.	—	—	—	—	1	1,000	2,000	—	3 453,300
	"	Ingalund	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Uhrfors Hästskofabriks-aktiebolag	Uhrfors	Ofvansjö.	—	—	—	—	1	—	60,000	—	60,000
	Horndals aktiebolag	Stålbo bruk	Öster-Fernebo.	—	2 733	—	—	1	135,500	25,000	—	160,500
	Gysinge aktiebolag	Gysinge bruk	"	—	11 524	—	2 200	4	436,300	391,500	17,000	—
	"	"	Hedesunda.	—	3 633	—	1 600	2	193,500	—	4,500	1 042,800
	Söderfors Bruks aktiebolag	Söderfors bruk	"	—	13 045	—	3 050	3	653,500	—	14,300	—
	"	"	Valbo.	—	2 806	—	—	—	164,200	—	—	832,000
	Forsbacka Jernverks-aktiebolag	Forsbacka bruk	"	—	—	—	—	2	1,200	320,700	—	321,900
	Bomhus Varfs-aktiebolag	Bomhusudde	"	—	—	—	—	1	—	52,100	—	52,100
	Gadö Filfabriks-aktiebolag	Gadö	"	—	—	—	—	3	800	35,200	—	36,000
	Östanbäcks Ullspinneri-aktiebolag	—	"	—	—	—	—	1	—	20,000	—	20,000
	Valbo Handelsförenings aktiebolag	—	"	—	—	—	—	1	—	7,600	—	7,600
	Forsbacka Handelsbolag	—	"	—	—	—	—	1	—	15,000	—	15,000
	Årsunda Mejeri-aktiebolag	—	Årsunda.	—	—	—	—	1	—	6,800	—	6,800

Tab. N:o 5. (Forts.) EGENDOMAR TILLHÖRANDE INHEMSKA AKTIEBOLAG I GEFLEBORGS LÄN ÅR 1885.

1. Fideikommissinnehafvarens namn.	2. Egendomens namn.	3. Belägenhet. Socken (stad).	4. 5. 6. 7. 8. M a n t a l.					9. Antal utjordar, ångar o. d. ej i mantal sattjord.	10. Antal verk och inrättningar, (fastigheter i städer).	11. 12. 13. Taxeringsvärdet (i kronor)			14. Summa.
			Krono.	Skatte.	Frälse.		Summa.			å jordbruksfastighet.	å annan fastighet.	å frälseränta.	
					Säterier, ladugårdar, rå och rör.	Allmänt frälse.							
Klosters aktiebolag.....	Edske masugn.....	Torsåker.	—	2'463	—	—	2'463	—	1	106,700	10,000	—	116,700
Hofors Handelsbolag.....	—	»	—	—	—	—	—	—	1	—	16,000	—	16,000
Sandvikens Jernverks-aktiebolag.....	Sandvikens bruk.....	Högbo.	—	1'885	—	—	1'885	3	2	138,400	998,200	—	1,136,600
Ockelbo Handelsförening.....	—	Ockelbo.	—	—	—	—	—	—	1	—	8,700	—	8,700
Hamrånge Handelsförening.....	—	Hamrånge.	—	—	—	—	—	—	1	—	1,300	—	1,300
Axmars Handels-aktiebolag.....	—	»	—	—	—	—	—	—	1	—	1,100	—	1,100
Ljusne—Voxna aktiebolag.....	Ljusne såg.....	Ljusdal.	—	0'625	—	—	—	—	1	11,400	1,000	—	—
»	—	Ramsjö.	—	0'188	—	—	—	—	—	12,000	—	—	—
»	—	Färila.	—	0'250	—	—	—	—	—	14,600	—	—	—
»	—	Los.	—	4'117	—	—	—	—	—	398,400	5,000	—	—
»	—	Jerfsö.	—	0'332	—	—	—	—	—	5,700	—	—	—
»	—	Söderala.	—	0'125	—	—	—	—	4	5,200	1,206,300	—	—
»	Sunnerstholms bruk.....	Bollnäs.	—	3'281	—	—	—	—	3	58,800	79,500	—	—
»	Högsvedsberg m. fl.....	Alfta.	—	0'636	—	—	—	12	—	18,600	—	—	—
»	Lindbergsmyran m. fl.....	Ofvanåker.	—	2'000	—	—	—	9	—	53,400	—	—	—
»	Voxna bruk.....	Voxna.	0'078	4'417	—	8'000	24'049	—	2	364,200	78,000	—	2,312,100
Vi Handelsbolag.....	—	Hamrånge.	—	—	—	—	—	—	1	—	3,200	—	3,200
Varnäs Förlags-aktiebolag.....	Svedja N:o 2.....	Segebersta.	—	0'469	—	—	—	—	—	9,000	—	—	—
»	Vexsjö N:o 8 m. fl.....	Bollnäs.	—	0'781	—	—	1'250	4	—	19,300	52,000	—	80,300
Norråla Hushållningsförenings aktiebolag.....	2 gårdsbyggnader.....	Norråla.	—	—	—	—	—	1	—	—	2,000	—	2,000
Vi Sågverks-aktiebolag.....	Vi såg.....	Trönö.	—	—	—	—	—	—	1	—	8,000	—	8,000
Storsjö Sågverks-aktiebolag.....	Storsjö såg.....	»	—	—	—	—	—	—	1	—	10,000	—	10,000
Goodtemplars Handelsaktiebolag.....	Åbyggnad i Trönbyn.....	»	—	—	—	—	—	—	1	—	2,000	—	2,000
Korsnäs Masugns-aktiebolag.....	Röste N:o 15.....	Bollnäs.	—	0'109	—	—	0'109	—	—	2,100	4,000	—	6,100
Bollnäs Arbetare-Handelsaktiebolag.....	Åbyggnader i Bro.....	»	—	—	—	—	—	—	—	—	22,000	—	22,000
Summa			0'078	214'891	—	18'204	233'173	73	209	9,082,900	11,656,100	39,300	20,778,300

Tab. N:o 6.

EGENDOMAR TILLHÖRANDE FRÄMMANDE MAGTERS UNDERSÅTAR I GEFLEBORGS LÄN, ÅR 1885.

1. Främmande magtens och undersåtens namn.	2. Egendomens namn.	3. Belägenhet. Socken (stad).	4. 5. 6. 7. 8. M a n t a l.					9. Antal utjordar, ångar o. d. ej i mantal sattjord.	10. Antal verk och inrättningar, (fastigheter i städer).	11. 12. 13. Taxeringsvärdet (i kronor)			14. Summa.
			Krono.	Skatte.	Frälse.		Summa.			å jordbruksfastighet.	å annan fastighet.	å frälseränta.	
					Säterier, ladugårdar, rå och rör.	Allmänt frälse.							
I. Thomson, T. Bonor & Co i London	Bergviks trämassfabrik.....	Söderåla.	—	—	—	—	—	1	1	2,000	225,000	—	—
Grosshandl. Alfred Benike, England	Forsså träpappfabrik.....	Forsa.	—	—	—	—	—	—	1	—	206,900	—	—
Gasverksbol. R. Glower & Co i London	Gasverket.....	Gefle.	—	—	—	—	—	—	1	—	34,400	—	468,300
Grosshandl. B. van Imschoot, Holland	Vallarnes ångsåg.....	Helsing-Tuna.	—	—	—	—	—	—	1	—	60,000	—	60,000
Summa			—	—	—	—	—	1	4	2,000	526,300	—	528,300

Tab. No 7.

BRANDFÖRSÄKRINGS-INRÄTTNINGARNES VERKSAMHET I GEFLEBORGS LÄN, ÅREN 1881—1885.

1. Inrättningens namn och verksamhetsområde.	2. År, då verksamheten börjat.	3. Influtna försäkringsavgifter (eller utdebiterade belopp). 1881—1885.	4. Öfriga inkomster. 1881—1885.	5. Utbetalda brandskadere-sättningar. 1881—1885.	6. Öfriga utgifter. 1881—1885.	7. Befintliga fonder eller tillgångar vid slutet af år 1885.	8. Försäkringsbelopp		9. Utdebiteringsgrund. Utdebiterade öre för hvarje 100 kr. ansvarighetsbelopp.					10. Eldsvådor, för hvilka under 1881—1885 utbetalts ersättning		11. Anmärkingar.	
							tecknad under loppet af år 1885.	qvarstående vid slutet af år 1885.	1881.	1882.	1883.	1884.	1885.	endast för fast eller endast för lös egendom.	både för fast och lös egendom.		
																	Öre.
1. Gefleborgs läns brandstodsbolag (omfattande hela länet utom städerna).	Fast egendom	1853	540.894 —	—	432.580 —	108.314 —	—	685.490	17.219.070	23	24	14	28	34	34	144	1)
	Lös egendom										20	11	20	24			
2. Gestriklands brandstodsbolag (omfattande provinzen Gestrikland, dock ej Gefle stads till byggnadsplan reglerade område).	Fast egendom	1882	55.728.29	31.35	18.694.12	15.047.50	27.278.73	305.690	10.345.910	—	—	16	15	15	11	6	2)
	Lös egendom																
3. Hedesunda brandstods-förening för utanhedes (i Hedesunda socken).	Fast egendom	1882	4.496.70	—	406 —	224.83	3.865.87	31.620	116.000	—	25	25	25	25	—	1	3)
	Lös egendom																
4. Årsunda sockens brandstodsbolag (verksamheten endast inom Årsunda).	Fast egendom	1869	6.888.08	1.500.57	—	896.32	10.520.87	16.210	948.290	10	10	10	10	10	—	—	3)
	Lös egendom																
5. Öster-Fernebo enskilda brandstodsbolag (verksamhetsområde: Öster-Fernebo socken).	Fast egendom	1864	1.064 —	—	—	125 —	4.715.10	16.460	948.020	—	2 1/2	3	4	4	—	—	4)
	Lös egendom										—	—	—	—			
6. Torsäkers brandstodsbolag (verksamhetsområde: Torsäkers socken).	Fast egendom	1878	13.383.95	2.627.81	1.545 —	1.329.21	17.763.14	212.400	1.533.655	15	15	15	15	15	1	1	4)
	Lös egendom									15	15	15	15	15			
7. Ofvansjö sockens brandstodsbolag (verksamhetsområde: Ofvansjö socken).	Fast egendom	1879	16.411.51	854.38	5.460.87	1.890.34	9.891.94	19.730	3.556.000	10	10	10	10	10	—	10	4)
	Lös egendom																
8. Ockelbo brandstodsbolag (verksamhetsområde: Ockelbo och Amots socknar).	Fast egendom	1869	3.626.26	716.23	75.70	111.24	753.80	675.190	675.190	20	10	10	10	10	2	2	4)
	Lös egendom									20	10	10	10	10			
9. Hille sockens brandstodsbolag (verksamhetsområde: Hille socken).	Fast egendom	1882	3.268.36	115.62	1.575 —	424.68	1.384 —	5.880	464.800	—	10	25	10	20	—	1	4)
	Lös egendom									—	10	25	10	20			
10. Valbo brandstodsbolag (verksamhetsområde: Valbo socken).	Fast egendom	1881	14.931 —	1.378.88	465.75	1.378.88	14.931 —	—	—	—	20	20	20	20	—	2	4)
	Lös egendom																
11. Norrala, Trönö, Söderala, Mo och Rengsjö socknars brandstodsbolag:	Norrala socken.	1864	4.737.41	200 —	4.737.41	200 —	—	—	1.728.180	20	8.7	7.5	3.8	10	—	3	4)
Trönö "	1864	2.532 —	105 —	2.532 —	105 —	—	—	987.970	20	8.7	7.5	3.8	10	—	4	4)	
																	Lös egendom
Söderala "	1864	8.466.08	150 —	8.466.08	150 —	—	105.940	2.220.500	20	5	8	5	3	—	18	4)	
																	Lös egendom
Mo "	1864	2.615.88	—	2.575.94	39.94	—	14.050	936.500	0.76	0.50	0.71	0.36	0.04	—	18	4)	
																	Lös egendom
Rengsjö "	1864	3.355.47	—	3.092.81	262.66	—	2.600	900.670	2.08	0.55	0.71	0.48	0.35	—	18	4)	
																	Lös egendom

Tab. No 7.

Gefleborgs län.

Tab. No 7. (Forts.) BRANDFÖRSÄKRINGS-INRÄTTNINGARNES VERKSAMHET I GEFLEBORGS LÄN ÅREN 1881—1885.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.		10.					11.		12.	
							Försäkringsbelopp		Utdebiteringsgrund.					Eldsvådor, för hvilka under 1881—1885 utbetalts ersättning			
							tecknad under loppet af år 1885.	qvarstående vid slutet af år 1885.	Utdebiterade öre för hvarje 100 kr. ansvarighetsbelopp.					endast för fast eller endast för lös egen- dom.	både för fast och lös egen- dom.		
Inrättningens namn och verksamhets- område.	År, då verk- sam- heten börjat.	Influtna försäkrings- afgifter (eller utdebiterade belopp).	Öfriga inkomster.	Utbetalda brandskade- ersättningar.	Öfriga utgifter.	Befintliga fonder eller tillgångar vid slutet af år 1885.	tecknad under loppet af år 1885.	qvarstående vid slutet af år 1885.	1881.	1882.	1883.	1884.	1885.	1881.	1882.	Anmärknin- gar.	
12. Skogs sockens brand- stodsbolag.	{ Fast egendom Lös egendom	1862	6,393 —	2,093 —	3,195 —	415 —	10,433 —	—	1,201,270	10	10	10	10	10	—	5	
13. Hanebo och Segersta församlingars enskilda brandstodsbolag.	{ Fast egendom Lös egendom	1860	{ 2,260 30 776 40	{ 286 09 106 52	{ 636 55 —	{ 135 30 48 65	{ 1,821 09 834 27	{ 182,100 106,900	{ 942,700 628,000	—	—	10	10	10	1	—	
14. Bollnäs sockens brand- stodsbolag.	{ Fast egendom Lös egendom	1881	21,269 —	3,857 —	{ 23,667 25 4,529 44	418 09	3,054 96	131,560	2,994,340	—	50	13	11	24	{ 4 4	4	
15. Bollnäs sockens utan- vidsmäns brandstods- bolag.	{ Fast egendom Lös egendom	1866	—	—	2,909 —	—	—	—	892,556	—	—	20	—	25	—	5	5)
16. Alfta och Ofvanåkers brandstodsbolag.	{ Fast egendom Lös egendom	1862	{ 8,973 — 4,911 91	—	{ 6,569 — 2,330 65	—	{ 13,850 85 756 07	{ 117,950 64,210	{ 2,235,150 1,135,380	10	10	10	10	10	{ 7 8	—	
17. Enångers sockens brand- stodsbolag.	{ Fast egendom Lös egendom	1869	—	—	5,100 —	1,043 —	32 —	25,840	451,870	—	—	—	—	—	—	2	6)
18. Tuna sockens bredvid- sittares brandstodsför- ening.	{ Fast egendom Lös egendom	1882	—	—	—	—	1,246 —	—	—	—	45	45	45	45	—	—	
19. Idenors sockens brand- stodskassa.	{ Fast egendom Lös egendom	1858	{ 24 —	355	—	—	—	—	{ 6 hemmans- egare med 4 gårdar.	—	—	—	—	—	—	—	7)
20. Forsa sockens brand- stodsförening.	{ Fast egendom Lös egendom	1877	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8)
21. Jättendals sockens brand- stodsbolag.	Fast egendom	1871	1,593 41	—	—	77 91	4,008 99	—	429,300	10	10	10	10	10	—	—	9)
22. Förening för brandför- säkring i Gnarp.	{ Fast egendom Lös egendom	?	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10)
23. Bjuråkers sockens brand- stodsbolag.	{ Fast egendom Lös egendom	{ 1878 1881	{ 1,722 29 52 82	{ 590 48	{ 1,478 — 578 —	{ 492 37	{ 2,128 36	{ 31,160 7,225	{ 326,555 65,641	10	10	10	10	10	1	2	11)
24. Delsbo sockens d:o	{ Fast egendom Lös egendom	1866	9,584 15	—	8,257 —	384 —	5,435 —	55,050	1,404,640	5	10	5	15	20	—	5	12)
25. Arbrå sockens utanvids- folks brandstodsbolag.	{ Fast egendom Lös egendom	1869	750 47	—	—	788 41	8,283 17	—	{ 384,395 218,160	30	—	—	—	—	—	—	
26. Jerfsö och Undersviks socknars brandförsäk- ringsbolag.	{ Fast egendom Lös egendom	1871	5,607 —	571 10	{ — 271 —	301 —	6,542 —	—	{ 905,900 498,300	10	10	10	10	10	—	—	13)
27. Ljusdals brandstodsför- ening.	{ Fast egendom Lös egendom	1879	13,069 52	—	8,222 —	4,685 —	161 78	250,000	739,448	{ 10 10	79	30	20	15	—	4	14)
Summa	—	—	789,011 65	15,539 03	558,901 57	140,044 40	168,096 60	3,613,985	72,545,720	—	—	—	—	—	106	255	

Anmärknin- gar:

1) Först under loppet af perioden har den fasta och lösa egendomen särskilts. — 2) Allt för treårsperioden 1 nov. 1882 till 1 nov. 1885; brandstodsåret omfattar nemligen tiden 1 nov. ena året till och med 31 okt. nästpåföljande år. — 3) Kalenderår; utgifterna hafva varit 50 kr. för förvaltningen; det öfriga afkortningar för afflyttade försäkringstagare samt inköpta lösören. — 4) Skillnad i räkenskaperna ej iakttagen. — 5) Bolagets år beräknas från den 1 maj. — 6) Någon utdebitering har ej egt rum, utan hafva utgifterna blifvit bestridda genom öfverskott från före- gående år. — 7) Vid stiftandet voro socknens samtliga hemmansegare delegare. — 8) Då före- eningen icke lär hafva några ordentliga räkenskaper, har äskad uppgift härom ej kunnat lemnas. —

9) Räkenskapsåret räknas för kalenderår. Ingen lös egendom försäkras i bolaget. — 10) Föreningen afser försäkring af både fast och lös egendom; men som reglemente derfor ej är fastställt, har någon uppgift derom ej lemnats. — 11) Dessutom har under perioden ersättning in natura utgått till värde 2,712 kr. Verksamheten började egentligen 1863, ehuru fastställelse meddelats först de år, som i kolumnen äro angifna. — 12) Verksamheten synes hafva börjat år 1864, ehuru reglementet antagligen faststälts först 1866. — 13) Räkenskapsåret räknas från den 1 oktober. — 14) Räkenskapsåret räknas från den 1 november.

Tab. N:o 8.

FROMMA STIFTELSE, STIPENDIFONDER, PENSIONSANSTALTER, SJUKKASSOR OCH DERMED JEMFÖRLIGA
INRÄTTNINGAR I GEFLEBORGS LÄN ÅR 1885.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
Stiftelsens namn.	Stiftelsens ändamål.	Stiftarens namn och yrke.	Stiftelsens år och dag.	Utdelning år 1885 till antal af nedanstående personer. Kronor.		Stiftelsens storlek vid slutet af år 1885. Kronor.	Stiftelsen förvaltas af:	Anmärkn.
A. Å landsbygden:								
<i>I Hedesunda socken:</i>								
1. Bolundska fonden.	Beklädnad af fattiga skolbarn.	Kyrkoherden O. Bolund.	1853 ²⁶ / ₈	43	347 ⁰⁶	4,094 ²⁶	Pastor i Hedesunda.	1)
2. Hedenströmska fonden för ogifta orkeslösa tjänare.	Underhåll åt ogifta orkeslösa tjänare.	Handl. Nils Hedenström.	1870 ² / ₅	26	936	18,105 ³⁹	D:o.	
3. Hedenströmska barnhemsfonden.	Underhåll af barnhem i Hedesunda.	D:o.	1870 ² / ₅	7	702 ³²	11,195 ⁶¹	D:o.	
<i>I Öster-Fernebo socken:</i>								
4. Gysinge sjuk- och begravningsfond.	Att bereda sjuk- och begravningshjälp åt Gysinge bruksarbetare.	Gysinge bruksarbetare.	1879	1881—1884 1884	303 ⁵⁰	1884 2,029 ⁸⁵	En styrelse.	2)
<i>I Torsåkers socken:</i>								
5. Hofors hyttarbetares och dagkarlars sjukhjelpskassa.	Att bereda sjuk- och begravningshjälp.	Hofors hyttarbetare och dagkarlar.	1870 ¹ / ₂	59	1,058 ²⁵	799 ³³	En direktion och kassaman.	3)
6. Hofors gjuteri- och verkstadsarbetares sjukhjelpskassa.	Att bereda sjukhjälp.	Hofors gjuteri- och verkstadsarbetare.	1870 ¹ / ₂	5	160	823 ⁹¹	D:o d:o.	4)
7. Grufarbetarnes vid Torsåkers grufvor sjukhjelp- och understödskassa.	Att bereda hjälp åt vid grufarbete skadade samt sjuka grufarbetare.	Torsåkers grufveintressenter.	1870	98	2,535	8,005 ⁰⁴	En direktion.	5)
8. Gammelstilla sjukhjelpskassa.	Att bereda sjukhjälp.	Brukspatron A. F. Gussander.	1873 nov.	18	184	857	Bruksförvaltaren Gust. Grandin.	6)
9. Robertsholms och Hofors hundraförening.	Att bereda sjuk- och begravningshjälp.	Stationskarl O. Wallström och lokomotivföraren C. Björklund.	1877 ¹ / ₁	34	499	904 ²⁵	En styrelse af sju personer.	7)
10. Valls hundraförening.	D:o	D:o	1877 ¹ / ₅	13	205 ⁶⁸	414 ⁹⁰	D:o af fem personer.	8)
11. Torsåkers arbetareförenings sjuk- och begravningshjelpsfond.	D:o	D:o	1881 ²⁵ / ₃	65	1,450 ⁵⁰	976 ⁸⁹	D:o d:o.	9)
<i>I Ofvansjö socken:</i>								
12. Ofvansjö arbetareförenings sjuk- och begravningshjelpsfond.	Att hjälpa och bistå hvarandra inom fonden vid inträffande sjukdomar och dödsfall.	Åtskilliga personer inom Ofvansjö socken.	1879 ⁷ / ₁₂	7	233 ⁵⁰	200 ⁶⁷	D:o d:o.	10)
13. Kungsgårdens gårdsarbetares sjukasseförening.	Att bereda sjuk- och begravningshjälp.	Arbetarne sjelfve.	1876 ⁶ / ₂	14	123 ²⁵	531 ⁶³	Gårdens inspektör.	11)
14. Toretorps gårds sjukhjelpskassa.	Att vid inträffadt sjukdomsfall bereda arbetare inkomst af 75 öre pr dag.	Rättaren Hedvall samt arbetare.	1877 ³⁰ / ₁	8	59 ²⁵	229 ¹⁷	Rättaren Hellström och två arbetare.	12)
<i>I Järbo socken:</i>								
15. Smedernas vid Kungsfors sjukhjelpskassa.	Att vid inträffadt sjukdomsfall bereda arbetare inkomst af 90 öre pr dag, som sjukdom hindrar arbetet.	Kungsfors bruksegare och smederna sjelfve.	1871 ¹⁴ / ₁	4	60 ⁶⁰	207 ³³	Förvaltaren J. Hedberg samt 2 af smederna.	13)
<i>I Ockelbo socken:</i>								
16. Lagerträdskas fonden.	Premier åt skolbarn.	A. Lagerträd, Med. Doktor.	1867	5	25	683 ⁷⁰	Skolrådets ordförande.	
17. Sundbergska fonden till understöd af fattiga.	Understöd åt fattiga.	Dykerikommissarien P. Sundberg.	1790 ²⁰ / ₄	13	38	894 ⁰⁹	—	

Tab. N:o 8. (Forts.) FROMMA STIFTELSE, STIPENDIFONDER, PENSIONSANSALTAL M. M.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
Stiftelsens namn.	Stiftelsens ändamål.	Stiftarens namn och yrke.	Stiftelsens år och dag.	Utdelning år 1885		Stiftelsens storlek vid slutet af år 1885. Kronor.	Stiftelsen förvaltas af:	Anmärkn.
				till antal personer.	af nedanstående hela belopp. Kronor.			
<i>I Valbo socken:</i>								
18. Sjukhjelpskassa vid Forsbacka bruk.	Att bereda sjuk- och begravningshjelp.	Brukseparen Chr. Lundeberg.	1876 ¹⁶ / ₁	25	434.51	1,486.90	Forsbacka bruksegare.	16)
19. Forsbacka sjuk- och begravningskassa.	D:o d:o.	Forsbacka Bruks egare och Mek. verkstads arbetare.	1863 ²⁸ / ₆	41	1,012	1,114.54	En af kassans medlemmar vald styrelse.	16)
20. Valbo barnhem.	»Att till gudfruktige och duglige medlemmar i samhället uppfostra sådana barn, som i brist på annan lämplig vård der blifva intagne.»	Ett antal för saken intresserade personer.	1871 ¹ / ₇	9	445.09	26,797	En direktion.	
21. Ulla Söderhjelm's stipendiefond.	Att lemna medel till premier åt barnen vid Ludvigsbergs folkskola.	Fröken Ulla Söderhjelms.	1882 jan.	20	47.20	1,050	Skolrådet i Valbo.	
<i>I Norrala socken:</i>								
22. Norrala sjuk- och begravningskassa.	Att hjälpa sjuka medlemmar samt lemna bidrag till deras begravning.	—	—	18	304	312.27	Per Sundin i Löt.	
<i>I Skogs socken:</i>								
23. Skogs sockens sjukhjelpskassa och grundfond.	Inbördes hjälpsamhet vid inträffade sjukdomar bland föreningens medlemmar.	Någre arbetare.	1876 ¹⁵ / ₁₀	4	47	560	En styrelse af 5 ledamöter och 2 suppleanter.	16)
24. Sjuk- och begravningshjelpsföreningen vid Lingbo gäuteri.	Understöd vid sjukdomsfall samt begravningshjelp.	E. Bergman, filare.	1879 ¹ / ₁₂	3	18	304.10	Aug. Boström.	17)
<i>I Hanebo socken:</i>								
25. Hallinska fattigfonden.	Årliga räntan användes till understöd åt församlingens fattige.	Olof Hallin i Stockholm, urfabrikör.	1875 ¹⁹ / ₄	—	120	2,000	Fattigvårdsstyrelsen.	
26. Hallinska kyrkofonden.	Årliga räntan användes till bestridande af sådana kostnader, som skola utgå af kyrkokassan.	D:o d:o.	1875 ¹⁹ / ₄	—	—	5,000	Kyrkorådet.	16)
27. Hallinska skolfonden.	Årliga räntan skall användas åt det mest behöfvande och derjemte värlartade af församlingens skolbarn.	Sven Hallin i Norrköping, urfabrikör.	1877 ¹⁵ / ₁	1	30	500	Skolstyrelsen.	
28. Wannqvistska fattigfonden.	Årliga räntan skall utdelas till Jul åt församlingens fattige.	Olof af Wannqvist i Stockholm, polismästare och underståthållare.	1822 ¹³ / ₁₂	8	19.50	325	Pastor och kyrkovårdar.	
29. Rettigska skolfonden.	Årliga räntan användes till skor och kläder åt fattiga skolbarn samt till premiars utdelande vid examina i folkskolorna.	Brukspatron Carl Anton Rettig och hans fru Emma Åkerhjelms.	1873 ²⁸ / ₈	34	250	5,000	Skolrådet.	
<i>I Segersta socken:</i>								
30. Wannqvistska fattigfonden.	Årliga räntan skall utdelas till Jul åt församlingens fattige.	Olof af Wannqvist, polismästare och underståthållare.	1822 ¹³ / ₁₂	—	9	150	Pastor och kyrkovårdar.	
<i>I Njutångers socken:</i>								
31. Iggesunds bruksarbetares sjuk- och begravningskassa.	Gemensamt understöd vid sjukdoms- eller olycksfall.	Arbetarne vid bruket.	1878 ¹³ / ₄	4	64	745.50	En bland medlemmarne utsedd styrelse.	16)
32. Hundramannaföreningen vid Iggesund.	Att vid behof hjälpa och bistå hvarandra.	D:o d:o.	1879 ¹⁰ / ₃	59	1,096	147.04	D:o d:o.	20)
<i>I Helsing-Tuna socken:</i>								
33. Bolinska fonden.	Understöd åt fattige i Tuna socken.	Olof Georg Bolin.	1832 ³ / ₂	10	100	2,000	Kommunalnämnden.	
34. Berglöfska skolpremiefond.	Premier åt folkskolebarn i Tuna.	E. Berglöfs sterbhus.	1883 ⁷ / ₈	—	—	559	Kyrko- och skolrådet.	21)
35. Sjuk- och begravningskassan »Enigheten».	Att lemna hjälp vid sjukdomsfall.	Arbetare vid Hudiksvalls trävaruaktiebolag.	1884	—	—	440	En styrelse.	
36. Spar- och begravningskassa.	D:o d:o.	D:o d:o.	—	—	—	10,000	D:o.	22)

<i>I Idenors socken:</i>									
37. Idenors sockens lifräntekassa.	Insättning af 3 kr. i länets lifränteanstalt för hvart barn under 1 år.	Socknemännen.	1876 ²² / ₁₀	2	6	336	Kommunalnämnden.	23)	
38. D:o premiekassa.	Premier åt folkskolebarn.	Prosten C. E. Boström och handl. E. Fredin, båda i Hudiksvall.	1851 1876 ²¹ / ₂	110	69	1,192	Skolrådet.		
39. D:o beklädnadskassa för fattiga skolbarn.	Angifvet i stiftelsens namn.	Hofkamrer C. A. V. Norelius.	1869 ¹ / ₁	—	—	741	D:o.		
40. D:o pensionskassa.	Att bistå bleserade beväringsskarlar.	Socknemännen.	1814 ¹¹ / ₉	—	—	1,322	Kommunalnämnden.		
<i>I Forsa socken:</i>									
41. Forsa sockens hundramannaförening.	Bistånd vid sjukdomsfall och begravingar.	Arbetarne vid Forssa ångsåg M. P. Olsson, P. Hagström och G. A. Falk.	1878 ²⁹ / ₆	19	418	614.48	En bland arbetarne utsedd styrelse.	24)	
<i>I Rogsta socken:</i>									
42. Arnö sågverks sjukhjulsfond.	Angifvet i benämningen.	Inspektör Aug. Modin vid Arnön.	1884 ¹ / ₉	18	345	750	En styrelse af sju ledamöter.	25)	
<i>I Harmångers socken:</i>									
43. Stocka sågverksarbetares sjuk-kassa.	Hjelp åt sjuke medlemmar.	Arbetare vid verket.	1883 ³⁰ / ₆	10	249	540.59	D:o d:o.	26)	
44. Ströms sjuk- och begravningskassa.	Angifvet i benämningen.	Kassören S. Svensson.	1885 ¹ / ₆	8	84	237.43	Skogvaktaren P. E. Blixt vid Ströms bruk.	27)	
<i>I Gnarps socken:</i>									
45. Sjukhjuls-kassa vid Gnarps ångsåg.	Sjukhjälp åt arbetare vid sågverket.	Sågverksegarne.	—	—	—	500	—	28)	
<i>I Norrbo socken:</i>									
46. Hällbergska donationen.	Årsräntorna skola utdelas till behöfvande.	Handl. N. Hällberg i Hudiksvall och hans hustru.	1839 ⁸ / ₃	5	22	450	Pastor och kyrkovårdarne.		
<i>I Delsbo socken:</i>									
47. Doktor Landgrens premiefond.	Premier åt fitiga skolbarn.	D:r Lars Landgren.	1874	279	92	2,370.57	Skolrådet.		
<i>I Ljusdals socken:</i>									
48. Edeforsfonden.	Att till Julen understödja fattige.	Bergviks och Ala aktiebolag.	1883 ²⁶ / ₂	2	13.50	300	Ljusdals kommunalnämnd.		
49. Hallgrenska fattiggåfvan.	D:o d:o.	Prostinnan Chr. Kat. Hallgren.	1864 ¹⁴ / ₈	6	22.50	500	D:o d:o.		
50. Granbomska donationsfonden.	Att höja Stenhamre folkskola genom anställande af lärare med akademisk examen.	Ing. A. W. Granbom.	1881 ²⁵ / ₁₁	—	—	14,566.61	Ljusdals skolråd.		
<i>I Färila socken:</i>									
51. F. W. Ärfströms fond.	Fattiga barns uppfostran.	Färgaren F. W. Ärfström.	1883 ¹³ / ₄	—	—	11,189.98	Färila kommunalnämnd.		
52. Galléenska fonden.	D:o d:o.	Kommerseråd Ol. Galléen.	1837 ² / ₃	44	1,160	23,200	Färila skolråd.		
		Summa	—	1,100	15,399.21	168,255.03			
B. I Gefle stad:									
1. Gefle sjömanshem.	För medellöse och åldrige sjömän.	Sjömannasällskapet i Ge e.	1860 ¹⁴ / ₃	11	2,822.54	60,000	Direktionen för Gefle sjömanshus.		
2. Lifränte- och kapitalförsäkringsanstalten i Gefleborgs län.	Att bereda lifränta eller samladt kapital.	Hushållningssällskapet.	1877 ¹⁵ / ₆	2	42.96	176,606.48	En styrelse.		
3. Föreningen till understöd åt enkor och oförsörjde barn efter aflidne embets- och tjänstemän i Gefle stads rådstufvurätt och magistrat.	Uttryckt i stiftelsens namn.	Borgmästaren J. W. Petre.	1874 ²⁹ / ₅	1	400	35,845.09	Två af föreningen valde förtroendemän.		

Tab. N:o 8. (Forts.) FROMMA STIFTELSE, STIPENDIFONDER, PENSIONSANSTALTER M. M.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
Stiftelsens namn.	Stiftelsens ändamål.	Stiftarens namn och yrke.	Stiftelsens år och dag.	Utdelning år 1885		Stiftelsens storlek vid slutet af år 1885. Kronor.	Stiftelsen förvaltas af:	Anmärkn.
				till antal personer.	af nedanstående hela belopp. Kronor.			
4. Gefle—Dala jernvägsaktiebolags pensionsfond.	Att vid afskedstagande understödja tjänstemän och betjente vid jernvägen.	Gefle—Dala jernvägsaktiebolag.	1872 $\frac{17}{8}$	10	3,025·25	346,260·11	Bolagets direktion.	
5. Gefle stads barnhuskassa.	Att lemna understöd åt faderlösa barn intill 14 års ålder.	Handlingarna förstörda genom 1869 års brand.	1777	117	3,012	60,084·19	Landshöfdingen, borgmästaren och kyrkoherden i Gefle samt en af Stadsfullmäktige vald kassaman.	
6. Depkenska testamentsmedlen.	Stipendier åt lärjungar vid Gefle gymnasium.	Kungl. sekreteraren Depken.	1781 $\frac{27}{2}$	1	28·50	Fonden lagd till stadskassan.	Drätselkammaren.	
7. Ennes-Elfbrink-Elfstrand-ska skolfonden.	Afsåg »första lancasterskolan i Gefle». Handlingarna förstörda i 1869 års brand.	Grosshandlandena Per Ennes, Olof Elfbrink och D. Elfstrand D:son.	1821	Till folkskolans underhåll.	1,000	42,490·23	En styrelse med stiftelsens namn.	
8. Lully Rettigs fond.	Till ett hem för vanvårdade barn.	Grossh. kommandören m. m. R. Rettig.	1873 $\frac{9}{5}$	22	5,607·08	100,100·43	En styrelse af 3 ledamöter.	
9. Thernbergska fonden.	»En fattigskoleinrättning i Gefle stad, der fattiga föräldrars barn af arbetsklassen kostnadsfritt få inhemta nödig kristendomskunskap m. m.»	Kassören Joachim Thernberg.	1821 $\frac{19}{11}$	Till skolväsendet.	1,800	38,388·52	Pastor jemte fyra valde ledamöter.	
10. Geflesjömanshus, (derunder inbegripes ej sjömanshemmet här ofvan).	Att lemna understöd åt fattige sjömän, deras efterlemnade enkor och minderåriga barn äfvensom annan tillfällig hjälp åt nödstäldt sjöfolk.	Stiftadt på begäran af skeppsrederierna och kofferdiskepparne.	Kommerskollegii konstitutorial 1754 $\frac{1}{1}$ Okända.	345	11,920	321,887·20	Sjömanshusets direktion.	29)
11. Ståndspersons-societetens i Gefle fond eller kassa.	Välgörenhet.	Ståndspersons-societeten.		—	—	1,174·21	Societeten genom dess kassaman.	30)
12. Handtverksföreningens begrafningskassa.	Begravningshjälp.	Subskription inom societeten.	1763 i maj utan datum.	4	912	28,612·20	Handtverksföreningens styrelse.	
13. Handtverksföreningens i Gefle låne- och pensionskassa.	Att understödja behöfvande handverkare.	Saknas.	1839 $\frac{11}{10}$	22	479·60	6,117·72	Tre af föreningens ledamöter.	
14. Sjökaptenföreningens fond eller kassa.	Ursprungligen till understöd åt behöfvande enkor och minderåriga barn samt till sjuk- och begrafningshjälp inom föreningen. Sedan 1878 ombildad till pensionskassa för enkor, och framdeles för 60-åriga medlemmar.	Kofferdiskepparne J. Setterbom, J. Ohman, G. Grellson och O. Hellbom.	Började sannolikt år 1776. Urkund saknas.	78	2,250	54,000	En styrelse af fem sjökaptener.	
15. Fiskareföreningens kassa.	Begravningshjälp åt delegare.	Fiskerskapet.	Reglemente af den 29 maj 1865. Aldre urkund saknas.	5	138	2,533	Föreningens »vice äldster».	
16. Fabriksföreningens fattigkassa.	Att bispringa fattige f. d. fabriksidkare eller deras enkor och barn.	Fabriksföreningen.	1863 $\frac{25}{3}$	8	240	5,246·06	Fabriksföreningens ordförande.	
17. Nykterhetsföreningens sjuk- och begrafningskassa.	Sjuk- och begrafningshjälp åt föreningens medlemmar.	Gefle nykterhetsförening.	1885 $\frac{1}{5}$	4	36	300	En styrelse.	31)
18. Gefle arbetareförenings d:o.	Hjelp vid sjukdoms- och dödsfall; i förra fallet 9 kr. i veckan, i senare 75 kr.	Bagaren C. G. Clareus.	1870 $\frac{7}{12}$	13	690	2,231·80	7 af föreningen valde ledamöter.	
19. 100-föreningen.	Att lemna sjukhjälp med 10 kr. i veckan och begrafningshjälp med 100 kr.	Bildhuggaren A. F. Grundström och snickaren O. Olsson.	1874 $\frac{12}{10}$	30	1,300	1,300·14	En ordförande och en kassaman jemte 5 andre ledamöter, valde inom föreningen.	
20. 100-föreningen N:o 2 Bröderne.	Att lemna sjuk- och begrafningshjälp åt föreningens medlemmar.	Fabrikören P. J. Westergren.	1875 $\frac{15}{11}$	21	1,160	479·34	Styrelse af 7 personer.	
21. 100-föreningen Bröderne.	D:o d:o.	D:o d:o.	1875 $\frac{9}{10}$	14	722	202·65	Styrelse af 5 personer.	
22. 100-föreningen N:o 3.	D:o d:o.	Boktryckerifaktorn J. Svensson.	1875 $\frac{21}{2}$	20	1,410	220·83	Styrelse af 7 personer.	
23. Räntan af 25,000 kronor brännerimedel.	För fattigvårdens behof.	Gefle stad.	1820 $\frac{1}{1}$	Till Gefle stads fattigvård 4,800, till tekniska söndags- och aftonskolan 1,500.		124,161·09	Gefle stad.	

24. Enskilda barnhemmet.	Att till gudsfruktan, goda seder och duglighet uppfostra vanvårdade barn.	Personer ur alla samhällsklasser, som ömma för vanvårdade barn.	1858 1/10	—	—	53,768.74 (hvari ingå de förra Flensborgska och Pousetteska fonderna).	En styrelse af sju personer.
25. Gefleborgs läns förening för sinnesslöa barns vård (»Idiot-anstalten»).	Att taga vård om sinnesslöa barn och bibringa dem undervisning.	Gefleborgs läns Landsting och enskilda personer af alla klasser af länets befolkning.	1874 20/5	20	6,899.91	30,213.33	En styrelse af nio personer.
26. Sophia Magdalena enkhushond.	Understöd åt behöfvande enkör efter män, tillhörande ståndspersons-, handels-, handtverka- och fiskareföreningarna samt till någon del sjukpensionsföreningen.	Gefle stads innevånare.	1778 1/11	146	4,451.61	83,216.28	En styrelse af sju personer.
27. Bergmanska stipendiifonden.	Stipendier åt lärjungar vid Gefle elementarskola.	Prosten Ol. Bergman.	Okände.	—	—	391.09	Rector Scholæ under sitt och collegii ansvar.
28. Wahrenbergiska d.o.	D:o d.o.	Borgmästaren C. E. Wahrenberg.	1837 15/6	1	15	363.47	D:o d.o.
29. Göranssonska d.o.	D:o d.o.	Grossh. G. P. Göransson.	saknas.	—	—	375.57	D:o d.o.
30. Emanuelssonska d.o.	D:o d.o.	Lektorn P. J. Emanuelsson.	1843 1/4	1	25	518.83	D:o d.o.
31. Sehlbergiska d.o.	D:o d.o.	Grossh. N. J. Sehlberg.	1849 12/6	1	50	1,593.17	D:o d.o.
32. Lars Muréns stipendiifond.	D:o d.o.	Grossh. Lars Murén.	1848 2/11	5	180	4,385.47	D:o d.o.
33. Christina Margreta Bergstens stipendiifond.	D:o d.o.	Enkefru lektorskan C. M. Bergsten.	1852 11/6	1	50	1,076.01	D:o d.o.
34. Lenströmska stipendiifonden.	D:o d.o.	Kontraktsposten C. J. Lenström.	1856 4/3	1	50	1,011.40	D:o d.o.
35. P. C. Rettigs d.o.	D:o d.o.	Brukseg. P. Chr. Rettig.	1860 11/7	1	90	3,900.24	D:o d.o.
36. Prytska d.o.	D:o d.o.	Ordensällskapet I. D.	1861 22/5	1	50	1,142.39	D:o d.o.
37. Sara Christina Fredlunds stipendiifond.	D:o d.o.	Enkefru S. C. Fredlund.	1865 29/1	1	10	626.48	D:o d.o.
38. Axel Rettigs stipendiifond.	D:o d.o.	Konsuln m. m. R. Rettig.	1868 27/5	2	100	2,213.35	D:o d.o.
39. Johan Henrik Rosenbaums stipendiifond.	D:o d.o.	Stadsingenjören J. H. Rosenbaum.	1868 19/6	2	100	2,216.11	D:o d.o.
40. Kronberg-Lindhiska stipendiifonden.	D:o d.o.	Grossh. B. G. Kronberg och hans fru, född Lindh.	1871 2/1	3	300	5,041.63	D:o d.o.
41. Carl Hedqvists stipendiifond.	D:o d.o.	Grossh. C. Hedqvist.	1871 21/9	1	20	1,326.61	D:o d.o.
42. Strömska stipendiifonden.	D:o d.o.	Läroverksadjunkten R. Ström och hans fru.	1873 15/8	1	25	1,150.12	D:o d.o.
43. Stipendiifonden af den 27 november.	D:o d.o.	Okände gifvare.	1873 27/11	1	125	2,657.81	D:o d.o.
44. Stipendiifonden af den 1 december.	D:o d.o.	D:o d.o.	1873 2/12	1	100	2,314.26	D:o d.o.
45. Axel Raymond Garbergs stipendiifond.	D:o d.o.	v. Konsuln A. R. Garberg.	1875 14/7	1	300	5,857.18	D:o d.o.
46. Nils Hedenströms d.o.	D:o d.o.	Handlanden N. Hedenström.	1879 2/5	7	335	5,636.59	D:o d.o.
47. Johan Heurlins d.o.	D:o d.o.	Trädgårdsmästaren J. Heurlin.	1876 31/1	2	90	1,540.95	D:o d.o.
48. Victor Theod. Engwalls d.o.	D:o d.o.	Grossh. V. Th. Engvall och hans fru.	1879 11/9	2	120	3,481.52	D:o d.o.
49. De faderlöses fond.	D:o d.o.	Hofleverantör A. G. Wirén i Stockholm.	1880 11/10	5	200	5,706.10	D:o d.o.
50. Grubbska stipendiifonden.	Att tilldelas en skicklig och fattig gymnasist utan afseende på härkomst.	Prosten Magn. Jak. Grubb.	—	—	—	189.38	D:o d.o.
51. Strömbäckska stipendiifonderna.	Åt fattige gymnasister och skolgossar från Gestrikland till inköp af böcker.	Bruksegaren Strömbäck, far och son.	—	—	—	331.27 210.01	D:o d.o.
52. Wesslanderska stipendiifonden.	Åt två skicklige och fattige gymnasister af Gestriklands nation helst af bondeståndet.	Pastorskan Helena Wesslanders arfvingar.	—	—	—	392.32	D:o d.o.
53. Dunkerska d.o.	Handlingar och föreskrifter saknas.	Handl. Jak. Dunker.	Uppgift saknas.	—	—	309	D:o d.o.
54. Ödmanska d.o.	D:o d.o.	Handl. Simon Ödman.	—	—	—	234.86	D:o d.o.
55. Amannens-	Uppgift saknas om de närmare villkoren för stipendiets åtnjutande.	Kollegium medelst försäljning af gamla mynttecken-sedlar och af besparade räntor å Ödmanska fonden.	—	—	—	291.48	D:o d.o.
56. Äldre Bergstenska d.o.	»Till minne af deras majestäters kröning år 1800», att tilldelas »den gymnasist, som eger lyckligaste genie, utan afseende på nation eller klass inom gymnasium».	Lektor Carl Bergsten den äldre och tillökt af lektor Carl Bergsten den yngre.	1800 30/4	—	—	264.85	D:o d.o.
57. Yngre Bergstenska d.o.	Handlingar och föreskrifter saknas.	Lektor Carl Bergsten den yngre.	saknas.	—	—	289.91	D:o d.o.
58. Nibeliska d.o.	Icke annorledes specificerad än »för Trivialskolan».	Rektor Carl Nibelius.	1811 3/12	—	—	231.49	D:o d.o.
59. Müllerska d.o.	Att tilldelas »2:ne mest behöfvande gymnasister och skolgossar af Gefle barn eller Gestrike nation, isynnerhet om de gjort betydande framsteg i historia och geografi.»	Grosshandl. Carl Cornelius Müller.	1801 29/6	—	—	459.05	D:o d.o.

Tab. N:o 8. (Forts.) FROMMA STIFTELSE, STIPENDIIFONDER, PENSIONSANSTALTER M. M.

1. Stiftelsens namn.	2. Stiftelsens ändamål.	3. Stiftarens namn och yrke.	4. Stiftelsens år och dag.	5. Utdelning år 1885.		7. Stiftelsens storlek vid slutet af år 1885. Kronor.	8. Stiftelsen förvaltas af:	9. Anmärkn.
				till antal personer.	af nedanstående hela belopp. Kronor.			
60. Gestrinskadonationsfonden.	Tillökning och underhåll af allmänna läroverkets bibliotek.	Läroverkskollegan Gestrin.	1814	—	—	8,972 ¹¹ (jemte några fasta vretar till tax.-v. af 12,400 kr.)	En styrelse bestående af Inspector Scholæ, Rector, en af kollegium utsedd lärare vid läroverket, borgmästaren och ordföranden hos borgerskapets äldste.	
61. Flensburgska fonden.	Bidrag till stiftande af en vårdanstalt för värlösa barn.	Konsuln F. O. Flensburg.	1871	—	—	—	—	} 32)
62. Pousetteska d:o.	D:o d:o d:o.	Grosshandl. J. F. Pousette.	1872	—	—	—	—	
63. P. C. Rettigs fond.	Att bereda understöd åt älderstigne tjenare.	Grosshandl. P. C. Rettig.	1863 ^{26/6}	4	500	10,000	Handelsföreningen.	
64. Jernbergiska testamentsfonden.	Att lemna understöd åt älderstigna köpmansenor och gamle f. d. köpmän.	Handlande.	1836 ^{20/7}	8	300	6,000	D:o.	
65. Sjöströmska d:o.	Att understödja fattiga köpmansenor.	Handl. Sjöström.	Okända.	4	250	5,000	D:o.	
66. Per Ennes gåfva.	D:o d:o.	Grosshandl. Per Ennes.	D:o.	2	75	1,500	D:o.	
67. Olof Elfbrinks d:o.	Att understödja oförsörjda barn efter afidne köpmän.	Kommercerådet O. Elfbrink.	D:o.	2	75	1,500	D:o.	
68. Handelsföreningens enskilda fond.	Att understödja enkor och barn efter köpmän och f. d. köpmän.	Okända.	D:o.	42	1,895	40,042 ⁹²	D:o.	
69. Gubbhusets donationsfond.	Att bereda bostad åt älderstigne och behöfvande köpmän och handtvverkare.	Grosshandl. C. W. Stenbeck m. fl.	1876	7	—	41,000	D:o.	
70. Gubbhusets besparings- och donationsfond.	Att lemna understöd åt fattige köpmän och handtvverkare.	D:o d:o.	"	7	720	7,962 ⁶¹	D:o.	
71. Arbetsinrättningens fond.	För arbetens anskaffande.	P. Ennes.	1809 ^{21/9}	—	650	13,000	Fattigvårdsstyrelsen.	
72. P. Brändströms fattig-, sjukhjelps- och begravningsfond.	För utdelande af sjuk- och begravningshjelp.	P. Brändström.	1809 ^{9/1}	26	150	3,000	D:o.	
73. Kasernen.	Till sjukrum.	P. Ennes.	1815 ^{13/5}	—	—	—	D:o.	
74. P. Elfstrands arfvingsars fond.	Julgåfvor till varfstimmermän.	P. Elfstrand m. fl.	1846 ^{29/8}	15	150	3,000	D:o.	
75. Lodinska fonden.	Pension.	E. O. A. Lodin.	1846 ^{21/11}	1	20	400	D:o.	
76. Wallénska d:o.	Sjukhjelp.	Is. Wallén.	1842 ^{25/1}	41	800	16,000	D:o.	
77. Bardénska d:o.	D:o.	M. C. Bardén.	1853 ^{10/3}	22	267 ⁵⁰	5,350	D:o.	
78. Carl P. Forssbergs fond.	Pensioner.	C. P. Forssberg.	1854 ^{20/7}	20	965	22,926 ³²	D:o.	
			1875 ^{22/12}	—	—	—	—	
79. Lars Augustin Bångs d:o.	Julgåfvor till varfstimmermän.	E. C. och A. J. Bång.	1854 ^{20/7}	25	250	5,000	D:o.	
80. Elfbrinkska fonden.	Pensioner.	Ulrika S. Elfbrink.	1860 ^{27/11}	2	50	1,025	D:o.	
81. Rettigska d:o.	D:o.	Betty C. Rettig.	1860 ^{9/12}	4	200	4,000	D:o.	
82. Rahms d:o.	Sjukhjelp.	Ol. W. Rahm.	1863 ^{13/4}	30	250	5,000	D:o.	
83. Sjukhjelps- d:o.	D:o.	Okänd.	1865 ^{2/6}	—	50	1,000	D:o.	
84. Wahrenbergiska d:o.	Pension.	Maria Wahrenberg.	1867 ^{31/10}	1	15	300	D:o.	
85. Carin Öhrns enkusfond.	Bostäder åt handlandes enkor och döttrar.	Carin Öhrn.	1870 ^{3/6}	—	—	3,299 ⁰⁷	D:o.	} 33)
86. Elfbrinks understödsfond.	Pensioner till olika klasser.	W. Elfbrinks arfvingar.	1870 ^{14/6}	14	960	22,814 ⁹²	D:o.	
87. Monies fond.	Beroende på styrelsens bestämmande.	A. G. Monie.	1871 ^{1/11}	—	25 ⁵⁵	511	D:o.	
88. Wendelii d:o.	D:o d:o.	E. Wendelius m. fl.	1861 ^{17/9}	—	50	1,000	D:o.	
89. Wenngrenska fonden.	Beklädande af fattiga barn.	Maria C. Wenngren.	1874 ^{23/5}	—	100	2,000	D:o.	
90. Heurlinska d:o.	Pensioner.	Johan Heurlin.	1876 ^{28/8}	7	300	5,000	D:o.	
91. Selggrenska d:o.	D:o.	Johanna Selggren.	1865 ^{21/7}	4	283 ³⁸	5,667 ⁶⁰	D:o.	
92. Skärbergiska d:o.	D:o.	Maria Skärberg m. fl.	1880 ^{3/2}	—	360	6,000	D:o.	
93. P. Bergforss fond.	D:o.	P. Bergforss.	1881 ^{20/1}	25	300	5,000	D:o.	
94. J. A. Bångs d:o.	D:o.	J. A. Bång.	1881 ^{22/12}	8	525 ²⁷	10,505 ⁴⁰	D:o.	
95. Mathilda Ströms d:o.	D:o.	Mathilda Ström.	1879 ^{22/4}	5	1,312 ³⁶	26,225	D:o.	
96. Kjerstin Zierls d:o.	D:o.	Kjerstin Zierl.	1877 ^{4/1}	3	158 ⁸⁹	3,177 ⁸²	D:o.	
			Summa	—	1,264	70,990 ⁴⁰	1,959,000 ⁴⁰	

C. I Söderhamns stad:

1. Poliskårens pensionsfond.	Beredande af understöd åt polismän, som längre tid gjort tjenst eller i tjenst blifvit skadade.	Borgmästaren F. Berglöf	1874 ^{7/12}	—	—	9,237 ⁷⁷	Styrelse af tre personer.	} 34)
2. Handels societetens pensionskassa.	Beredande af understöd åt behöfvande handlande, deras enkor och barn.	—	1844.	8	870	18,974 ⁸⁷	Styrelsen.	
3. Fabriks- och handtverksföreningen.	Främjande af delegarnes gemensamma bästa, spridande af nyttig upplysning bland näringsidkare och deras arbetare samt understödande af älderstigne och fet-tige jemte deras enkor och barn.	—	1865 ^{27/11}	—	—	—	Handtverksföreningens ord-förande.	

4. Handelsföreningen.	Beredande af ömsesidigt understöd.	—	1849.	—	—	—	Styrelse.	
5. Skepparesocieteten.	Lemnande af begrafningshjälp samt understöd åt enkor och barn samt delegare öfver 60 år.	Sjökaptenen H. C. Trapp.	1860 ¹⁰ / ₉	4	100	8,132·99	Kassaförvaltare.	38)
6. Fiskaresocieteten.	Lemnande af sjuk- och begrafningshjälp samt inhördes understöd.	—	1820 ²⁵ / ₄	—	—	—	Styrelse af älderman och fyra bisittare.	
7. Söderhamns ångbåtsbefälhafvareförening.	Lemnande af sjuk- och begrafningshjälp samt understöd till behöfvande och älderstigne medlemmar.	Ångbåtsförelaren Lars Björklund.	1880 febr.	—	—	—	Styrelse om tre ledamöter.	36)
8. Bergviks och Marma brädgårdsarbetareförenings sjuk-, begrafnings- och enkehjelpskassa.	Angifves af föreningens benämning.	Grosshandlaren J. G. Brolin m. fl.	—	14	328·93	—	Styrelse af sju ledamöter.	37)
9. Söderhamns 100-mannaförening.	Ömsesidigt bistånd vid sjukdom.	—	1879 ¹³ / ₂	22	655	482	Styrelse af sju personer.	38)
10. Sandarne sjukhjelpskassa.	Lemnande af penningbidrag vid sjukdomsfall, oförvållade olyckshändelser och dödsfall.	Herr James Dickson & C:o.	1877 april.	—	548	7,375·44	Förvaltningen vid Sandarne Instageplats.	
11. Långgrörs hjelpkassa för sjukdomsfall.	D:o d:o.	Herr Olof Wijk & C:o.	1881 ²¹ / ₃	—	259·50	3,642·37	Förvaltningen vid Långgrörs sågverk.	
12. Good-Templar-ordens sjuk- och begrafningshjelpförening.	Beredande af understöd vid inträffande sjukdom samt begrafningshjälp.	—	1883.	13	242	386·76	Styrelse af sju personer.	39)
13. C. J. Schönings donation.	Att understödja välartade och medellöse lärjungar vid Söderhamns allmänna läroverk.	Grosshandl. C. J. Schöning.	1861 ¹¹ / ₃	—	60	1,000	Allmänna läroverkskollegium.	
14. J. Bjurs donation.	D:o d:o.	Sysslomannen J. Bjur.	1863 ¹⁴ / ₁₀	—	30	500	D:o d:o.	
15. Jon Olssons i Kingsta donation.	Att understödja välartade lärjungar vid Söderhamns allmänna läroverk tillhörande allmogen eller den arbetande klassen.	Hemmansegaren Jon Olsson i Kingsta.	1863 ¹⁴ / ₁₁	—	30	500	D:o d:o.	
16. Sällskapet »De sextons» donation.	Att lemna premier åt lärjungar vid Söderhamns allmänna läroverk.	Sällskapet »De sexton».	1877 ²³ / ₂	—	8	134	D:o d:o.	
17. Helsinglands enskilda banks stipendiifond.	Att understödja välartade och medellöse lärjungar vid Söderhamns allmänna läroverk.	Helsinglands Enskilda bank.	1877 ¹⁶ / ₃	—	75	1,500	D:o d:o.	
Summa			—	61	3,205·83	51,866·20		

D. I Hudiksvalls stad:

1. Fru Ida Maria Frisks donationsfond.	Understödjande af fattiga sjukliga fruntimmer.	Edvard Frisk, fabrikör.	1871 ²¹ / ₁	4	60	1,000	Drätselkammaren.	
2. Atterbergiska donationen.	Medellösa barns uppfostrande.	L. M. Atterberg, målare.	1851 ² / ₁	1	87·35	1,455	D:o.	
3. Johanna Hällbergs disposition.	Understödjande af fattige.	Johanna Hällberg, enka.	1839.	1	12	200	D:o.	
4. Prins Carls fond.	Understödjande af fattige arbetare och deras enkor.	Engelska ångsågsaktiebolaget.	1858 ²⁵ / ₇	5	45	750	D:o.	
5. Per Trönes donation.	Att utackordera fattiga barn.	Per Tröne, handlande.	1838 ¹⁴ / ₇	3	240	4,000	D:o.	
6. Hemliga donationen.	Utackordering af 2 minderåriga, fattiga barn.	Edv. Frisk, fabrikör.	1870 ¹ / ₁₀	2	254	6,000	Fattigvårdsstyrelsen.	
7. Åttonde decemberfonden.	Understödjande af fattiga.	E. O. Regnander, disp. m. fl.	1866 ⁴ / ₁₂	2	42	700	Drätselkammaren.	
8. Pedagogie-fonden.	Aföning åt folkskolelärare.	Åtskilliga personer från äldre tider.	Insamlingsgar.	—	315·83	4,700	D:o.	
9. Behöfvande skolbarns beklädnadsfond.	Fattiga skolbarns beklädnad.	Några fruntimmer.	1850 ²⁴ / ₉	20	61·80	1,030	Drätselkammaren och skolrådet.	
10. Jon Frisks disposition.	Uppmuntran åt flitiga folkskolebarn.	Jon Frisk, fabrikör.	1849 ²⁸ / ₉	3	9	150	D:o d:o.	
11. Fjerde novemberfonden.	Premier till fattiga barn.	Okänt.	1864 ⁴ / ₁₁	30	30	500	D:o d:o.	
12. Bobergska donationen.	Premier till flitiga skolbarn.	J. Boberg, kommerseråd.	1791 ¹ / ₁₂	4	6	100	D:o d:o.	
13. C. E. Claessons donation.	Premier och beklädnad åt skolbarn.	C. E. Claesson, skoll., pastor.	1871 ¹⁴ / ₂	60	108	1,800	D:o d:o.	
14. Boströmska donationen.	Skolbarns beklädnad.	C. L. Boström, prost.	1851 ¹ / ₆	70	282	4,700	D:o d:o.	
15. Stunderanden E. Herman Frisks minnesfond.	D:o.	Edv. Frisk, fabrikör och hustru.	1870 ¹ / ₁₀	10	55	1,147·81	Skolrådet.	
16. Gustafvas minne.	Att bispringa 2 äldre behöfvande fruntimmer.	Anton Asp, grosshandl.	1852 ¹⁵ / ₁₁	2	180	3,000	Kyrkorådet och drätselkammaren.	
17. Fredinska fonden.	Att bispringa 6 äldre behöfvande fruntimmer.	Erik Fredin, handlande.	1876 ²¹ / ₁₂	6	60	1,000	D:o d:o.	
18. Bengt Amelins julgåfva.	Hjelp åt de fattiga.	Bengt Amelin, handlande.	1873 ¹² / ₈	75	600	10,000	Drätselkammaren och fattigvårdsstyrelsen.	
19. Nils Hällbergs disposition.	Understöd åt fattiga af bättre samhällsklass.	N. Hällberg, handlande.	1830 ³⁰ / ₄	1	12	200	Drätselkammaren och pastor.	
20. Alftinska enkefonden.	Understöd åt 2 fattiga enkor.	P. G. Strömbäck.	1827 ²⁰ / ₉	2	90	1,500	En direktion.	
21. Stiftelsen för älderstigna fruntimmer.	Beredande af husrum åt äldriga värnlösa qvinnor.	Enkefruarna Schmidt, Fredin och Dahlbom m. fl.	1878 i sept.	4	Bostad och vedbrand 260	7,706·64	D:o.	
22. Barnhemmet i Hudiksvall.	Vård och uppfostran åt medellösa flickebarn.	Åtskillige samhällsmedlemmar.	1867 i okt.	11	Föda och skötsel.	10,372·26	D:o.	
23. Erik Regnanders disposition.	Jul- och påskgåfvor åt fattiga å fattighuset.	Er. Regnander, hattmakare.	1777 ¹⁶ / ₄	Ej	9	150	Fattigvårdsstyrelsen.	
24. Sjömanshuskassan.	Understöd åt fattige sjömän, deras enkor och barn.	Ej uppgifvet.	1814.	uppg. D:o.	2,327	51,994·84	En direktion.	40)
25. Bobergska stipendiistiftelsen.	Utdelning af 5 stipendier åt lärjungar vid högre allmänna läroverket.	J. Boberg, borgmästare.	1791 ¹⁹ / ₁₂	5	60	2,400	Rektor och kollegium.	
26. Jennischeska stipendiifonden.	Utdelning af ranta till 1 eller 2 lärjungar vid högre allmänna läroverket.	J. R. Jenniche, prost.	1853 ² / ₄	2	15	200	D:o d:o.	

Tab. N:o 8. (Forts.) FROMMA STIFTELSE, STIPENDIIFONDER, PENSIONSANSTALTER M. M.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
Stiftelsens namn.	Stiftelsens ändamål.	Stiftarens namn och yrke.	Stiftelsens år och dag.	Utdelning år 1885		Stiftelsens storlek vid slutet af år 1885. Kronor.	Stiftelsen förvaltas af:	Anmärkn.
				till antal personer.	af nedanstående hela belopp. Kronor.			
27. Wennbergska stipendiifonden.	Stipendier af minst 20 kronor stycket till lärjungar vid högre allmänna läroverket.	Fr. Wennberg, rektor, m. fl.	{ 1858 ²⁹ / ₅ 1864 ¹¹ / ₁₁	12	585	10,200	Rektor och kollegium.	
28. Hallgrenska stipendiifonden.	Stipendieutdelning vid högre allmänna läroverket.	Jak. Hallgren, adjunkt.	1864 ⁸ / ₅					
29. Karin Bodells stipendiifond.	D:o d:o.	Karin Wänström, född Bodell, enka.	1864 ¹⁶ / ₆	26	590	10,000	D:o d:o.	
30. Allmänna stipendiifonden.	D:o d:o.	Subskribenter.	1864 ¹¹ / ₁₁	2	45	953 ⁵⁷	D:o d:o.	
31. Algot Landgrens stipendiifond.	Understöd åt ynglingar vid högre allmänna läroverket.	Alg. Landgren, f. stud.	1872 ¹³ / ₁₂	1	60	1,000	D:o d:o.	
32. Premiet från den 22 maj 1874.	Ränteutdelning till 1 yngling vid högre allmänna läroverket.	Okänt.	1874 ²⁷ / ₅	1	6	100	D:o d:o.	
33. Hudiksvalls frivilliga fabriks- och handverksförenings pensions- och begravningskassa.	Understödande af behöfvande föreningsledamöter, utdelning af begravningshjelp.	E. Regnander, J. P. Rogstadius m. fl.	1771 ¹³ / ₄	? 27	? 383 ⁵⁰	? 8,961 ⁹²	En styrelse.	41)
34. Hudiksvalls fiskareförenings kassa.	Understödande af behöfvande fiskare m. m.	Hudiksvalls fiskare och Brita Åström.	1790.	? 25	? 205 ⁷⁷	? 7,483 ³¹	D:o.	42)
35. Handels societetens pensionskassa.	Understöd åt medellöse handlande, deras enkör eller barn.	Handels societeten m. fl.	1830 ¹ / ₁₂	? 19	? 1,160 ⁵⁰	? 24,156 ⁴⁵	D:o.	43)
36. Stipendiifonden af den 14 mars 1877.	Stipendier till lärjungar vid högre allmänna läroverket.	F. d. delegare i Hudiksvalls filialbank.	1881 ¹⁴ / ₃	6	60	1,000	Rektor och kollegium.	
37. Gustaf och Selma Forsströms fond för obotligt sjuka.	Understödande af obotligt sjuka.	G. A. Forsströmson, handl. och hustru.	1882 ¹⁷ / ₂	—	—	5,000	Kyrkoherden och stadsläkaren m. fl.	
38. Donationsfonden af 1882.	Premier till flitiga lärjungar vid elementarskolan för flickor i Hudiksvall.	Hudiksvalls spritförsäljningsaktiebolag.	1882 ¹⁰ / ₃	6	42	1,078 ⁸⁸	Drätselkammaren.	
39. Mathilda Nordendahls minnesfond.	Understödande af sjuka eller fattiga fruntimmer.	V. G. Nordendahl, Elin Nordendahl.	1883 i mars	5	65	865 ⁴³	Kyrkorådet.	
40. Dahlsteinska stipendiifonden.	1 stipendium vid högre allmänna läroverket.	J. Dahlstein, kyrkoherde.	{ 1881 ²⁵ / ₂ 1882 ¹⁶ / ₅	1	12	200	Rektor och kollegium.	
41. E. Herman Frisks minnesfond.		Stipendier åt ynglingar vid högre allmänna läroverket.	Edv. Frisk, fabriksör.					
Summa			—	459	8,540 ⁷⁵	190,010 ⁸³		
I hela länet			—	2,074	98,136 ¹⁹	2,356,732 ⁴⁶		

Anmärkingar:

1) Delaktighet beror ej på insättning. — 2) Årsavgift 3 kr. af hvar medlem. Räkenskaperna för 1885 ej afslutade. — 3) Inträdesavgift 1 krona och månadsavgift 40 öre för hvarje medlem. — 4) Inträdesavgift 3 kr. af hvarje medlem. — 5) Månadsavgift 0.75 kr. af hvarje medlem. — 6) Inträdesavgift 5 kr. och kvartalsavgift 1 kr. af hvar medlem. — 7) Inträdesavgift 3 kr. och månadsavgift 50 öre af hvar medlem. — 8) Inträdesavgift 2 kr. och månadsavgift 25 öre af hvar medlem. — 9) Inträdesavgift 1.50 kr. af manlig och 1 kr. af qvinlig medlem samt årsavgift 4 kr. af manlig och 3 kr. af qvinlig medlem. — 10) Inträdesavgift 1 kr. för man och 75 öre för qvinna; månadsavgift 25 öre för man och 20 öre för qvinna. — 11) Arbetarne inbetala 30 öre pr man i månad, så snart kassan understiger 500 kr. — 12) Insättningarna äro frivilliga. — 13) Smederne inbetala 10 öre pr man hvar vecka. — 14) Inträdesavgift 3 kr.; månadsavgift 50 öre för manlig och 20 öre för qvinlig medlem. — 15) Inträdesavgift 3 kr.; 75 öre för hvarje kvartal. — 16) Inträdesavgift 1 kr. — 17) Årsavgift 3 kr. för hvarje delegare. — 18) Röntan disponerad af församlingen, hvilken innehar fonden såsom räntefritt lån. — 19) Delaktighet vinnes genom erläggande af en viss inträdes- och årsavgift. — 20) För delaktighet fordras inträdesavgift. Behovet i öfrigt fyller genom utdebitering. — 21) Ingen utdelning får ske förrän fonden stigit till 1,000 kr. — 22) Verksamhet både i Hudiksvall och Tuna. — 23) Villkor: att barnets föräldrar insätta minst lika stort belopp. — 24) Räkenskapsåret tilländagar den 1 juli, uppgiften afser således nämnda tidpunkt 1884—1885. — 25) Villkor: insättning af minst 1 kr. i månaden. — 26) Inträdesavgift 50 öre, månadsavgift 25 öre. — 27) En afdelning delegare

erlägga i årsavgift 6 kr., en annan 3 kr. — 28) Då arbetarne ej velat lemna årliga bidrag, som afsedt varit, har grundfonden ej ökat. — 29) Sjömanshemmet häruti icke inbegripet. — 30) Räkenskapen för 1885 icke afslutad; behållningen afser derföre år 1884. — 31) Inträdesavgift 2 kr.; månadsavgift 40 öre. — 32) Enligt Stadsfullmäktiges med vederbörande sterbhusdelegares efter donatorerne bifall fattade beslut hafva dessa fonder tillagts enskilda barnhemmet och hafva upphört att existera såsom sjelfständiga fonder. — 33) Byggnader 20,251⁰². — 34) Delaktighet beroende af insättningar med 2 kr. i månaden. — 35) Inträdesavgift 15 kr.; årsavgift 5 kr. — 36) Inträdesavgift 2 kr. samt 25 öre i veckan under loppet af två år. — 37) Bergviks och Marma bolag lemna årligen 100 kr. Inträdesavgift 3 kr.; årsavgift 6 kr. under 15 år, sedan 3 kr. Sjuk medlem får 10 kr. i veckan. Begravningshjelp utgår från hvarje delegare med 1 kr. och enka har årligt understöd af 50 kr. — 38) Inträdesavgift 2 kr. samt för hvarje sjukdomsfall 10 öre i veckan af hvarje delegare. Delegare, som är sjuk längre än 1 vecka, erhåller 1 kr. 50 öre pr dag. — 39) Inträdesavgift 2 kr. Ledamot, som af sjukdom är oförmögen till arbete, åtnjuter 1 kr. 50 öre pr dag. Begravningshjelp utgår med 50 kr. Af inträdesavgifterna bildas grundfond, från hvilken utbetalningarna verkställas, hvilka derefter utdebiteras vid månadens slut. — 40) Se Kungl. sjömanshusreglementet. — 41) Delegare i kassan erlägga inträdesavgift med kr. 23 och årsavgift med 50 öre. — 42) Inträdes- och årsavgifter. — 43) Inträdesavgifter. — 44—45) Uppgifter hafva icke lemnats, utan äro 1880 års siffror i tab. i stället insatta.